

Uvodnik

Andrej Bratuž

Premiki v naši stvarnosti

Položaj slovenske manjšine v Italiji je stalno v ospredju naše pozornosti. Politične teme vedno narekujejo nova razglabljanja, kar je posledica vsakodnevnega oz. trenutnega stanja. Splošna razprava o izvajanju zaščitnega zakona namreč sproža druge, še bolj specifične teme. Če izvajanje zaščitnega zakona zadeva rimsko vlado in osrednje politične sile sedanje levosredinske vladne večine, se na deželni oz. krajevni ravni kažejo druga vprašanja, ki niso nič manj tehtna in obvezujoča.

Dežela Furlanija-Juljska krajina je prav v zadnjem času doživela vrsto pomembnih političnih premikov. Deželni svet je namreč izglasoval nov volilni zakon. Izglasovale so ga večinske stranke, opozicija pa je glasovala proti njemu. Volilni zakon je vedno pomemben dejavnik za vsako politično silo, saj je izvoljeno predstavništvo neke stranke ali koalicije strank v veliki meri odvisno prav od njega. Ne bomo se tu spuščali v debato o prednosti tega ali onega sistema, npr. večinskega, proporcionalnega ali mešanega. Nas volilni zakon zanima predvsem v tistem delu, ki se tako ali drugače tiče zajamčenega zastopstva slovenske manjšine.

Na ta problem gledajo razni slovenski politični predstavniki seveda različno. Gre v glavnem za dve stališči. Eno predlaga zajamčeno izvolitev predstavnika slovenske manjšine v deželni svet, drugo pa se ne zavzema za to obliko. Prvo zagovarja predvsem Slovenska skupnost, ker vidi v tem načinu največ možnosti za izvolitev slovenskega predstavnika. Gre za t.i. evropski model. To namreč izhaja iz določil italijanskega zakona o izvolitvi evropskega poslanca in omogoča izvolitev predstavnika narodnih manjšin v Italiji (Južna Tirolska, Dolina Aosta in Furlanija-Juljska krajina). Po teh določilih si namreč manjšinska stranka v povezavi z večjo, vsedržavno stranko omogoča izvolitev svojega poslanca v Evropski parlament. Vse to že vrsto let uspešno izvaja južnotirolska stranka SVP.

In prav to je na naši ravni pred dnevi izglasoval deželni svet Furlanije-Juljske krajine. Na ta način bo lahko slovenska stranka spet izvolila svojega predstavnika. Njen predstavnik je vedno med prvimi zagovarjal pravice naše narodne skupnosti. Pred leti se je namreč zgodilo, da je Slovenska skupnost prav zaradi pomanjkljivih volilnih zakonov izpadla iz deželne skupščine. Vse to je bilo negativno za celotno manjšino. Prepričani smo, da bo zato novi deželni volilni zakon prispeval k izvolitvi primerne slovenskega predstavništva.

Zaustavimo se nekoliko ob drugem vprašanju, ki je tudi povezano z delovanjem deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine. Gre namreč za uporabo slovenskega jezika, kar omogoča sedanji pravilnik (kakor tudi rabo furlanščine in nemščine, čeprav v deželni svetni ni nobenega Nemca). Deželni svet razpolaga z vsem potrebnim, od prevajalca do tehničnih naprav za simultano prevajanje. Deželni svetniki se občasno sicer poslužujejo te možnosti, ni pa to stalna praksa. Naj te besede ne izzvenijo kot kritika, ampak kot priporočilo, da bi se vse bolj posluževali teh možnosti in pravic.

Kot je znano, se v Gorici bližajo občinske volitve. Veliko se je že razpravljalo o pripravah leve sredine, ki sedaj upravlja goriško občino. Velik del tega politično upravnega bloka podpira sedanjega župana Brancatija in si želi njegovo ponovno kandidaturo, del te koalicije pa tega ne sprejema. Vsekakor bo treba o tem še razmišljati, in to čim prej. Gotovo je Brancatijeva uprava naredila za slovensko manjšino veliko pozitivnih korakov, kar velja tudi za sodelovanje z Novo Gorico. Omenimo samo njene zasluge na področju dvojezičnosti in njeno kulturno, šolsko in socialno politiko. Desna sredina je za svojega kandidata izbrala nekdanjega parlamentarca Romolija. Ta se zdaj hvali, da ima odlične odnose s slovensko manjšino in da bo še bolj okrepil obmejno sodelovanje. Verjetno so to le volilna gesla, ki bodo taka tudi ostala.

Kar smo tu napisali, kaže, kako se premikajo stvari v krogu slovenske narodne skupnosti v naši deželi.

Mokro cveteče rož'ce našega življenja...

Draga nona...

Ko sem te dni deskala po spletu, sem prišla do 'presenetljivih' podatkov. *Ekonomski predvidevanja kažejo, da bodo italijanski trgovci, gostinci, telefonski operaterji in seveda cvetličarji 8. marca napolnili svoje blagajne za skupnih 277 milijonov evrov. Od teh bomo 7 milijonov potrosili za telefonska in elektronska cvetila, 60 za šopke mimo in drugega cvetja, 120 za večerje v restavraciji, ostalih 90 milijonov pa bo šlo za druge vrste daril. Ni kaj, obeta se jim dober posel. In verjetno bo slika 8. marca drugod na Zahodu precej podobna. Gospodarske napovedi se morda ne bodo docela uresničile ali obratno, jih bo dejanski zaslužek zasenčil. Kakorkoli že, jutri bo vse jasno. Odrasla leta, ki jih preživljam med mobilnimi telefoni, prenosnimi računalniki in medmrežjem, so zelo različna od tvojih, ko je v Evropi divjala druga svetovna vojna in si z velikim naporom skrbela za svojo družino. V tistih časih se najbrž nisi spraševala, ali smeš voliti ali ne. Ko so se politične razmere umirile, pa se spominim, da si se vestno posluževala pravice, da izraziš svoj politično voljo. Kot otrok sem ti nekoč prinesla vejico mi-*

moze in voščilnico, ki smo jo izdelali v šoli. Takrat si mi razložila, zakaj se spominjamo 8. marca. Praznovanje mednarodnega dneva žena je staro skoraj stoletje. Na drugi mednarodni konferenci socialističnih žena v Kopenhavnu leta 1910 je dala zanj pobudo Clara Zetkin. Prvič so ga obhajali 19. marca 1911 v Avstriji, Nemčiji, Švici, na Danskem in celo v Trbovljah. Na shodih je takrat sodelovalo več kot milijon ljudi, ki so zahtevali pravico žensk, da volijo in so izvoljene, pravico do izobraževanja ter so se zavzemali za ukinitve diskriminacij na delovnem mestu. Osmi marec, kot simbolni datum, v spomin na tragično smrt 129 ameriških delavk, ki so leta 1908 zgozele v tovarni, ki so jo zasedle med stavko, da bi si izborile boljše delovne pogoje, se je dokončno uveljavil leta 1917, predlagala pa ga je Rosa Luxemburg.

Kar je danes za večino žena in deklet zahodnega sveta že utečena praksa, da smo enakopravne članice sodobne družbe in vsaj formalno enakovredne moškim na vseh področjih, so bili do nedavnega še nedosegljivi ideali, do katerih se je tako imenovani nežni spol dokopal le v zadnjih desetletjih. In, kot nas opominjajo drugačne realnosti po svetu, njihovo udejanjenje ni samo po sebi umevno, ne bi bilo narobe, ko bi se tega spomnili vsaj enkrat v letu. Zato si 8. marec zasluži več pozornosti in globljega razmisleka namesto tratenja 500 milijard starih lir.

Tvoja vnukinja

Sporočilo

Za nagradno potovanje na Kitajsko med naročniki Novega glasa, ki so poravnali naročnino za leto 2007 do 31. januarja 2007, je bila izzrebana gospa **Adriana Koron** iz Nove Gorice. Gospe Adriani čestitamo in ji želimo prijetno potovanje!

Škof Peter Štumpf v Trstu

Mariborski pomožni škof dr. Peter Štumpf je pri šolskih sestrah govoril o poslanstvu družine

5

PIER PAOLO PASOLINI
SVINJAK
režija **IVICA BULJAN**
Kulturni dom Gorica
Ponedeljek,
12. marca, 20.30 Red A
Torek,
13. marca, 20.30 Red B
z italijanskimi nadnapisi
info: 0481 33288
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO
www.teaterslo.it

Novi deželni zakon

Olajšano zastopstvo Slovencev v deželnem svetu

1. marca je deželni svet Furlanije-Juljske krajine po večmesečnih razpravah, usklajevanjih in polemikah tako med večino in opozicijo kot znotraj samega Illyjevega zavezništva odobril novi deželni volilni zakon, ki med drugim pravi v zgodovini naše dežele vsebuje člene, ki naj olajšajo izvoljeno zastopstvo slovenske narodne skupnosti v deželnem svetu.

To je zelo velik uspeh Slovenske skupnosti in vse manjšine, čeprav so slovenski vodilni predstavniki levih strank ves čas glasno nasprotovali "evropskemu modelu", po katerem se zakon v tej točki zgleduje.

Ne gre za "zajamčeno" zastopstvo, kot ga poznajo Italijani in Madžari v Sloveniji ter nekatere druge manjšine po Evropi in v svetu, saj sedanje besedilo deželnega statuta po mnenju pravnikov ne omogoča take rešitve, ki pa bo možna, ko bodo in če bodo v rimskem parlamentu z ustavnim zakonom odobrili čisto novo besedilo deželnega statuta, kot ga je svojčas predlagal deželni svet F-JK.

Za zajamčeno ali olajšano zastopstvo se je SSK borila od leta 1993, ko je - prvič po ustanovitvi dežele - zaradi takratne volilne reforme izpadla iz deželnega sveta. Nešteto je bilo posegov, posvetov, pogajanj, peticij in drugih pobud, o katerih med drugim poroča knjiga odv. Andreja Berdona "La

rappresentanza politica degli Sloveni in Italia", ki jo je pred meseci izdal Krozček za družbena vprašanja Virgil Šček in je nudila dobro pravno osnovo tudi za sedanje razprave o teh določilih. Vse priznanje gre deželnemu svetovalcu SSK dr. Mirku Špacapanu, deželnemu tajniku odv. Damijanu Terpinu in drugim članom vodstva, ki so v sedanjem mandatu deželnega sveta F-JK ob zanesljivi opori Marjetice speljali zadevo do konca.

Vsebina novega zakona

Preden malo pogledamo, za kaj pravzaprav gre, pa je treba opozoriti, da to ni zgolj volilni zakon, temveč zakon, ki ureja tudi delovanje deželnih organov. Zato prinaša zakon celo vrsto novosti. Omenimo lahko vsaj nekatere. Predsednika deželne vlade bomo izvolili neposredno, istočasno pa bomo lahko svobodno izbirali stranko, za katero bomo glasovali, ne glede na to, ali je v predsednikovi ali kaki drugi koaliciji. Odpravljen je bil "predsednikov seznam" svetovalcev, ki jih je po volilni zmagi kar sam imenoval v deželni svet.

Da bo kaka koalicija ali posamezna stranka zastopana v deželnem svetu, bo morala preseči vstopni prag 4%. Znotraj koalicije si bodo delile svetovalska mesta le tiste stranke, ki so dosegle 1,5% glasov, vendar pod pogojem, da jih je celotna koalicija zbrala vsaj 15%.

Zmagovita koalicija bo prejela večinsko nagrado, tako da naj bi dosegla 60% mest v deželnem svetu, a tudi močna opozicijska koalicija (vsaj 35%) bo nagrajena. Med kandidati na posameznih listah ali moški ali ženske ne bodo smeli zasesti več kot 60% razpoložljivih mest. V deželnem odboru bo morala biti vsaj tretjina članov ali članic slabše zastopanege spola.

Deželni svetovalci bodo lahko opravili največ tri zaporedne mandate, deželni odborniki največ dva mandata.

Župani občin z več kot 3.000 prebivalci bodo morali odstopiti vsaj tri mesece pred deželnimi volitvami, če bi želeli biti na njih izvoljeni v deželni svet. Posebna določila olajšujejo slovensko zastopstvo.

Za ta zakon je glasovalo 33 svetovalcev, proti jih je bilo 25 (med njimi 4 člani večine iz stranke Državljanji za predsednika). V roku 30 dni po objavi v Uradnem vestniku bi lahko vlada sprožila spor o njegovi skladnosti z ustavo, v roku treh mesecev pa bi lahko zahtevali ljudsko glasovanje za zavrnitev zakonskega besedila ali ena petina deželnih svetovalcev ali 2% volivcev.

Uveljavljeni "evropski model"

O "evropskem modelu", ki se je zdaj uveljavil, smo že pisali. Gre za to, da se lahko kaka slovenska volilna skupnost ali slovenska stranka za volitve poveže z večjo stranko. Če sama s svojimi glasovi ne uspe izvoliti svojega predstavnika, odvzame zadnjega izvoljenega večji stranki.

Tudi če opustimo možnost ustavnega spora ali referendumu, ki ni nista verjetna, je zakon dokaj zahteven. Za uveljavitev "evropskega modela" je treba namreč izpolniti več pogojev.

Slovenska formacija mora zbirati podpise, da lahko predloži svojo listo na vsem deželnem ozemlju, v vsaj treh okrožjih, izrecno v tržaškem, goriškem in videmskem, pa čeprav ji je dovolj polovica podpisov, ki so sicer potrebni za ostale stranke. To kljub temu znaša od 500 do 750 overjenih podpisov v vsakem okrožju.

Najti mora nato partnerja, ki je pripravljen, da se z njo poveže in tvega izgubo svojega svetovalca v njeno korist. Leta 1993 je na primer SSK izpadla iz deželnega sveta, ker ni dosegla take povezave med strankami, ki je bila takrat možna za vse, ne le za slovenske stranke.

Da sodeluje pri delitvi svetovalskih mest, pa mora manjšinska stranka vsekakor doseči vsaj en odstotek vseh veljavnih glasov v deželi. Leta 2003 bi to znašalo 6.708 glasov.

Sprejeti evropski model ne preprečuje več takih medstrankarskih povezav, saj bi se lahko vsaka slovenska komponenta s svojo volilno listo povezala s sebi sorodno stranko, ki bi ne izgubila nobenega glasu. Ali pa bi se enkrat v prihodnosti vse slovenske komponente odločile za skupno, ideološko zelo pisano listo, ki bi se povezala z levosredinsko koalicijo in izvolila več svetovalcev na podlagi izraženih preferenc. Model seveda ne preprečuje tradicionalnih kandidatur Slovencev na različnih vsedravnih strankah in tudi ne omejuje števila izvoljenih Slovencev.

Zaupnica v senatu in poslanski zbornici

Prodijeva vlada prestala trdo preizkušnjo

Tudi v našem tedniku smo večkrat omenjali težave Prodijeve levosredinske vlade pri izvajanju programa, ki so ga ob lanskih parlamentarnih volitvah podpisale vse koalicijske stranke. Kljub temu so leve radikalne skupine zavzemale samosvoja stališča do nekaterih pomembnih programskih postavk, tako da jih je moral predsednik Prodi večkrat spomniti na doslednost in solidarnost. Eno takih spornih področij je bila zunanja politika Italije, zlasti njene vojaške prisotnosti v Afganistanu in razširitev ameriškega

oporišča pri Vicenzi, za kar se je obvezala že prejšnja Berlusconijska vlada. Zadevna nesoglasja omenjene levice so privedla do tega, da dva njena predstavnika nista podprla poročila zunanjega ministra D'Aleme v senatu, kjer je leva sredina razpolagala z zelo pičlo večino. Prodijeva vlada se je tako znašla v manjšini, tako da predsedniku Prodi ni ostalo drugega, kot da je odstopil in s tem sprožil vladno krizo. To je bila posledica skrajno neodgovornega ravnanja omenjenih dveh senatorjev skrajne levice. Domišljala sta si pač, da bosta s svojim ravnanjem izsiljevala vlado. Po drugi strani vodstvi njenih strank nista pravdočasno nastopila proti njima, računajoč, da se bodo vsi skupaj tako prikupili svojim volivcem.

Zato je bilo pričakovati, da se bodo takšne zakulisne igrice prej ali slej morale končati. Prodi se ni niti malo pomišljal in je takoj odšel k predsedniku republike Napolitanu sporočit svoj odstop. S tem je naredil konec slepomišenju radikalnih parlamentarcev: ali se obvežejo lojalno podpisati vladno koalicijo ali se spriznajo z raz-

pustom parlamenta in razpisom novih volitev. Dejstvo je, da si stranke leve sredine, vključno one radikalno levo usmirjene, ne morejo v sedanjih okoliščinah privoščiti nove volitve na osnovi obstoječega volilnega zakona. Celotna večina desnosredinskih strank (razen Severne lige) ni zahtevala razpisa novih volitev, ampak se je zavzemala za oblikovanje prehodne tehnične vlade. Zato je imel predsednik republike olajšan položaj, da se je odločil za preveritev vladne večine v parlamentu. Predsednik Prodi je vabilo sprejel

in se predstavil v senatu s programom dvanajstih prednostnih točk. Predstavniki vseh koalicijskih strank so se hkrati obvezali, da temu programu zagotovijo podporo vseh svojih senatorjev in poslancev.

Naj tu omenimo glavne Prodijeve prednostne točke: uresničevanje mednarodnih in mirovnih obveznosti države, dogovorjenih v okviru Združenih narodov, vključno mirovne misije v Afganistanu; hitro udejanjanje načrta za infrastrukture s posebnim oziranjem na evropske prometne koridorje ob spoštovanju okolja; dodatni liberalizacijski ukrepi in zaščita potrošnika v okviru storitev; takojšnji konkretni ukrepi za omejitev javnih izdatkov; refor-

me po pokojninskega sistema, pri čemer naj imajo prednost nizke pokojnine in mladi; politika v oporo družinam tudi z višjimi številom otroških jasli; za zagotovitev učinkovitosti vladnega dela je premieru kot predstavniku vlade priznana pristojnost, da v primeru sporov in različnih stališč izrazi enotno stališče vlade.

V svojem predstavitvenem poročilu je Prodi pojasnil, da so omenjene točke prednostnega značaja, vendar so del celotnega programa, ki ga je bil predstavil ob lanskem nastopu vlade. Davčni federalizem in reforma volilnega sistema bosta predmet raz-

prave in dogovarjanja med vsemi političnimi silami v parlamentu.

Razprava o vladnem programu v senatu se je zaključila 24. februarja zvečer, nakar je sledilo glasovanje o zaupnici. Za izid glasovanja je vladalo veliko zanimanje. Šlo je namreč za to, da za vlado glasuje vsaj 158 senatorjev, to se pravi minimalna potrebna večina izvoljenih senatorjev, pripadajočih ali pridruženih vladni koaliciji. To se je tudi zgodilo. Za vlado pa sta glasovala še senator

Follini, nekdanji tajnik UDC, in senator italijanskih izseljencev v Južni Ameriki Pallaro. Vladi so podprli tudi štirje dosmrtni senatorji. Za vlado se je tako v celoti izreklo 162 senatorjev, proti pa 157. Razsodišče SKP je za dobo dveh let izključilo iz stranke senatorja Franca Turigliatta, ki je skupaj s senatorjem Rossijem iz vrst Stranke italijanskih komunistov (SIK) povzročil krizo Prodijeve vlade, stranki pa veliko škodo. Sedaj je prišlo na dan, da je bil tudi Rossi lani poleti izključen iz SIK. V petek, 2. marca, je tudi poslanska zbornica izglasovala zaupnico Prodijevi vladi s 342 glasovi, proti zaupnici pa je glasovalo 253 poslancev opozicije.

Alojz Tul

SSK čestita Paljku in Terpinu

Stranka Slovenska skupnost izreka iskrene čestitke Juriju Paljku in Marjanu Terpinu za njihov pomemben dosežek, da sta v volilno-mandatni komisiji Državnega zbora Republike Slovenije prejela največ glasov in bosta tako predlagana Državnemu zboru za imenovanje v programski svet RTVS.

Dejstvo, da sta tako Jurij Paljk kot Marjan Terpin prejela tako veliko število glasov, kaže na ugled, ki ga imata ne samo v zamejstvu, temveč tudi v širšem slovenskem prostoru. Po drugi strani pa je treba tokrat slovenskim poslancem, članom mandatno-volilne komisije, priznati, da so na tak način želeli primerno ovrednotiti tisti del slovenskega naroda, ki živi za mejo matične države.

Prisotnost kar dveh zamejskih Slovencev v tako pomembni državni ustanovi bi pomenila, da se bo lahko v bodočnosti poročanje o tem, kakšno je življenjsko stanje slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu bolj stalno in primerno. Slovenska skupnost meni, da bo na tak način osveščenost pripomogla tudi k izboljšanju odnosov med matico in Slovenci, ki živijo v zamejstvu, kar bo posledično blagodejno vplivalo tudi na boljše uveljavljanje pravic, ki je v tem trenutku v državah, kjer zamejci živijo, dokaj vprašljivo. / Deželno tajništvo Slovenske skupnosti

Na dnu...

GLEJ TI, VSAKO LETO, KO GOVORIJO O FOJBAH, SE JIM POJAVI LUKNJA V SPOMINU!

Povejmo na glas

Proti ženskam od drugod?

Ob gledanju ene od znanih pogovornih oddaj osrednje italijanske televizije se ni bilo mogoče ubraniti občutka, kako ima nestrpnost nešteto obrazov. Nešteto obrazov v smislu, da se pogosto ma sploh ne zavedamo, kako se ji s svojimi izjavami približujemo ali celo stopamo na ozemlje njenega zahrbtnege kraljestva. Seveda to ni očitek oddaji, ki z obravnavanjem najrazličnejših odprtih vprašanj probleme koristno osvetljuje in jih pomaga obvladovati. Gre za dejstvo, da tovrstno osvetljevanje istočasno odslikava odnos javnega mnenja do izbranih sodobnih pojavov. In v oddaji, ki jo imamo v mislih, je bil govor o vse pogostejših porokah Italijanov s tujkami, točneje z dekleti in mlajšimi ženskami iz vzhodne Evrope, ki prihajajo na zahod s trehuhom za kruhom in si pri nas ustvarijo družino. Porok Italijanov npr. z Rusinjami, Ukrajinkami, Slovačinami in še drugimi naj bi bilo vse več, kar naj bi pričelo presegati dopustno mero, v kolikor je že ni docela preseglo.

Porok Italijanov z Vzhodnoevropejkami je torej preveč, saj že pričenjajo spreminjati socialno podobo držbe. Z dekleti in mlajšimi ženskami z vzhoda se poročajo moški, ki imajo šestdeset let in več, pa tudi zelo mladi, ki jih nimajo niti trideset. Na tem mestu so se oglašili drugače misleči razpravljalci, ki takšnih zvez ne demonizirajo, pri čemer se je obtožba prevesila v nasprotno smer, da namreč velik delež krivde nosijo italijanska dekleta in mlade ženske, ki da so v vseh smislih razvaje-

ne. V nasprotju s tekmicami z vzhoda niso pripravljene več kot toliko potpeti, moškemu partnerju posvečajo dosti manj pozornosti, predvsem pa na prvo mesto postavljajo lastno kariero, zaradi česar pridejo družina in otroci kasneje na vrsto.

V ugotavljanju dejstva, da si vse več Italijanov ustvarja svoj dom in družino s partnerkami od drugod, samo po sebi ni še nič slabega. Kar zaskrbljuje, so zaostreni toni v odnosu do priseljenke iz vzhodnoevropskih držav. V dosti večji meri pa zaskrbljuje občutek, da se ljudje, ki se čutijo dolžne na ta način "braniti svojo domovino", sploh ne zavedajo, da postajajo glasniki nestrpnosti. Svoje ogorčenje namreč izražajo naravnost in brezobzirno, do kraja prepričani v svoj prav, vsekakor brez najmanjše bojazni, da lahko že zavračajo načela sožitja s predstavniki drugih narodov, ki živijo ali bodo živeli v njihovi državi, se pravi v Italiji. Treba je vedeti, da se nestrpnost prične na osebni in zasebni ravni, ne spodbuja je le t.i. visoka politika, ravno obratno: zelo močno in v ozkih osebnih krogih razširjeno nasprotovanje določenim skupinam ljudi utegne visoko politiko spodbuditi ali celo prisiliti, da bo morala nekega dne t.i. sporne pojave zaježiti, razume se, z neljubimi ukrepi. Je to naša želja? Je to želja tistih, ki so dijeli drugo hitro in na vsak način prestrogo? Najbrž ne. Toda škoda je že bila storjena in nestrpnost je dobila prostor, ki ji bo dal novega zagona.

Janez Povše

V spomin dr. Jožetu Pučniku (1932-2003) ob 75. obletnici njegovega rojstva

Nepozabno prijateljsko srečanje v Ljubljani 1947

Najprej bi rekel, da sem se danes vesel, da imamo samostojno državo.

dr. Jože Pučnik
(geslo na "Dragi 1998")

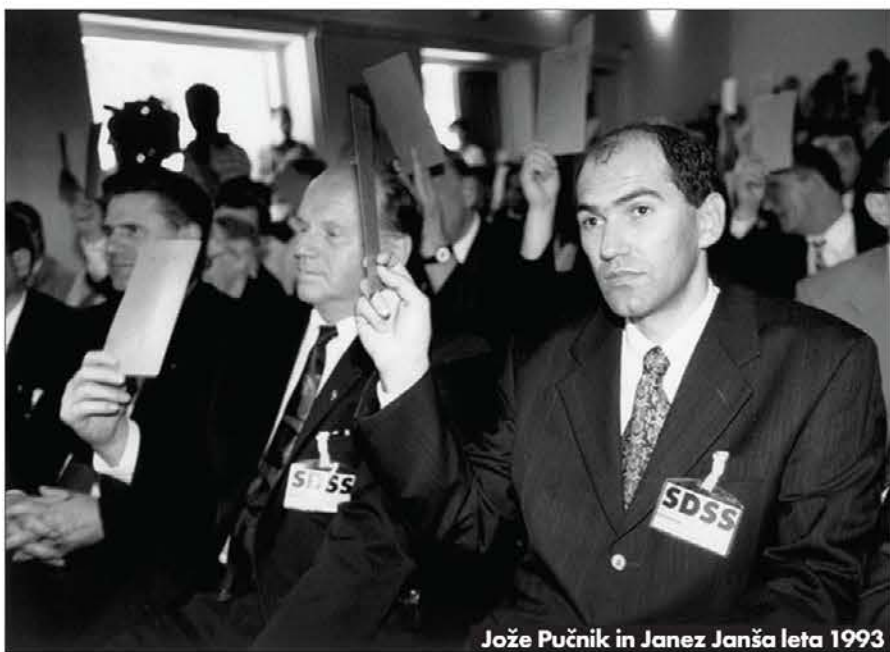
Bilo je visoko poletje leta 1947, dobre štiri tedne pred priključitvijo Primorske Jugoslaviji oziroma Sloveniji. Dobil sem pošto z modro ovojnico, ki me je vznemirila. Prišlo je pismo z okrajnega odbora mladine z naročilom, da naj se javim čez tri dni v Idriji, od koder bo treba v Ljubljano na seminar za mladinske voditelje na nižjih gimnazijah v Sloveniji. Prej dijak cerkljanske nižje gimnazije, sem se čez poletje prepisal na gimnazijo v Idriji, počitnice pa sem preživljal doma ob Idrijci. Poziv za pot v Ljubljano me je po eni strani razveselil, a zapekla me je vest ob dejstvu, da me kličejo nekam zaradi funkcije, za katero še nisem bil niti izvoljen. Politični mlinci so mleli po tiho in komunistično okrajno vodstvo me je že pred začetkom novega šolskega leta hotelo pripraviti za prihodnjega predsednika mladinske organizacije na idrijski, takrat še nižji gimnaziji. Ta skrivnostnost mi je težila dušo in mi ustvarjala občutek greha.

Iz Idrije smo odšli z avtobusom do vlaka v Logatcu že navsezgodaj, ob štirih. V Hotedrščici je bilo še potrebno pokazati potna dovoljenja, ki smo jih dobili na idrijski notranji upravi v stavbi nekdanjih orožnikov-karabinerjev, kjer je zdaj Založba Bogataj. V Ljubljani so nas nastanili v Hotelu Bellevue v Šiški, ki je na znotraj deloval bolj kot vojašnica ali menza. Na pogradih so spali udeleženci najrazličnejših tečajev, ki so hodili v mesto na politično izobraževanje. Moja idrijska tovariša, eden predstavnik okrajnega komiteja komunistične partije, drugi načelnik okrajnega pionirskega štaba, sta se dobro znašla med enako mislečimi, jaz, mlajši od njiju in nečlan partije, sem bil nekakšna bela vrana in sem jima kazil zaupne pogovore. Dobil sem bone za prehrano v mestu, na kosilo in večerjo smo hodili v restavracijo Rio, imeli pa smo vsak svoja pota. Jaz sem bil določen, da bom v obliki tridnevne konference, tako kot drugi vrstniki z nižjih gimnazij v Sloveniji, poslušal predavanja in nagovore izkušenih političnih voditeljev nove komunistične oblasti. Naša predavanja so se vrstila v Frančiškanski dvorani. Med tistimi tristo mladimi ljudmi, v

mladinski agitatorji, kar je za marsikoga pomenilo, da bo postal janičar. Predavanja so bila polna boljševeške gorečnosti, ki pa se je zvito kazala kot nekakšna skoraj evangelijska prepričljivost in je udirala v mlade duše.

Počutil sem se neznanško samotnega, brez opore v starših ali prijateljih. Žrlo me je, zakaj sem sploh tukaj in s strahom sem se spraševal, kaj neki pričakujejo od mene. Medtem ko me je grizlo v duši, sem zavidal tistim, ki so tako celostno in naravno, brez kakršnihkoli zadržkov naivno sprejemali sicer z žarom izražene navidezno lepe misli, ki so bile v resnici ideološke puhlice. Tudi jaz sem bil mlad, poln idealov in rad bi bil delal za to novo družbo. Moj oče je bil partizan in v partizanskih borbah sem videl branitelje svobode. Toda vse preveč trpkih spominov na vojne in povojne grdobije, vse preveč stvari, ki so kazile lepo zunanjo sliko razmer v prvih dveh letih realnega socializma, mi je migljalo pred očmi. Priključitev je bila pred vrati, za nami so bili komaj pretekli časi pričakovanja razmejitvene komisije, ko se je mladinska organizacija še imenovala "Zé-a-em-je-ká" - Zveza antifašistične mladine Julijske krajine, a smo že občutili neizprosne zahteve jugoslovanske komunistične vladavine, ki se je najprej oklicala kot Demokratska federativna Jugoslavija, potem pa Federativna ljudska republika Jugoslavija; pred svetom naj bi bila to "ljudska demokracija", ker naj bi ta pleonastična oznaka poudarjala razloček od običajnih zahodnih demokracij, češ da so prave demokracije le pod sovjetskim ideološkim okriljem!

V Ljubljani, po kateri sem sicer kar hrepenel, sem se tako znašel razdvojen, duhovno izprazen in hkrati nabit z vsemi mogočimi strahovi. Do skrajnosti naveličan političnega

Jože Pučnik in Janez Janša leta 1993

izobraževanja sem se tretji dan svojega nenavadnega ljubljanskega bivanja samo še veselil, da je duševna mōra končana in da čez kako uro že lahko grem na kolodvor in na vlak proti Logatcu, potem pa v mirno zavetje domače doline ob Idrijci.

negu, ampak da se že kaže nova pot. Ne vem, kakšno neznanost žarčenje ali razpoloženski vpliv sta nas povezala že v istem hipu, ko smo se zagledali. Neka človeška in hkrati božanska iskra je preskočila z enega na drugega in tretjega: v

A prav tedaj se je zgodilo nekaj, kar mi je hitro vllilo zaupanje vase in me objelo s prej nezanim veseljem do življenja. Iz bednega duševnega stanja me je rešilo nepričakovano

naključje, neka skrivnostna in usodna slučajnost, ki pa je včasih tako zaželena in potrebna, da se ti zdi, kot da jo je načrtovala sama božja previdnost. S koncem očesa sem prek velikega ogledala ob vratih v vstopni veži frančiškanske dvorane, danes je to Mestno gledališče ljubljansko, opazil, da v nasprotnem kotu ob steni stojita in se pogovarjata dva fanta mojih let. Zdelo sta se mi kot dve medli Dantejevi sencii iz njegove Božanske komedije, neizmerno daleč od dogajanja v dvorani, ki je še odmevala od zaključnih borbenih "parol". Prvi hip sem pomislil, če ni morda privid zaradi moje utrujenosti in živčnosti, a hkrati sem intuitivno začutil, da sta to dva Don Kihota, ki sta enako nesrečna kot jaz in da bi morda v treh našli rešitev. Spreletelo me je odrešilno spoznanje, da ni nič izgubljeno

in da smo tujek v tem morju mladih, ki je prekinjalo predavanja s pogostim skandinavianjem revolucionarnih gesel s krčevitimi vzkliki Ti-to - Pärtij!

In kdo sta bila dva mlada človeka ob steni, oba doma tam gor od Slovenske Bistrice? Oba sta bila letnika '32, a le za dva ali tri mesece mlajša od mene. Eden je bil Janko Čar, po očetu s Hleviških planin nad Idrijo, drugi pa njegov sošolec in prijatelj Janko Pučnik. Zaupala sta mi, da pišeta pesmi: sprva sem bil nanju kar nekoliko ljubosumen, saj sem bil glede pesnjenja preveč sramežljiv, sicer sem se včasih kaj poskušal, a svojih "stvaritev" ne bi nikomur pokazal. Takrat si nisem upal spraviti na papir ali sploh v javnost misli in čustev, ki so se mi pletla v tistem sanjarem mladostniškem času. Od tistega prvega srečanja bo letos avgusta minilo že šestdeset let! Marsikaj se je v tem času zgodilo, pa tudi spremenilo. Trojica se v celoti menda ni nikoli več srečala, čeprav smo si nekaj dopisovali. Jože Pučnik je sicer kakih deset let pozneje skromna dva meseca učil filozofijo tudi na idrijski gimnaziji Jurija Vege; nekega dne ga ni bilo več za kateder, ker so ga zaprli. "Iz tedna v teden so odpadale ure filozofije. Na šoli so govorili, da je mladi mož 'na praksi'." (Jože Felc, 2001). Na isti gimnaziji v poslopu znamenite idrijske realke sem precej let za njim poučeval francoščino in slovenščino, eno leto je bil moj dijak tudi Jože Felc, ki je kot študent medicine postal glavni urednik naše revije Kaplje, dve leti pa sem učil tudi tri druge urednike in Emila Miklavčiča, ki je reviji dal ime.

In kako čudna so življenjska prepletanja. V reviji Kaplje je namreč pridno sodelovala tudi tržaška zamejka Irena Žerjal, poznejša prva žena Jožeta Pučnika!

Tisti dan proti koncu avgusta 1947 v Ljubljani so trije šestnajstletniki - dva mlada Štajerca in en njun primorski vrstnik sprejeli zavezo, da bodo ostali zvesti samim sebi in svojim skupnim idealom, ne glede na to, kaj bo življenje prinašalo. Nobene proglaša nismo sestavili, nobene pogodbe nismo podpisali in sploh ne vem več natančno, kaj smo govorili. Začutili pa smo, da smo vzpostavili iskreno in trdno medsebojno navezo, ki se ne bo nikoli pretrgala. Vsi trije smo hoteli iskreno delovati za narod in nikakor ne biti nazadnjaki, pač pa domoljubi in demokrati, z močnim socialnim čutom, saj smo bili vsi pripadniki bolj revnega podeželskega sloja. Želeli bi ohranjati našo neodtujljivo slovensko istovetnost po tradiciji naših staršev in se hkrati kar najbolj sproščeno zavzemati za evropsko kulturo, ki ne bi smela biti v opreki s krščanstvom. Slednje je bilo najbolj občuteno pri Janku. Žal svojih želja in življenjsko nazorskih usmeritev nismo prepoznali iz nagovorov naših predavateljev, njihov politično vzgojni program je namreč temeljil na boljševeškem marksističnem nauku in njihov cilj je bil, da nas vzgojijo za nekakšne sovjetske komsomolce v "ljud-

no pa imam v najčistejši spomin zapisano njegovo podobo plavalnega štajerskega mladeniča s svetlimi očmi - tisti topli in zaupajoči pogled mladince pri vratih frančiškanske dvorane, za katerimi še ni bil potihnil revolucionarni hrup cveta slovenske mladine z novim sovjetsko-balkanskim nadihom. V živem spominu mi ostaja tudi kot zrel politik in voditelj, ki je več kot štirideset let pozneje, decembra 1990, po plebiscitu za Slovenijo, tako odločno vzkliknil "Jugoslavije ni več!" Ta olajšujoči in sproščeni vzklik (ohranjen je na dokumentarnem filmu) - brez evforičnega zmagozvonja je pomenil vse: konec je nasilja in komunističnega samodrštva, zatiranja svobodoljubne Slovenije, enoumja - začnemo demokratično življenje v samostojni Sloveniji.

Morda po skoraj šestih desetletjih se bolj živo kot nekoč spoznavam, kaj mi je tisto odrešujoče srečanje pomenilo. Tako se mi je usedel spomin nanj v dno duše, da sem pozneje nekaj podobnega za kratke trenutke doživel samo še dvakrat: prvič v lurški podzemni baziliki, ko sem med večtisočglavo množico romarjev številnih narodov nepričakovano zagledal dragega prijatelja iz Kanala ob Soči, ki ga žal ni več, in drugič, 19. julija 1991, ko mi je papež Janez Pavel II. v gorah nad mestecem Breuil/Cervinia pod visokim Matterhornom stisnil roko kot

poslanec samostojne Slovenije in mi naklonil nekaj slovenskih besed.

Tisto davno nenadno srečanje ob koncu seminarja v Ljubljani pa je bilo tako enkratno, nenačrtovano in daljnosežno, da je trojica za vso prihodnost iz njega črpala vir notranje moči in samozavedanja ter neizgledljivo sledila sicer ovinkasti poti, ki nas je čez dobra štiri desetletja privedla v slovensko pomlad. Tistikrat v Ljubljani me je objelo blaženo ugodje, kot ga začuti slovenski planinec, ki po hudih naporih pride v jutranjem soncu na vrh Triglavja; počutil sem se angelsko lahkega in čistega, bilo je kot prvo obhajilo.

Nekateri znani pisatelji, od Ivana

Cankarja do Cirila Kosmača, so umetniško ubesedili, kaj vse se lahko globokega in za življenje pomembnega dogaja v glavah in dušah mladih ljudi. Mi smo bili takrat obsijani z neko milostjo, ki jo je najbolj vidno izražal svetlolasi mladenič s Črešnjevca. Čeprav sva se z Jožetom Pučnikom silno redko srečevala, le po dolgih vmesnih obdobjih, pač zaradi razdalje in njegovih ječ, je bil prav spomin na tisto prvo srečanje z njim in Jankom Čarjem nepremagljivi urok, ki me je kot angel varuh vodil in mi dajal moči skozi svino jugoslovanskega socializma vse do radostnih dni, ko se je rodila samostojna Slovenija. Pot v samostojnost Slovenije je utrta po veliki zaslugi Jožeta Pučnika in je tlakovana z njegovim žrtvovanjem in plemenitim delom. Dragi Jože! Letos 9. marca bi obhajal 75 let. Žal jih nisi dočkal. Iskrena Ti hvala za tisto davno in odrešilno srečanje v beli Ljubljani.

Tomaž Pavšič

Gost postnih predavanj je bil direktor narodnega muzeja Jože Dežman

Ni še prišlo do sprave

Novi Gorici, v veliki dvorani župnišča, so se začela postna predavanja. Vsak četrtek v marcu se bodo v konkatedralni vrstili predavanja aktualnih in občutljivih tem. V četrtek, 22.2.2007, je bilo prvo tako predavanje. Predaval je zgodovinar in filozof Jože Dežman na temo Spravni naboj slovenske osamosvojitve. Jože Dežman se je rodil leta 1955 v Lescah in je priznan novinar. Pred kratkim je postal direktor narodnega muzeja v Ljubljani. Je ena najvidnejših osebnosti, ki se s teoretičnimi poglabljanjem in z neposrednim delom s prizadetimi ljudmi trudi za odpravo posledic komunističnega režima. Sam je opravil več pionirskih raziskav o posledicah druge svetovne vojne. Povedal je, da so ljudje po objavi teh raziskav začeli hoditi k njemu in se pritoževali. Po večini so to otroci, ki so jim partizani ali partija ob koncu vojne ubili starše in jih proglasili za izdajalce - partizani so po vojni pomorili približno 20.000 Slovencev. Otrokom pobitih staršev je bilo prepovedano žalovati, in če so se hoteli rešiti zopar, niso smeli nikomur o tem pripovedovati ali pa kaj spraševati. Veliko od teh je že umrlo in tisti, ki so preživeli sramoto (od teh jih danes živi v Sloveniji še 10.000), so že precej v le-

ti. Prof. Jože Dežman je njihovo trpljenje imenoval "žalovanjsko motnjo". Nadalje se je prof. Dežman spraševal, zakaj Slovenija ni nikoli resno praznovala samostojnosti, ki jo je pridobila v vojni leta 1991. Odgovor je, ker ni nikoli razčistila tega, kar se je zgodilo leta 1945. Evropske države so se po vojni de-

gle v dva bloka: zahodni in vzhodni. Na zahodu po vojni nastopi demokracija. Države "vzhodnega

bloka", torej tiste države, ki so bile pod sovjetskim vplivom, imajo s Slovenijo to skupno značilnost, da so bili njihovi državljani istočasno zmagovalci in žrtve: zmagovalci druge svetovne vojne in žrtve komunističnega terorja. Glavni projekt partizanov je bil izpeljava boljševistične revolucije z zmagovo v državljanski vojni. Da bi sprovcirali državljansko vojno, so umorili več kot tisoč slovenskih civilistov, še preden je prišlo do organiziranja samobrambnih protikomunističnih enot. Za Slovence pomeni nastop diktature civilizacijski padec v barbarstvo. Uničena je bila opozicija in s tem demokracija. Državna revolucija se je na Slovenskem nadaljevala vsaj do leta 1955. Desetisoče ljudi je bilo obsojenih na stalinističnih procesih. Titoistični zapori, koncentracijska delovna in druga taborišča nič ne zaostajajo za Hitlerjevimi in Stalinovimi. Noben režim v Evropi ni v povojnih čistkah, glede na odstotke prebivalstva, ubil toliko ljudi kot socialistična Jugoslavija, niti Sovjetska zveza

ne. Stalin naj bi rekel Titu, naj preneha s prejšnjim režimom tako, da ga "pokrije" s plastjo krvi. To pa tudi ne pomeni, da je bil vsak partizan "hudoben". Človek je prišel v neki "sistem", iz katerega ni bilo izhoda. Najhujše so bile posledice partijskega rasizma: privilegirane "kaste" so bili predvsem partizanski veterani in njihovi otroci. Dokončen skok iz tega stanja je Slovenija napravila leta 1991. Partija je "odvrгла svojo vero", zapustila socialistično federacijo in se odrgala od Jugoslavije. Zelo zgovorna je bila obsodba Mitje Ribičiča, ki ga sodišče ni moglo obsoditi, kljub temu da se je ob odprtju grobov pokazalo, da je vsaj 80 ljudi on poslal v smrt. "Ko bomo videli svoje mrtve na kupu, bomo gledali tudi žive na kupu", je povedal predavatelj. Na Slovenskem je bilo do sedaj izrečenih preveč laži, preveč resnice je bilo zamolčane. Če hočemo res živeti vsi skupaj v eni državi, ne prijatelji in ne kot sovražniki, ne smemo pozabiti vojnih žrtev in njihovih otrok. Psihiatri pravijo, da, če je v družini kdo "pozabljen", potem tudi težave rastejo. Do tega v Sloveniji ne sme priti. Podrobno vse stvari verjetno nikoli ne bodo prišle na dan, vendar se zadnja leta Slovenija odpira temu procesu. Zveza borcev Slovenije in nekateri politiki še veliko ovirajo pri tem. Toda, če hoče Slovenija ostati v Evropi kot enakovredni partner, se bodo morali vsi njeni državljani čim prej soočiti z resnico.

Karlo Nanut

Predstavitev bogato ilustrirane knjige Spomin na Sveto Goro

Ricordo di Monte Santo - Spomin na Sveto Goro je točen naslov dvojezične knjige, ki so jo predstavili minu-

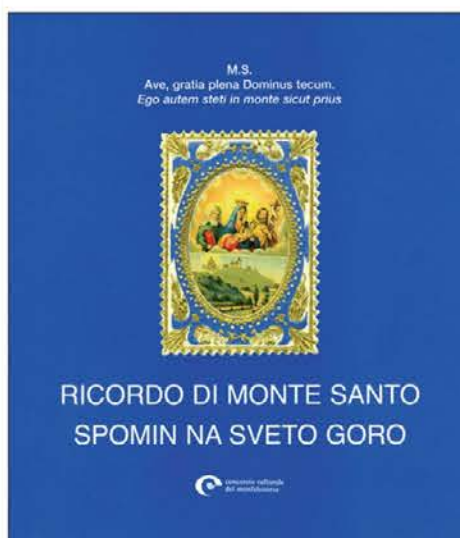
mlakar, občinski odbornik za kulturo Claudio Cressatti in tudi neutrudni tkalec vezi med italijanskim in slovenskim svetom

Z leve: Claudio Cressatti, Luigi Tavano, Lilianna Mlakar in Tiziano Pizzamiglio (foto JMP)

li četrtek, 1. t.m., v Državni knjižnici v Gorici. Pravzaprav gre za zelo lepo oblikovan album svetih podob, ki jih je o Sveti Gori doslej zbral

Giovanni Janko Toplikar, ki je knjigo uredil. V slovenščino sta spremne zapise prevedla msgr. Oskar Simčič in Aldo Rupel, medtem ko je za italijanske prevode poskrbel Janko Toplikar. Zapise o Sveti Gori pa so v zbornik o našem svetišču prispevali Andrea Bellavite, Rosanna Zoff, msgr. Miroslav Brumat, Alma Pellegrini, Luciano Spangher ter Maja Lozar Štamcar. Dve uri trajajoča predstavitev, ki se je je udeležilo več kot sto ljudi, je bila ponovljen dokaz več, kako je med nami še živa Sveta Gora in navezanost vernikov, a ne samo, na ta Marijin kraj, kjer

krminski notar Giacomo Vittorio Busilacchio in je zanje na predstavitev dejal, da niti ne ve,

stoji že nad štiristo let božjepotno središče.

JUP

zakaj so ga prav sveto-gorske podobice in Sveta Gora tako pritegnile, ko je pred 40 leti prišel sem živeti, najbrž pa zato, ker je to Marijino svetišče zares nadnaravno, zares evropsko. Sicer so o lepi dvojezični knjigi, ki jo je sodobno in z velikim znanjem oblikoval Franko Žerjal, na predstavitvi spregovorili še predsednik Tržiškega kulturnega konzorcija Tiziano Pizzamiglio, ki je knjigo založil, tiskala pa jo je Poligraphica San Marco iz Krmina, zgodovinar Luigi Tavano, raziskovalka Lilianna

Giovanni Janko Toplikar (foto JMP)

Prejeli smo Vera ali duhovna iluzija - sožitje ali sozlitje? (3)

I Piccolo je nekaj dni po balotazi posredoval statistične podatke: v občini Doberdob naj bi za Gherghetto volilo 89,2 odstotka volivcev, in ker živi v tej občini tudi mnogo italijanskih volivcev, ki so pri skoraj sočasnih političnih volitvah dali precej glasov skrajni desnici, potem lahko trdim, da so Slovenci volili skoraj stoodstotno zgoraj omenjenega gospoda. Poglejmo moralne "zasluge" stranke, kateri pripada novoizvoljeni predsednik goriške pokrajine. Je med najbolj aktivnimi zagovorniki razporoke, splava, agitira za uvedbo tako imenovanih PACS in za priznanje istospolnih zvez. To bi bil smrtni udarec za družino. V bioetiki je s svojim ministrom na evropski ravni že pokazala, kaj načrtuje, tudi glede mamil, ministrca, ki pripada tej stranki. Odprla bi namreč vrata večji uporabi mamil. Takih neljubih "zaslug" bi lahko še našteval. Že v začetku sem omenil odlok, ki ga je pripravila Kongregacija, ka-

teri je takrat predsedoval kardinal Ratzinger, podpisal pa ga je pokojni papež Janez Pavel II. Ob lanskih političnih volitvah je sedanj tajnik te Kongregacije tako povedal za dnevniki Avvenire: «Mislim, da je nujno narediti neko jasno in odločno delitev med političnimi strankami, ki spoštujejo v svojem in vladnem programu moralne principe in etične zahteve, ki ne morejo biti stvar pogajanj, in strankami, ki v teh pogledih in temeljnih zavzah imajo čisto drug pogled, kot ga ima krščanski nauk. Katoličan ne more podpirati stranke tega drugega tipa. Kristjanova vest ne dovoljuje, da se z volivnim glasom pomaga udeležiti neki program, v katerem je vsebina vere in morale zanemarjena ali zavrnjena. Ko Cerkev pove, da se ne odloča za nobeno stranko in nobeno politično opcijo, ne pomeni, da ne da etične sodbe o principih in programih različnih političnih opcij in

strank, v zvezi z vrednotami.....". Torej moj poseg res ni prišel iz mojega "zaklja". Kaj naj rečem na odgovor gospoda nadškofa? Da sem odšel žalosten domov, ker nisem opazil nobene resnične novosti, nobenega veselega in upajočega sporočila za naše žalostno stanje, tako na verskem kot narodnem področju. Nisem občutil tiste novosti, tistega upanja ter veselja, ki ga prinaša odziv neke skupnosti na navdih Svetega Duha. Če današnji papež priporoča Pastirjem, naj bodo pazljivi, da ne ugasnejo Duha, mislim, da ima to neko veljavo. Ostaja mi nerazumljivo, da ni razločevanja, kaj je za nas zamejske Slovence res važno in kaj ne. Če so ta gibanja naredila toliko dobrega v Sloveniji, Italiji in po celem svetu, ne razumem, zakaj bi tega ne naredila tudi pri nas. Možni sta dve razlagi: smo že tako spreobrnjeni, da tega ne potrebujemo ali pa niso za nas, ker so preveč zahtevna? Tretja razlaga bi bila slabša. Če ne maramo novosti, bi prišel prav vsaj izrek arškega župnika, ki je tako odgovoril nekemu župniku, ki je tarnal nad mlačnostjo svojih vernikov: "Ali ste pridigali? Ali ste molili? Ali ste se postili? Ali ste se bicali? Ste ležali

na deskah? Dokler ne boste vsega tega delali, se nimate pravice priževati...". Za nas starše mladoletnikov in na sploh mladih in manj mladih bi prišlo prav priporočilo, naj po zgledu Mojzesa tudi mi držimo roke kvišku in se borimo z molitvijo za naše otroke, in to predvsem v nočeh iz sobote na nedeljo in to, če je le mogoče, v adoraciji pred Najsvetejšim. Skoraj stoletno zaničevanje je iz nas naredilo ljudi brez dostojanstva, brez zaupanja v Boga in zaupanja vase. Ne vemo več, kaj smo. Tista naša plebiscitarna odločitev za ljudi tega sveta pomeni, da v vsakdanjem realnem življenju sploh ne računamo več na Boga, da je postala naša vera samo neki obred in neka duhovna iluzija. "Bog ni ustvaril človeka kot druga nebesna telesa, ampak ga je postavil kot svoj ti in ga poklical (po imenu). Prav zaradi tega je On naredil za človeka spoštovanje kot osnovo za razmerje z Njim samim. Tako tudi sodba, ki jo ima človek sam o sebi, ne sme nikoli uničiti spoštovanja, ki ga mora imeti do samega sebe, in to zaradi tega, ker ima Bog to spoštovanje". (Guardiani Romano)

/ dalje
Emil Radetič

3. POSTNA NEDELJA

2 Mz 3, 1-8. 13-15; Ps 103; 1 Kor 10, 1-6. 10-12; Lk 13, 1-9

Postni čas je nadvse primeren za pokoro. Pokora pomeni spreobrnitev k Bogu in odpuved grehu ter poštenost v mislih, besedah in dejanju. Vsi smo potrebni odpuščanja in vernega zadržanja nasproti Bogu in ljudem. Toda vera nas ne loči ali osami od bližnjega. Čeprav mora biti vera osebna, se mora izkazati v skupnosti. Vera je končno ljubezen do Boga po sočloveku, ki nas potrebuje, saj tudi mi potrebujemo druge.

Krst nas zedinja s Kristusom, a obenem s Cerkvijo kot skupnostjo verujočih. Bog nas potrebuje. In kakor je pripravljaval Izraelce iz puščavi za svobodo, ko je poklical Mojzesa iz ognjenega grma, tako kliče tudi nas, naj sodelujemo pri reševanju ljudi. Toda Mojzes in z njim tudi mi se čutimo grešne, in to tudi smo, in nemočne. Sicer je

pravilno, da se ne zanašamo nase. Ker pa delamo v Božjem imenu in ne v svojem, se opiramo na obljubo njegove moči. Bog pa deluje po angelu in po Mojzesu. Tudi on potrebuje drugega. In po njem govori: "Jaz bom s teboj!" (2 Mz 3, 12).

Bog se namreč razodene Mojzesu kot tisti, ki je biva, in sicer tako: "Jaz sem, ki sem" (v. 14), a ne v filozofskem pomenu, marveč kot tisti, ki ga bodo spoznali po delih, po mogočnih čudežih, ki jih bo delal za svoje ljudstvo. Sicer Sveto pismo v celoti nagovarja človeka, naj stavi vse svoje zaupanje v Boga, saj samo Bog rešuje; je usmiljen, je mogočen, je tisti, ki celo mrtve obuja (Ps 67, 21).

Bog pokliče in pošlje Mojzesa z nalogo, da reši izraelsko ljudstvo iz sužnosti v Egiptu in da ga pripelje v obljubljeni dežel. Skozi vse dolgo, štiridesetletno potovanje po puščavi je Bog tisti, ki ga vodi. Načrt, volja po odrešitvi iz sužnosti je Božja pobuda. On ga bo rešil. In skozi vse dolgo potovanje po puščavi se bo Bog razodeval kot tisti, ki je na delu s svojo vsemočnostjo v prid človeku. To je dokazal v enem narodu zato, da bi namreč lažje verova-

li v Boga. Saj zapovedi, začenši s prvo, vsak človek lahko spozna, brez Božje pomoči pa jih ne more izpolnjevati in tako Boga slaviti. Zato spada v življenje posameznikov in skupin, narodov in cele človeške družine molitev za brezmejno zaupanje v Boga.

Molitev je namreč najprej slava Boga in hvalnost za življenje ter za vse dobrine. Zato se ne smemo omejit pri molitvi samo na prošnjo za zdravje in srečo v tem življenju. Molitev je namreč stalna zveza, poslušanje in pogovor z Bogom, ki polagoma pripravlja človeka na izpolnitev, na zedinjenje s seboj po edinstvi med ljudmi.

Današnji psalm je ena sama hvalnica Božji ljubezni. Takole govori o Bogu: "On odpušča vso tvojo krivdo, ozdravlja vse tvoje bolezni, iz jame rešuje tvoje življenje, te krona z dobrotami in usmiljenjem, tvoja leta nasičuje z dobrinami" (Ps 103, 3-5).

Apostol Pavel svari Korinčane, naj se ne vdajajo malikovanju, kakor kateri izmed očetov v puščavi, ki so zaradi tega tam pomrli, kljub temu da jih je spremljala duhovna skala, Kristus (2. današnje berilo).

Evangelij poroča o dveh hudih dogodkih, in sicer, kako je dal Pilat pomoriti več galilejskih partizanov med njihovim darovanjem v templju, in pa o nesreči, ko se je stolp v Siloi, v Jeruzalemu zrušil in pokopal pod seboj osemnajst ljudi. Ti, ki Jezusu poročajo o krvavih dogodkih, so prepričani, da je tiste nesrečneže pomorila njihova krivda. Jezus pa odločno zavrača tako mišljenje, ki dejansko obsoja bližnjega, sebe pa ima za nedolžnega. Resnici na ljubo smo namreč vsi grešniki in nujno potrebni spreobrnitve. Jezus pribije kar dvakrat takole: "Če se ne spreobrnete, boste vsi prav tako pokončani" (Lk 13, 1-5).

Ko Jezus pripoveduje priliko o nerodoviti smokvi, od katere že tri leta zaman pričakuje sad, misli na rojake, ki slišijo njegov klic k spreobrnitvi, pa se ne poboljšajo. Zato jih svari pred nevarnostjo, da si pripravijo večno življenje, da ne bo odločno prepozno. Vsakodnevna kronika po radiu, televiziji, tisku beleži grozljiva teroristična dejanja. Toda zdi se, da nas na splošno nič ne gane. Toda nujno je, da molimo in delamo za mir tudi zato, da ne bomo tudi mi pokončani.

Pomožni škof dr. Peter Štumpf predaval pri Sv. Ivanu v Trstu

Družine morajo najti svoj resnični krščanski poklic

Škofijska komisija za pastora-lo zakoncev in družine je v nedeljo, 4. marca, priredila še zadnje predavanje, ki je sodilo v načrt treh srečanj, s katerimi se je komisija konkretno odzvala škofijskemu pastoralnemu programu na temo Družina in luči božje besede, ki je stekel pred dvema letoma oz. tremi leti.

»Prvotna zamisel je slonela na želji, da bi naše delo potekalo v posameznih tržaških župnijah«, je dejal odgovorni pri škofijski pastoralni za slovenske družine, prof. Marijan Kravos, a zavedali so se, da bi bilo tako postopanje težko uresničljivo, verjetno zaradi raz-

vernikov iz mešanih zakonov v delovanje slovenskih Cerkevni verskih krogov. "Prava škoda bi bila, ko bi slovensko-italijanski zakonci izostali iz tovrstnega debatnega procesa", je poudaril prof. Kravos in pojasnil, da večkrat starši mešane družine "ali sploh ne sodelujejo pri snovanju verskega življenja pri nas ali se raje vključujejo v italijanske kroge".

Prof. Kravos je nato uvedel gosta zadnjega srečanja. Bil je to mari-borski pomožni škof dr. Peter Štumpf, ki je pri Slovenski škofovski konferenci odgovoren za Slo- vence v zamejstvu in po svetu. Po-

Dr. Štumpf je najprej opozoril, da se podoba tradicionalne družine tudi na Slovenskem krha, kar povzroča močno dezorientacijo staršev in otrok. Zato je vloga staršev še toliko bolj pomembna, kajti dar življenja - rojstvo dojenčka - predpostavlja prizadevanje očeta in mame, da ga smotrno popeljeta 'v realnost sveta'. "Zagledati luč sveta pomeni sposobnost dojeti resničnost stvari in dobro stvari", pomeni dopovedati otroku, "da se splača preprosto živeti, ker si človek, ne glede če so drugi ob tebi hudobni in vsepovsod kosi smrt". Otrok mora torej spoznati bistvo stvari in se uspo-

sobiti za primeren odnos do njih, ki pa mora ustrezati njihovim resničnim vrednostim. "Razum in svoboda sta dve nogi, s katerima otrok vstopa v realnost. Pri tem je vzgojitelj (se pravi starši) oseba, ki že pozna resnico glede stvarnih vrednot, in seveda prostor, v katerem vstopa otrok". Kateri tip družine pa je najboljši za to nalogo? Dr. Štumpf je pri tem omenil tri vrste

družin, ki jih klasificiramo na osnovi avtoritete. Avtoritarna in liberalna družina ne nudita zaželenih sadov. Najbolj uspešna je t.i. 'demokratična družina', pri kateri se "odraščajoči upira avtoriteti

staršev, si jo pa vendar podzavestno želi. V demokratični družini starši ohranjajo avtoriteto tako, da odraščajočega spodbujajo k samostojnemu vrednotenju in spoštovanju lastne osebnosti. Zelo pomembno je", trdi dr. Štumpf, "da starši zaupajo odraščajočim pri družinskih odločitvah." Vse bolj pa smo priča spremembam, ko so otroci vedno bolj podvrženi vzgoji oz. ne vzgoji računalnika in interneta. Menda se mladi zatekajo k tehnologiji in novemu načinu sporočanja zato, da bi na neki način zapolnili vrzel, ki jo je v družini povzročila odsotnost očeta, ki "je cele dni v delavnicah ali kje drugje in ni zato navzoč pri vzgoji." Posameznik se tako znotraj družine osvobaja krvnih vezi, odgovornosti, tradicije: potopljen je v posplošno čredništvo in si prizadeva le za individualno srečo in blaginjo, za kult samouresničevanja in avtonomijo, kar mladim povzroča nesposobnost pri perspektivnem načrtovanju življenja: vse manj je posledično poguma za zakonsko odločitev in vse več je prepuščanja trenutnim razpoloženjem. Dr. Štumpf je zato opozoril na pomen dialoga med zakoncem, da sta si lahko v življenju brez prestanka drug drugemu mož in žena: le tako bosta otroke vzgojila v prizadevanju za družinski in družbeni čut. Starši morajo otroku posredovati pravilno razmerje med svetom in krščanskimi vrednotami, med katerimi ni prepada, a spojene so z močno vezjo ljubezni za skupnost, bodisi župnijsko kot narodno. Otrok je treba vzgajati v poštenosti, v tem, da je krščanstvo možnost srečanja s Kristusom, ki živi v svoji Cerkvi.

Pomembna so torej srečanja, kot je bilo nedeljsko, saj se takrat rojeva okolje, v katerem družinski člani "najdejo svoj resnični krščanski poklic".

Igor Gregori

pršenosti slovenskih vernikov na tržaškem škofijskem teritoriju. "Odločili smo se zato za skupinska srečanja na škofijski ravni", je dodal prof. Kravos, ki si hkrati prizadeva vključiti čim večje število

sebej se ukvarja s pastoralo družin, študentov in zakonskih skupin, kar je bilo zlasti razvidno iz njegovega predavanja, ki se je glasilo Družina: nevarna avantura ali varen pristan.

NABREŽINA Predavanje o pesniku iz Vrbe in Svetem pismu Prešeren nekoliko drugače

V župnijski dvorani v Nabrežini so se odločili, da počastijo našega največjega pesnika nekoliko neobičajno, saj se je naslov prireditve glasil Prešeren in Sveto pismo. Župnijski upravitelj dr. Markuža je, v odsotnosti še vedno bolnega domačega župnika Breclja, predstavil sodelujoče. Najprej je nastopila ženska vokalna skupina Jezero iz Doberdoba, ki je ubrano zapela nekaj narodnih in umetnih pesmi pod vodstvom mladega dirigenta Daria Bertinazzija. Tokrat res številna publika je izvajanje nagradila s toplim aplav-

zom. Sledil je nastop dr. Rudija Koncilije, profesorja na Teološki fakulteti v Ljubljani in voditelja Slovenskega bibličnega gibanja, ki je predstavil Prešerna, za veliko večino poslušalcev v novi luči, t.j. kot vernika. Naš pesnik je izšel iz zelo verne družine, ki je premogla kar nekaj duhovnikov, pesnikovih stricov, brata in celo povojnega ljubljanskega škofa Volka, ki je izšel iz iste rodbine. Prešeren je torej odraščal v vernem okolju, kjer se je skoro vsak dan bralo Sveto pismo, in tudi mlad dijak, ki je živel pri stricu duhovniku, je bolj ali manj red-

no prebiral odlomke komaj izdanega Japljevega Svetega pisma. Torej naš pesnik je zelo dobro poznal krščanske resnice in v poezijah, kjer se navezuje na odlomke Svetega pisma, se kaže nedvomljiv spoštljiv pristop, kar je dokaz njegove vere, čeprav se je sam proglašal za liberalca. Najlepši dokaz pesnikove vere in globokega, občutenega poznanja krščanskih resnic je Krst pri Savi. V tej epski pesnitvi Prešeren natančno analizira ne le Bogomilino in Črtomirovo spreobrnitev, ampak tudi različne pristope ženske in moškega. Bogomili v skrbi za življenje ljubljenskega Črtomira ne pomaga poganska vera, saj sprejme krščansko, ki ji nu-

di pomiritev in zaupanje, da bodo uspešne molitve za Črtomirovo rešitev. Ko edini preživeli med pogani, Črtomir, sreča ljubljenko in ga ta skuša prepričati v pravilno izbiro krščanske vere, se v verzih odvija celoten proces spreobrnjenja. Črtomira mučijo dvomi v pravilno izbiro svoje ljubljenske in se šele po pogovoru s spreobrnjenim misijonarjem dokončno odloči za krst pri slapu Savice. Tam doseže svoj notranji mir in odide v Oglej, kjer postane misijonar in med Slovenci "do smrti tam preganja zmotne oblake".

Prisotni smo predavatelja nagradili z dolgim aplavzom in res smo hvaležni za enkratno večer, ki se je kot običajno zaključilo s skromno zakusko in družabnostjo. n.k.

Nekaj osnovnih podatkov o postnem času

Postni čas v katoliški Cerkvi

V sredo, 21. februarja 2007, na pepelnično sredo, smo v katoliški Cerkvi začeli postni čas, ki bo trajal štirideset dni in se bo zaključil s praznovanjem Velike noči, ki bo letos 8. aprila. Na pepelnično sredo se po cerkvah vsako leto opravlja obred pepeljenja. Duhovnik verniku na glavo simbolično posuje blagoslovljen pepel, s čimer se navzven pokaže notranja razpoložljivost vernika za spreobrnjenje oziroma poboljšanje življenja. Duhovniki in ostali bogoslužni sodelavci v postnem času nosijo bogoslužna oblačila v vijolični barvi. Pepel je znamenje minljivosti, smrti, pa tudi človekove krhkosti, saj se tudi on spremeni v prah in pepel. Vernemu človeku je pepel tudi znamenje pokore in prenovitve. Kakor ogenj "prenovi" nekaj v pepel, tako naj bi se člo-

vek s pokoro prerodil v novega človeka. Pepel pomeni človekovo telesno minljivost. Ko mašnik na začetku postnega časa vernikom s pepelom na čelo začrta znamenje križa in izreče: "Pomni, človek, da si prah in da se v prah povrneš," napoveduje konec zemeljskega življenja. Vse sčasoma postane pepel, tako tisto, kar se ljudem na zemlji zdi veliko in pomembno, kot vse tisto malo in ne vredno.

življenju več premišljujemo o po-

menu Kristusovega trpljenja in njegove smrti na križu. Naše notranje prizadevanje se na zunaj izraža v poglobljeni molitvi, postu in dobrih delih. Tudi Kristus se je pred nastopom javnega delovanja štirideset dni postil v puščavi, o čemer pišejo trije evangelisti (prim. Mt 4,1-11, Mr 1, 12-13 in Lk 4, 1-13). Strogi post je na pepelnico in veliki petek, zdržek od mesa in mesnih jedi pa vsak petek. Namen posta ni prvenstvo v odgovoru določeni hrani in pijači, ampak v spreobrnjenju srca in doseganju večje odprtosti za potrebe bližnjega ter v večji povezanosti z Bogom prek molitve.

Kratke

Celjska Mohorjeva: Znanstveno, leposlovno in pastoralno delo

Pri Celjski Mohorjevi so izšli znanstvena publikacija Kranjski verski sklad izpod peresa Jožeta Mačka, verski roman Zgodba o Kristusu avtorja Giovanni Papinija v prevodu Jožeta Stabeja, ki je zapisal tudi spremno besedo, in pastoralno delo Gospod - življenje in oseba Jezusa Kristusa avtorja Romana Guardinija. Za prevod slednjega je

Stane Granda

poskrbela Zmaga Kumer, uvodno besedo pa je prispeval kardinal Franc Rode. Knjige so predstavili v knjigarni Celjske Mohorjeve v Ljubljani.

Zgodovinar Stane Granda je Mačkovo znanstveno publikacijo, ki nosi podnaslov Organizacijski, gospodarski in premoženjskopравни posegi državnih organov in Kranjskega verskega sklada v cerkvene strukture na Kranjskem in v avstrijski Istri od 1782 do 1809, označil kot "temeljno zgodovinsko delo", v njej pa je po njegovih besedah mogoče najti tudi nekaj aktualnih poudarkov, povezanih s procesom denacionalizacije in vračanja premoženja cerkvi.

Kot je dejal Granda, obravnava Maček v svoji knjigi vprašanja, povezana s premoženjem cerkve in njegovim upravljanjem. V prvem delu poda zgodovinski okvir, v drugem pa objavi vrsto prilog, ki ilustrirajo opisano zgodovinsko dogajanje.

Novinar, kritik, pesnik, romanopisec in esejist Giovanni Papini (1881-1956) je po besedah prevajalca in pisca spremne besede Jožeta Stabeja zanimiva in pomembna osebnost iz italijanske literarne zgodovine. V začetku oster kritik krščanstva se je pozneje spreobrnil v katoliško vero in tedaj je izpod njegovega peresa prišla knjiga Zgodba o Kristusu.

Stabej je naglasil, da je Papini zgodbo o Kristusu zelo uspešno postavil v čas, v katerem se je dogajala. Pri pisanju se je sicer oprl na štiri evangelije, a je Kristusovo življenje raziskal širše. Stabej je knjigo označil kot "roman o Kristusu", čeprav se v knjigi zvrsti tudi nekaj čisto faktografskih poglavij. Knjigo odlikuje tudi bogat in mestoma poetičen jezik, je še dejal.

Guardinijeva knjiga Gospod - življenje in oseba Jezusa Kristusa je bila zanj, kot je v uvodni besedi zapisal kardinal Rode, pravo odkritje. "Lik Jezusa Kristusa je zablestel pred menoj kot nekaj svežega, zanimivo novega in prepričljivega," piše Rode in dalje: "Pred menoj je vstajal lik človeka iz krvi in mesa, s svojo skrivnostno tragično in slavno usodo, s svojo nedoumljivo globino in fascinantno močjo, s svojo neprizanesljivo zahtevnostjo in brezmejno dobroto. Ves stari lak, ki se je nabral na Jezusovi podobi, vse osladne predstave, ves odbijajoči moralizem, vsa nerensna sentimentalnost, ki ga je obdajala, vse to se je razblinilo ob prvih straneh Guardinijevih premišljevanj." Romano Guardini (1885-1968) - Italijan, izobražen v Nemčiji - je napisal več teoloških in filozofskih del, med prvimi je najbolj znano ravno Gospod, med drugimi Svet in oseba, ki je v slovenščini izšlo leta 1991, med liturgičnimi pa Duh bogoslužja, ki še ni prevedeno v slovenščino.

MOLITEV TEDNA

Post v duhu

Gospod, pomagaj nam, da bo naš post čist, da bi iskali odrešenje duš, ti v strahu služili, zlivali na svojo glavo olje dobrote in si umivali obraz v vodi čistosti.

Nas, ki se postimo v telesu, nauči postiti se tudi v duhu, razvezati vsako vez krivice, zlomiti nasilje. Daj, da bomo dajali kruh tistim, ki so lačni, da bomo odprli svoje hiše ubogim, ki nimajo strohe, da bomo tako lahko od Kristusa sprejeli veliko ljubezen.

Pravoslavno izročilo

Kratke

Prof. Tavanu nagrada sv. Hilarija in Tacijana

Najbolj prestižno goriško priznanje, nagrada mestnih zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana, bo letos podeljeno prof. Sergiu Tavanu v petek, 16. marca, ob praznovanju mestnih zavetnikov. Upokojeni profesor univerze v Trstu, umetnostni zgodovinar, avtor številnih knjig in člankov, pobudnik Srednjeevropskih kulturnih srečanj in Inštituta za družbeno in versko zgodovino ter dopisni član SAZU-ja se je rodil leta 1928. Omenjena nagrada bo letos podeljena sedmič. Prvi jo je leta 2001 prejel Zoran Musič, za njim Vittorio Peri, Tonino Zorzi, Michele Martina, Quirino Principe in, lani, skladateljica ter slikarka Cecilia Seghizzi.

Praznovanje zavetnikov se bo začelo 10. t.m. z medžupnijskim odbojkarskim turnirjem ob 15. uri v središču Pastor Angelicu, ob 17. uri pa bo v Avditoriju odprtje fotografske razstave o Placuti. Ob 18.30 bo časnikar Marco Girardo govoril v palači Rabata o časnikarstvu in težavah informiranja. Od 12. do 15. t.m. se bodo zvrstila druga športna in kulturna srečanja. Na vigilijo praznika, 15. t.m., bo nadškof ob 19. uri vodil molitev večernic v stolnici; 16. t.m. pa bo ob 10.30 vodil slovesno somaševanje.

"Koncert iz naših krajev" 11. marca v Števerjanu

Razvedrilni program Koncert iz naših krajev praznuje letos okroglo 40. obletnico neprekinjenega oddajanja. Na radijskih sprejemnikih ga lahko poslušamo vsako tretjo soboto v mesecu ob 20. uri na Radiu Slovenija 1 in traja 80 minut. Urednik in voditelj radijske oddaje je že vrsto let Janez Dolinar. Števerjanci ga dobro poznajo, saj je lani že v petnajsto napovedoval števerjanski festival narodnozabavne glasbe. Oddaja je ena najstarejših javnih oddaj na Radiu Slovenija. Namenjena je narodno-zabavni glasbi, ljudski pesmi in humorju, v njej pa voditelj z gosti predstavi kraj, kjer gostujejo, in življenje v njem. V programu sodelujejo priznani ansambli domače glasbe, v kraju pa poiščejo zbere, ljudske pevce, glasbenike in humoriste. Snemanje bo potekalo v nedeljo, 11. marca, pričelo se bo ob 16. uri v župnijski dvorani F.B. Sedej v Števerjanu. Nastopali bodo ansambli Braneta Klavžarja, Nagelj izpod Kamniških planin in Tapravi faloti. Poleg teh sestavov bosta zapela še domača zbor, in sicer mešani pevski zbor F.B. Sedej pod vodstvom Mirka Ferlana ter otroški in mladinski pevski zbor F.B. Sedej pod vodstvom Emanuele Koren. Števerjansko občino bo orisal župan Hadriljan Corsi, poleg tega bo predstavljeno delovanje obeh vaških društev: SKPD F.B. Sedej in KD Briški grič. Vsi toplo vabljeni! Doživetje bo nedvomno enkratno! / MD

Isonzo-Soča o Novi Gorici

Revija Isonzo-Soča in Kinoatelj sta poskrbela za srečanje, namenjeno tistim, ki si pobje želijo spoznati Novo Gorico. V zadnjih letih je čezmejno sodelovanje postalo vsakdanost, vendar je medsebojno poznavanje še nezadostno. Zato so pri reviji posvetili posebno številko mestu vrtnic. Na srečanju je urednik Dario Stasi povzel namen vsebine časopisa, povedal je tudi, da je dobršen del objektov goriške zgodovine na slovenski strani meje, med temi so Sveta Gora, Coroninijeve in Lantierjeve vile, Trnovska planota. Posegla in pozdravila sta župana Brancata in Brulc, nekakšni ikoni preseganja meja in gradnje skupnih načrtov, ter se zahvalila urednikom revije za dragoceno delo. Gostja srečanja je bila novinarka dnevnika La Repubblica Alessandra Longo, po rodu Tržačanka, ki je spregovorila o posebnosti obmejnega področja. Na Gorico se od zunaj gleda kot na model sožitja in dialoga, tu je prišlo do izrednih dogodkov. Mreža vsakodnevnih skupnih pobud pa je tista dragocenost, ki se ne more več pretrgati. Publika - prisoten je bil tudi generalni konzul RS Šušmelj - je nato lahko pobje spoznala razvoj Nove Gorice z videoesejem Nadje Velušček in Anje Medved Mesto na Travniku, ki predstavlja mesto, o katerem marsikateri Goričan, čeprav se to čudno sliši, prav malo ve.

Kulturni dom: ob 8. marcu slikarka Vera Mauri

V sredo, 7. marca, je bilo v galeriji Kulturnega doma v Gorici v okviru praznovanja Dneva žena odprtje samostojne razstave goriške umentice Vere (Elvire) Mauri. Rodila se je v Gorici leta 1951, izšolala se je na upravnem področju in se nato zaposlila v zunanji trgovini. Za slikarstvo in kiparstvo se je začela zanimati že zelo zgodaj. Sprva je bila samouk, šele kasneje je svoje znanje poglobila z obiskovanjem številnih tečajev. Sodelovala je na raznih domačih in mednarodnih razstavah in prejela več priznanj ter potrdil (izbrana je bila med selekcijo za nagrado Premio celeste 2005). Živi in dela v Gorici. Umetnico je na odprtju predstavil Joško Vetrh. Razstava bo odprta do 23. marca od ponedeljka do petka: od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med prireditvami.

Prvo glasbeno srečanje v nizu Snovanj

Prvi koncert iz niza Snovanj 2007 je bil 2. marca v Kulturnem centru L. Bratuž. Na sporedu so bile slovenske ljudske pesmi v izvedbi dveh mladih glasbenikov iz osrednje Slovenije, violinista Matija Krečiča in pianista Gašperja Banovca. Predstavila sta Coronae, venček pesmi iz belokranjske, štajerske, dolenske, rezijske, prekmurske in primorske ljudske zakladnice. Temu glavnemu delu sta dodala še skupino cerkvenih pesmi (adventna, božična, postna, velikonočna in Marijina), ki sta jih prav tako sama priredila.

Z izvirno, mestoma igrivo priredbo ljudskih motivov ter prijetnim in živahnim nastopom sta oba koncertanta navdušila poslušalce, tudi najmlajše, ki so se tega prvega srečanja v okviru Snovanj 2007 udeležili v zares lepem številu.

SD SONČNICA Predavanje v domu Franc Močnik v Gorici: s. Mateja Kraševc

"Sonce naj ne zaide nad vašo jezo!"

V torek, 27. februarja, je v domu F. Močnika v Gorici nastopila redovnica mag. Mateja Kraševc, sicer otroška psihologinja, z zanimivim predavanjem o »jezi«. Predavanje, ki ga je organizirala skupnost družin Sončnica, je zaradi zvenečega imena strokovnjakinje (M. Kraševc je odgovorna za duhovno izobraževalni center na Sveti Gori) privabilo v dvorano izjemno število poslušalcev. Predavateljica je najprej obrazložila pomen naslova samega predavanja, ki je citat iz Svetega pisma (psalm), češ da moramo jezo ali drugače povedano medsebojne nesporazume poravnati pred sončnim zahodom, sicer »ne bomo mirno spali«. Jeza, je povedala mag. Kraševc, je posledica krivice, ni pa nujno, da je njen povzročitelj naš zakonski drug; največkrat se namreč zgodi, da je naš najbližji (recimo mo partner) idealen streluod, v katerega najraje usmerimo vso dnevno naelektrjenost. Kregati se, sporekati se - je človeško, vendar je za medosebne odnose nujno, da spor razrešimo. Konflikt namreč pomeni udariti se, trčiti ob nekaj, biti na nek način v stiku sam s sabo, vendar istočasno terja neko razčiščenje, analizo razlogov za nastali konflikt. Na nastalo

Foto ML

S. Mateja Kraševc

konfliktualno situacijo telo odreagira s šokom, ki lahko tudi ne nastopi takoj, včasih namreč mine nekaj časa, pre-

den nekdo na nekaj reagira. Na vsak način moramo konflikte reševati (ti namreč vsebujejo neko sporočilo o posamezniku), drugače vse skupaj vodi v razdor.

Človek se največkrat začne kregati zaradi banalnosti, sicer pa ni bistveno, kaj je bil povod, bistveno je, kaj je bilo tisto ključno, globlje, kar ni prišlo na dan. Vse banalnosti namreč usmerjajo v globino posameznika, se pravi, da, dokler ne bomo konfliktu prišli do dna, do njegovega izvora, ne bomo rešili problema. Na ravni odraščlega odnosa se morata dva nekako »spraviti k sebi«, če citiram predavateljico, vsak po-

sameznik mora analizirati sam sebe in ugotoviti, kje je bistvo spora v paru, prepozna(va)ti pravi razlog za prepir. Pri osebni jezi gre največkrat za osebni problem posameznika, je trdila predavateljica, za njegove vsebine, globino, zato mora vsakdo najprej raziskati sebe, ne pa drugega. Psihologinja je svoje predavanje oplemenitila z najrazličnejšimi primeri in osebnimi izkušnjami, ki pa so zaradi preskromne teoretske analize na eni strani in pretirane aplikativnosti na drugi strani izzveneli nekoliko papirnato.

Adrijan Pahor

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Veliki polžek

S posmehom kaznovana cesarjeva... nečimrnost

V pravični svet pravljic je Goriški vrtljak tokrat pospremil svoje abonente Velike polžke, učence od drugega do petega razreda osnovnih šol iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva, katerim so se pridružili tudi dva četrta in dva peta razreda dvojezične šole iz Špetra, tako da je v torek, 6. februarja, pri prvi jutranji ponovitvi uprizoritve velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž kar prekipela od razigranih šolarjev. Gledališče za otroke in mlade Ljubljana (GOML), do sedaj edino poklicno gledališče za otroke, ustanovljeno konec l.

2004, se je našim malim, a kritičnim gledalcem predstavilo s petdesetminutno igro Cesarjeva nova oblčila, ki jo je po znani Andersenovi pravljici priredil in jo v iskriv, v verzi prepojen slovenski prevod pretil Milan Jesih. V razgiban režijski plašč jo je odel Vladimir Jurc, sicer poznani član SSG, ob domiselno učinkovitih prizorih senčnega gledališča (scenograf Danijel Demšar) in z dognanim sceniskim elementom-zabojem, ki predstavlja marsikaj in iz katerega se marsikdo prikaže. Osem igralcev je z dinamično igro zelo dobro uokvirilo zgodbo in z ori-

som značajev pravljicnih likov izrazilo poudarilo vse njihove slabosti, z ironijo opisane tudi v kostumih Barbare Stupica. Priljubljeno zgodbo, ob kateri se je zabavalo, a se ob njeni globoki sporočilnosti tudi zamislilo že nič koliko generacij otrok, pripoveduje in komentira pevec-Aljaž Jovanovič, ki se na rolkah, ob glasbi Jerka Novaka, premika na odru in tako še dodatno razgiblje prizore v koreografiji Mihe Lampiča. Protagonista pravljice, nečimrnega kralja, ki cele dneve razmišlja le o novih oblekah, se neštetokrat na dan preoblači in se ogleduje v velikem zrcalu, je s pravo mero gizdalinstva in puhlosti obarval Tomaž Tomšič. Lepoto tega ničvrednega cesarja in njegovih dragih oblčil morajo ministri in dvorjani neprenehoma hvaliti. Njemu samemu pa so

vsakdanje cesarjeve dolžnosti deveta briga in še mar mu ni, da njegovi podložniki nimajo niti kruha in da vojaki niso že dolgo dobili zasluženega plačila. A tudi tega vase zagledanega cesarja doleti primerna kazen. Nikdar sešita obleka sleparjev, ki naj bi jo videli le pametni ljudje, razgla goloto njegovega telesa, predvsem pa goloto in praznino njegovega srca ter glave. Posmeh, zasmehovanje in krotot prisotnih na slovesnem mimohodu ga vendarle spravijo k pameti.

Otroci so živo spremljali dogajanje na odru in se večkrat pravi prisrčno nasmejali in seveda tudi zaploskali izvajalcem, ki so znali tako prepričljivo približati otrokom srž vsebine. V razredu so si z učiteljicami in učitelji imeli gotovo veliko povedati o tej pomenljivi Andersenovi pripovedi.

IK

SCGV EMIL KOMEL Predstavitev Snovanj 2007

Za celovitejšo vzgojo malih glasbenikov

Prejšnji teden se je začela druga izvedba Snovanj, niza 13 raznobarnih in raznolikih glasbenih srečanj, ki jih prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in ArsAtelier na različnih goriških odrih od začetka marca do konca junija. Prav je, da javnost ve za to, kaj delamo, je na predstavitvi Snovanj 28. februarja povedal ravnatelj prof. Silvan Kerševan. Ustvarjalni in poustvarjalni naboj učencev in učiteljev centra Komel se bosta na glasbenih srečanjih lahko predstavila v vsej svoji razvejanosti in vrasčenosti v naš prostor. Lanska pobuda se je očitno dobro obnesla: zato želijo tudi letos ponuditi

prikaz delovanja v šolskih učilnicah in delavnicah ArsAtelieja na srečanjih, kjer se bodo predstavili najrazličnejši oddelki, od pihalnega prek trobilnega in pianističnega pa do zborovskega in orkestralnega. Snovanja so v prvi vrsti namenjena mladini, je poudaril ravnatelj, saj otroci najbolj rastejo, ko se soočajo in srečujejo. Tudi zato bomo lahko okušali sadove sodelovanja Šole Komel z Glasbeno šolo Nova Gorica, Glasbeno matico, s konservatorijem Tartini, Srednjo glasbeno šolo iz Ljubljane itd. Med glavnimi cilji pobude je tudi vzgoja mladih poslušalcev, zato bodo srečanja potekala tudi pozno popoldne, ko

Foto DPD

so otroci še pri pouku. Letošnji niz je uvedla slovenska ljudska pesem, sklenila pa ga bo domača ustvarjalnost. Med pokrovitelji, ki so nudili moralno in tudi finančno podporo, je letos prvič tudi mestna občina Nova Gorica. Sicer je idej vedno veliko, je še po-

vedal Kerševan; tudi glasbenikov, ki bi zaslužili priti na oder, je dosti, "a ni lahko uresničiti vsega". Ravnatelj, ki je duša tudi te pobude, se je zahvalila članica upravnega odbora Marjeta Kraner in poudarila pomen vzgoje mladih glasbenikov.

Slovesna podelitev priznanja Kazimir Humar Elviri Chiabai in Zdravku Klanjščku

V spomin na msgr. Humarja in graditelje našega kulturnega hrama

Msgr. Kazimir Humar, ki se ga v našem uredništvu vedno radi spominjamo in ga marsikdaj resnično pogrešamo, bi gotovo bil vesel, ko bi bil prejšnja sredo, 28. februarja zvečer, tudi fizično navzoč med nami v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Ker smo ga poznali, vemo, da bi ga sicer morda motilo dejstvo, da naše ustanove podeljujejo priznanje, ki nosi njegovo ime. Prepričani pa smo, da bi z velikim veseljem gledal na veliko množico ljudi vseh starosti in iz vse Goriške, ki so se zbrali ob podelitvi letošnjega, tretjega priznanja Kazimir Humar dvema goriškima "zgodovinskima" zborovodjema. Navdušeno bi zrl v številni otroški zbor iz Štandreža ("Naša mladina!"), z zadovoljstvom bi ugotovil, da na Goriškem še vedno imamo primerne in zanesene voditelje društev, zborov in ustanov, ki verjamejo v to, kar delajo, v lepoto slovenske besede in pesmi, v kulturno in prosvetno delovanje, v posredovanje našega izročila, hkrati pa tudi v iskanje novih stez, ki nas s svežo življenjsko silo vodijo v

Foto DP

prihodnost. Slovesna prireditev, ki so jo organizirali Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete, je bila res prijetno praznovanje. V prvem delu je prof. Marija Kacin izčrpno spregovorila o publikaciji *Naš kulturni hram in njegovi graditelji*, ki je pravkar izšla pri Goriški Mohorjevi družbi (njen govor objavljamo na str. 9). Poudarila je neprecenljivi pomen prav vsakega darovalca, ki je tu-

di z velikimi žrtvami pripomogel k temu, da se je pred skoraj 45 leti uresničil drzen sen goriških Slovencev - zgraditev Katoliškega doma. Na poseben način je prikazala podvig clevelandskega odbora, ki je pod vodstvom dr. Karla Bonuttija prispeval odločilno vsoto. Pred podelitvijo priznanja gospe Elviri Chiabai, ki je več desetletij vse svoje znanje in energije posvečala vzgoji otrok in mladim, je radoživo stopil na oder Otroški pevski zbor iz Štan-

dreža; pod vodstvom Alessandre Schettino je zapel dve ljudski in Gobčevo *Cira čara*, nakar so predsednice prirediteljev, Franka Žgavec, Lojzka Bratuž in Franka Padovan, potem ko je povezovalka večera Martina Valentinčič prebrala utemeljitev (gl. str. 9), med toplim aplavzom čestitale nagrajenci in ji podelile priznanje. Večer je s petjem sklenil krepki Moški zbor Štmaver, ki ga že nekaj let vodi Nadja Kovic. Zapel je Vodopivčev *Mojo srčno kri škropite* (na besedilo S. Gregorčiča), rusko ljudsko v prir. Lojzeta Bratuža *Hej, kako blesti se v skrinji* in Mihelčičevo *Zdravico* (na besedilo O. Župančiča). Po branju utemeljitve (tudi to objavljamo na str. 9) je prejel priznanje še Zdravko Klanjšček, neutrudni dirigent, ki ga je kot mladega in nadarjenega fanta za slovensko pesem in zborovsko delo navdušil že Mirko Filej, še vedno pa si prizadeva, da bi s pevci dosegel dovršeno izvajanje in tako oplemenitil naše bogastvo, slovenske narodno in umetno pesem.

DD

Pismo goriškemu županu in odborniku

Onesnaževanje v Štandrežu

Spošt. župan Vittorio Brancati, spošt. odbornik Alessandro Bon!
Podpisani občinski svetnik Božidar Tabaj sprašujem g. župana in odgovornega odbornika, kako mislita ukrepati, da se rešijo težave glede akustičnega onesnaževanja, ki ga povzročata obratovanje podjetja Elettro Gorizia, ki ima sedež v Štandrežu v ulici Anton Gregorčič. V zvezi s tem želim poudariti, da to ni moj prvi poseg, s katerim opozarjam goriško občinsko upravo na ta problem, ki hudo tare prebival-

ce Štandreža in še posebno tiste, ki živijo na južnem predelu vasi. Do danes je bilo veliko obljubljenega, vendar malo ali nič ni bilo storjenega. Od samega načrtovanja obrata je lastništvo podjetja zagotovilo, da bodo aktivirani vsi postopki, po katerih ne bo motečih шумov. Žal, vse do danes, je podjetje samo poskrbelo za nasad nekaj drevesc, visokih približno 1,5m. Vsem je očitno, da bo potrebno nekaj desetletij, preden bodo ta drevesa zrastle in delno ublažila moteč ropot obratovanja. Glede nave-

denega zahtevam, da se nemudoma in odločno postopa pri podjetju Elettro Gorizia, da bo problem akustičnega onesnaževanja dokončno odpravljen. Glede na to predlagam naslednje:
- spodbuditi lastništvo obrata, da nemudoma odpravi vse izvore motečih шумov, dokler ne bodo vgrajeni protiakustični panoji. To je v pristojnosti in na račun podjetja.
- Glede na dejstvo, da se širijo govornice o podvojitvi proizvodnje, s tem da bo aktivirana še ena turbina, je potrebno preveriti, kakšen bo vpliv na okolje, še posebno glede na to, koliko se bo pri tem povečalo akustično onesnaževanje.

- Preveriti v gradbenem dovoljenju, ki ga je goriška občina svojčas izdala, ali ni bila predvidena samo ena proizvodna linija.
- Odločno zavrniti vsako širitev, dokler ne bodo rešeni sedanji problemi.
Preden zaključim, želim poudariti, da to ni edina težava, ki jo povzročata neumna izbira lokacije goriške industrijske cone v neposredni bližini Štandreža. Na tak način so se in se lahko na to področje vselijo industrijski obrati, ki so potencialni proizvajalci dodatnih in nevarnejših onesnaževanj. Upam pa, da bo to urejeno v Vašem naslednjem mandatu.

Božidar Tabaj

Srečni otroci za manj srečne otroke...

Filip, Gaja, Guglielmo, Petra, Samuel in Sara: to so imena šestih otrok iz Gorice, Podgore, Gabrij in s Peči, ki so se v dneh okrog pusta "potepali" po zaselkih sovodenjske občine. Hodili so od vrat do vrat, potrkali ali pozvonili, s svojimi živimi očmi so se posmejali in izzvali iskreno velikodušnost vaščanov. Tam namreč niso bili zase, ampak zato, ker jim je že pred štirimi leti v nedolžnih srčecih vzklikla čista želja: po svojih močeh pomagati otrokom, ki niso tako srečni kot oni. S pomočjo staršev, ki so jih spremljali, so torej dobrohotni otroci tudi ob letošnjem pustu "vandrali" po naših vaseh in pomislili na otroke, ki morda niti ne vedo, kaj so pustni sprevo-di in plesi, krofi in kroštoli. Marsikoga so otroci v prejšnjih letih tako prijetno presenetili, da jih je letos prav rad pričakal. Lepo vso-to, ki so jo nabrali, so že namenili misijonarju p. Kosu. Lepo je, da so si pobudo zamislili sami in da so se pri tem plemenitem dejanju tudi zabavali; še lepše pa je, da že sedaj čakajo naslednji pust! Ko so po letošnjem podvigu zbirali vtise in misli, so sami ugotavljali, koliko dobrega bi lahko storili za tiste, ki nimajo potrebnega, ko bi vsakdo dal zanje en sam evro na mesec.

Napovedi

SCGV Komel: Violončelo in kontrabas

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel vabi v petek, 9. marca, ob 18. uri v komorno dvorano KC Lojze Bratuž na srečanje učencev primorskih glasbenih šol z naslovom: Violončelo in kontrabas. Vabljeni gojenci in ljubitelji glasbe!

Sončnica: Bogdan Žorž o odgovornosti

Skupnost družin Sončnica prireja v torek, 13. marca, ob 20.30 zadnje izmed letošnjih pomladnih predavanj. V Domu Franc Močnik bo na temo "Vzgoja za odgovornost" govoril priznani psiholog Bogdan Žorž. Toplo vabljeni starši in vzgojitelji!

Nova knjiga pri Goriški Mohorjevi družbi

Publikacija, ki sta jo uredili Marija Kacin in Verena Koršič Zorn, je poklon vsem dobrotnikom, ki so velikodušno prispevali h gradnji najprej Katoliškega doma in kasneje Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Obvestila

ZSKD Gorica in KD Sovodnje vabita v petek, 9. marca 2007, ob 20.30, v Kulturni dom v Sovodnje, kjer bo potekal koncert v sklopu 38. revije Primorska poje.

Odrasli skvati in skvatinje iz Trsta in Gorice se bodo srečali na svojem dnevu spomina na Repentabru prihodnje nedelje, 11. t.m. Zbiranje ob 10.15, sodelovanje pri župnijski maši ob 10.30, vsak poskrbi sam za kosilo in je vabljen, da prinese nekaj za skupno mizo: opoldne sprehod na Medvedjak, nato zbor, na katerem bodo razpravljali o opravljenem delu in nakazali oblike in smernice za nadaljnje delovanje.

V ponedeljek, 12. marca, bo ob 17. uri v Feiglovi knjižnici Lutkovna pravljica Žabji kralj v izvedbi dijakinj Pedagoške smeri na Liceju A. M. Slomška iz Trsta.

Romanje v Rim od 23. do 27. aprila 2007. Sporočamo, da je za romanje v Rim ob skupnem obisku vernikov Treh Benečij pri svetem očetu še nekaj prostih mest. Pohitite z vpisom. Informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177 ter na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473.

Potovanje na Kitajsko z Novim glasom od 15. do 24. maja 2007. Vpisovanje se zaključuje 12. marca. Pohitite čimprej z vpisom, na razpolago je le še nekaj mest. Spored potovanja in informacije dobite na upravi Novega glasa v Gorici, Travnik 25, tel. 0481 533177 ter na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473.

Darovi

Za Novi glas: G.G. 13,00 evrov.
Za cvetje v cerkvi na Peči: Paulo in Iva Paoletti 50,00 evrov; Milka Peric Cijan 10,00 evrov; Branko in Emil 10,00 evrov.
Peč in Gabrje: N.N. po 50,00 evrov (skupno 100,00 evrov).
Za cerkev v Gabrjah: N.N. iz Trsta 50,00 evrov.
Za cerkev na Peči: Stefano Pausich 60,00 evrov; Loredana,

v spomin na mamo Leopoldo 20,00 evrov; Albin in Olga, v spomin na brata Mariota - še 100,00 evrov; Joško in Romana Peteani, v spomin na bratranca Mariota 100,00 evrov; družina Andreine Peteani, namesto cvetja, v spomin na Mariota 50,00 evrov; Branko in Emil, namesto cvetja na grob Mariota Covija 20,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: Sandi in Lučka, v spomin na strica Sandrota 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: N.N. 10,00 evrov.

Sožalje

Pevki Mirjam Saroč, hčerka in sinu izreka ob izgubi dragega moža in očeta Jožka iskreno sožalje zbor Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 09.03. do 15.03.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 9. marca (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 12. marca (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 13. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kvecal in hoacin v ameriškem pragozdu. - Izbor melodij.

Četrtek, 15. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Srečanja z glasbo 2006-2007

ZVOK STRUN

JASNA MERLAK - HARFA
SOLISTI FILARMONICI ITALIANI

Na sporedu W.A. Mozart, G. Rossini,
M. Ravel in C. Debussy

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 12. marca 2007, ob 20.30

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENSKA DUHOVNJA V GORICI
PLANINSKO DRUŠTVO GORICA
PLANINSKO DRUŠTVO VALENTIN STANIČ - KANAL

Vabijo na večer

VALENTIN STANIČ
1774-1847

OB 160-LETNICI SMRTI

Oče gorništa in dobrotnik
predavateljica dr. Tanja Peterlin Neumaier

Za Valentinom Staničem na Watzmann in nazaj na Goriško
predavanje z diapozitivi Jožeta Medveščka

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 15. marca 2007, ob 20.30

Trst / Gledališče Rossetti

Plesna skupina Marthe Graham

Na odru tržaškega gledališča Rossetti je bila 16. in 17. februarja gost Stalnega gledališča FJK ena najbolj znanih plesnih skupin na svetu, Martha Graham dance company. Američanka Martha Graham (1894-1991) je ena izmed največjih plesalk, pedagogov in koreografov prejšnjega stoletja, pravi simbol za moderni ples, ki se je v prvih desetletjih prejšnjega stoletja razširil z evropskih tal tudi v Ameriko.

Moderni ples se je rodil v začetku prejšnjega stoletja kot izraz časa, v katerem je telo začelo postajati središče pozornosti v družbi, ki mu do tedaj ni dajala večje važnosti. Tudi umetnost je privilegirala gib kot najsvobodnejši izraz človeka, ki ni več odgovarjal klasični plesni tehniki in filozofiji, kjer se mora plesalec dotikati neba in skoraj pozabiti na telesnost, na težo. Moderna plesalka je plesala bosa, iskala je energijo za ples s tal, ne samo iz neba.

Martha Graham spada v drugo generacijo pionirjev modernega plesa v Ameriki, ki so temu plesu dali jasnejšo podobo. Grahamovi je uspelo razviti plesno tehniko, ki je zaradi svoje telesne logike in organiziranosti popolnoma enakovredna baletni. Njena tehnika temelji na Delsartijanskih principih tenzije in sprostitve, ki jih je s pomočjo posebne dihalne tehnike osebno interpretirala. To tehniko je imenovala "kontraktacija in sprostitve". Zanj se gib rodi iz tenzije skrčene mišice in se razvije v toku energije ob mišični sprostitvi. To daje plesu včasih trd, oglat videz, gibi so večkrat togi in odsekani, so pa polni moči in energije. S tehniko, osnovano na naravnih zakonih telesa, ki naj bi »prebudila« pristen telesni ples, ki je bil to-

liko časa vklejen v nenaravna pravila, je tudi želela postaviti baze ameriškemu plesu, ki do tedaj ni imel prave tradicije. Zato je njen koreografski opus poln ameriških tem in pravih sakralnih obredov, saj je skušala najti v tradiciji ameriških Indijancev in ljudskih plesov ameriških pionirjev plesni izraz, ki bi bil pristno ameriški, sama pa je bila globoko verna, zato je vpletla v ples razne biblične zgodbe.

Svojo plesno skupino je ustvarila leta 1926, plesno šolo pa leto kasneje. Obe ustanovi sta aktivni še danes in spadata med najslavnejše na svetu. Več kot 180 plesnih del Marthe

premagala pošast. Preprosto, a efektno sceno je pripravil kipar Isamu Noguchi. Dolga vrv, ki se vije po odru do scenškega objekta v obliki črke u, je prisposoda potovanja do samega centra ženskosti, kjer najde Ariadna - Martha obrambo in moč, potem ko je premagala žival-strahove, ki jih nosi v sebi. Glasbo je napisal Gian Carlo Menotti. Grahamova je bila prva odrska ustvarjalca, ki je za stvaritev svojih del poklicala k sodelovanju druge umetnike svojega časa, kot skladatelja Aarona Coplanda ali Gian Carla Menottija. Sledilo je delo *Diversion of angels* iz leta 1948, ki govori o ljubezni. Na odru se vrstijo trije pari, ki po-

Graham vsebuje veliko čustvenosti in sakralnosti, ker jo je zanimalo mitizirati ameriško realnost, jo prikazati kot nekaj pozitivnega, svežega, močnega. V svoji skupini je plesala do konca '60. let prejšnjega stoletja.

V tržaškem Rossettiju se je slavna plesna skupina predstavila s štiri njenimi deli. Večer je odprla koreografija iz leta 1947 *Errant into the maze*, ki pripoveduje Tezejev mit o srečanju z Minotavrom v labirintu z zornega kota Ariadne, ki gre v labirint, da bi

nazarjajo različne tipe ljubezni. Par z rumeno plesalko ponazarja mladostniško, še nezrelo ljubezen, rdeči par ponazarja romantično in strastno ljubezen, beli par pa zrel odnos do ljubezni. Glasbo za ta ples je napisal Norman Dello Joio. Žive barve in še posebno rdeča plesalka spominjajo na platna surealističnega slikarja Kandinskija, ki je navdihnil Grahamovo pri tem delu. Tudi v delu *Embattled garden* iz leta 1958, ki temelji na glasbeni partituri Carlosa Surinacheja in

na zgodbi o Adamu in Evi v rajskem vrtu, imajo barve važno vlogo. V njem so tudi tujca in Lilith - prva Adamova žena, ki se koreografsko živo pogovarjajo med sabo in ustvarijo zgodbo o posvetni in sakralni ljubezni. Noguchijeva scena nam prikaže izmišljen rajski vrt v barvah, z upogljivimi lesenimi palicami in drevesi. Tudi plesalki sta v živih barvah, tako da je celotna scena skoraj kičasta in kričeča.

Zadnje delo na programu je bilo *Sketches from Chronicle* iz leta 1936. Na odru je bila večja skupina plesalcev, ki je ustvarjala krasne koreografske efekte. To delo, za katerega je napisal glasbo Wallingford Riegger, je odgovor ameriške koreografinje na nacizem v Evropi. Istega leta je Grahamova odklonila povabilo za sodelovanje na Olimpijskih igrah v Berlinu, kamor so povabili tudi druge evropske koreografe, da bi pripravili koreografije za masovne prireditve v čast režimu. Grahamova je ustvarila *Chronicle*, da bi prikazala grozoto vojne. Črna in rdeča barva dominirata sceno, tihi, a ritmični koraki plesalk ustvarijo občutek strogosti in intimne moči ter energije.

Predstava je doživela velik uspeh, slišala pa sem marsikatero, ki so pripomnili, da "je balet lepši", in se nasmehnila. Pomislila sem, kar mi je nekoč rekel moj učitelj tehnike Graham, ki je gospo Graham poznal osebno. Nekoč jim je rekla, da njen ples ni lep, je pa življenjski. In to življenje je oddajala plesna skupina skozi celo predstavo. Še vedno mislimo, da je ples samo prijetna zabava in lep spektakel, morali pa bi se zavdati, da to ni tako in da je k temu pripomogla tudi Martha Graham, ki spada med velike umetnike 20. stoletja. Plesalci so imeli izvrstno tehniko, ki so jo uporabili, da bi izrazili sporočilo plesnega dela. Upam, da bomo pri nas lahko bolj pogosto gledali tako življenjski ples, ki spregovori o realnih stvareh in nam pomaga razmisлити o nas in našem svetu, kot to dela vsako pravo umetniško delo.

Raffaella Petronio

slovenske kulture umetnici oddolžila dve leti po njeni smrti z razstavo, na kateri so na ogled olja na platnu, nekaj je tudi tušev in akvarelov. Ta dela so nastala v razdobju od polovice šestdesetih do konca osemdesetih let. V njih je namreč izredno dovršena geometrizirana podoba, ki v gledalcu vzbuja občutek napetosti, spretne povezane z barvno harmoničnostjo.

Bambičeva galerija na Opčinah / Razstava del Eve Ronay

Geometrija in barvana harmonija

V Bambičevi galeriji na Opčinah so do pred nedavnim visela izrazita umetniška dela slikarke Eve Ronay. Šlo je za izbor slik, ki so jih prireditelji izbrali tako, da bi gledalcu ponudili pristen vpogled v umetnično ustvarjalno snovanje, in to preko del, ki bi jih lahko imeli za mejnike, prave ključne etape njene umetniške poti. Slikarka Eva Ronay je bila po rodu Madžarka. Rodila se je v Pulju 28. oktobra 1919. Diplomirala je iz tujih jezikov in književnosti na beneški Ca' Foscari. Obiskovala je šolo za prosto figuro pri Ninu Periziju v tržaškem mestnem muzeju Revoltella. Za seboj je zapustila bogato zbirko knjižnih in drugih ilustracij za otroke. Vse od leta 1967 je zelo pogosto sodelovala na skupinskih razstavah deželnega značaja in drugod po Italiji. Istega leta je imela svojo prvo samostojno razstavo, kateri so sledile mnoge druge, tako v Trstu kot v drugih krajih. Slikarstvo Eve Ronay je zelo zanimivo, zlasti zaradi zanjo tako značilnega usklajenega izražanja - piše o njej umetnostni kritik Claudio H. Martelli. V tovrstnem izražanju bi lahko našli daljno zgodovinsko povezavo - bolj intelek-

tualne kot oblikovne narave -, z Malevičem in ruskim suprematizmom iz prvih desetletij XX. stol. Likovni kritik Salvatore Maugeri je l. 1985 ob odprtju razstave Eve Ronay v tržaški občinski galeriji menil, da slikarka slika "natančno, kar pa ničesar ne jemlje razgibanosti njene domišljije, kakor tudi ne lirčni naravnosti ne, s katero umetnica dojema vesolje, in jo uporablja za spreminjanje oblik in luči podob. Te so zato obogatene, če lahko uporabimo posrečeni izraz Paula Kleeja, s povečanim smislom za pripovedovanje." Na svoji ustvarjalni poti se umetnica odpove navidezni trdnosti podlage in spreminja resnični prostor v dimenzijo, ki je sicer sad domišljije, vendar ohranja svojo racionalnost ter jo fantazijsko poudari. Ta prostor

stji, o kateri je brzkone govoril Klee. Dela Eve Ronay so danes razstavljeni v najrazličnejših muzejih in pri zasebnih zbiralcih ter javnih galerijah po svetu. Eva Ronay je umrla 21. decembra 2004 v Trstu. Bambičeva galerija se je ob priložnosti dneva

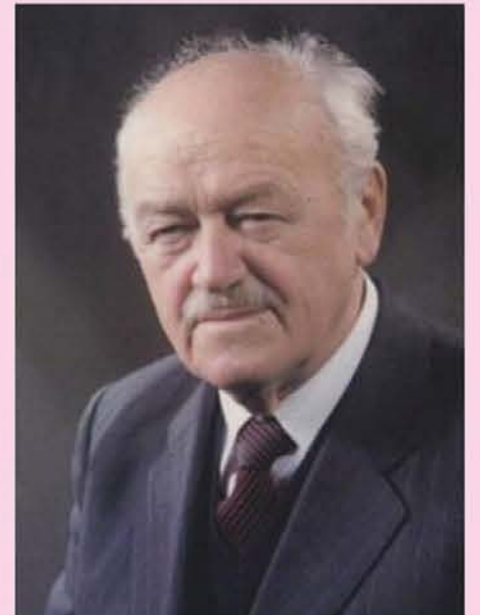

Foto Kroma

Kratke

Umril je priljubljeni in cenjeni zborovodja in velik strokovnjak Janez Bole

Tudi zamejski zborovski krogi žalujejo ob vesti, da je v 88. letu starosti v Ljubljani umrl glasbeni pedagog in zborovodja Janez Bole. Pokopali so ga v ponedeljek, 26. februarja, na Brezjah, kjer se je rodil leta 1919. Pogrebni obred je pokazal, kako zelo je bil rajni priljubljen in spoštovan; in kakor je bil dogodek žalosten, se je slovo od Janeza Boleta pokazalo tudi kot izreden, visoko kulturni dogodek, ki je mnogim vzbudil zelo močne in globoke vtise in čustva. Znanega in priljubljenega zborovodja in pedagoga smo poznali predvsem kot izredno prefinjenega in občutljivega zborovodja. Med drugim je bil prvi umetniški vodja Slovenskega okteta, ki je leta 1951 svoj krstni nastop z izrednim uspehom izvedel v Dolini, Nabežini in v Trstu, a poznali smo ga tudi kot človeka, ki je v svojem dolgoletnem poustvarjalnem delovanju vodil mnoge druge ugledne slovenske pevске zbornice, med drugimi akademski pevski zbor Tone Tomšič, zbor Slovenske filharmonije, Slovenske madrigaliste in še 17 drugih zborov. Pomembno je njegovo pedagoško delo na raznih glasbenih inštitucijah. Bil je tudi izredno priljubljen vodja mnogih zborovskih seminarjev in tečajev. Tako je Janez Bole na začetku 70. let kar dve leti zaporedoma vodil poletni seminar za organiste, zborovodje in pevce, ki ga je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta in je z mnogimi zamejskimi zborovodji in pevci, ki so se udeležili seminarjev, ohranil odlične zveze in stike. Podobno velja za krog pevcev okrog Tržaškega okteta. Janez Bole bo zato ostal zaradi svoje izredne glasbene občutljivosti in velikih človeških vrlin tudi pri nas na Tržaškem svetel zgled mnogim, ki so ga poznali in imeli radi.

Le čevlje sodi naj Kopitar

Skorajda ne bi bili vredni komentarja razmišljanje in izjave Mića Mrkačiča, predavatelja na fakulteti za družbene vede v Kranju, če so medijski viri točni glede "zaslug" slovenskih kulturnikov, ki naj bi preprečili jezikovno zlitje oziroma asimilacijo z Nemci; tako naj bi Slovenci izgubili priložnost vključitve v širše jezikovno območje, kar naj bi nas ekonomsko oškodovalo oziroma zapostavljalo v primerjavi z drugimi večjimi jezikovnimi omrežji. Pa smo se stoletja pogreznjeni sredi nemškega morja le ohranili in nobenemu slovenskemu Janezu, ne Francetu ne Martinu, ni prišlo na misel, kako bi bilo koristno, če bi se potujčili in prav gotovo bi se slabo pisalo Dragovanu Dragovanoviću ali Miletu Miletoviću ali Miću Mrkačiču, če bi se prikradli med narodno trdne Slovence s takim in podobnim blebetanjem. Danes pa si o vrednosti slovenskega jezika in o slovenskih kulturnikih, ki so bili varuhi materinega jezika in s tem naroda, upa natolcevati in meriti vrednost našega jezika, gotovo avtohtoni Slovenec, Mića Mrkačič, in to sredi samostojne slovenske države. Pa naj še kdo reče, da smo Slovenci ksenofobi. Je bil tudi največji mojster slovenske besede Ivan Cankar ksenofob, ko je zapisal: "Ne daj mi dočakati, o Gospod, da bi se po naših krajih širila tuja... govornica"! / Rudica Požar

SOCIETÀ FINANZIARIA PER AZIONI
FINANČNA DELNIŠKA DRUŽBA

razpisuje nagradni likovni natečaj

OKNO V SVET

Prireditelji vabijo vse mlade umetnike naj se prepustijo kreativnosti in sodelujejo na nagradnem natečaju.

Oddaja izdelkov je predvidena do 23.03.2007 na naslov: "Kulturni dom" ul. Brass 20, 34170, Gorica

Pravilnik in informacije natečaja:
www.kb1909.it

Letošnja nagrajenca

Elvira Chiabai in Zdravko Klanjšček

Elvira Chiabai je vse svoje znanje in energije posvetila vzgoji otrok in mladih. Kot mladenka je sprejela odgovornost in do leta 1961 vodila oratorij na Placuti, kjer so se v okviru Marijinega vrtca zbirale deklice za popoldanski pouk. Poleg skrbi za opravljanje šolskih nalog in splošne vzgoje je Elvira Chiabai učila petje, pripravljala igrice in učila klavir.

Največ let je vodila pevski zbor v Štandrežu. Leta 1956 je pobudo za ustanovitev otroško-mladinskega zbora v Štandrežu dal župnijski upravitelj Hilarij Cotič, ki je vodstvo zbora zaupal Elviri Chiabai. Pod njeno taktirko se je zbor številčno okrepil in z rednimi tedenskimi vajami ter s številnimi nastopi pridobil na kvaliteto. Delo zbora je spremljal in vzpodbujal tudi župnik Jožef Žorž, ki je zborovodkinji veliko pomagal. Za štandreški zbor je Elvira Chiabai skrbelo do leta 1993; skupno torej 37 let. Pod njenim vodstvom je sodeloval vsako nedeljo in vse praznike pri sveti maši v domači cerkvi, kjer je Chiabaieva tudi orglala. V mesecu maju je vse dni prepeval na koru Marijine pesmi. S petjem je obogatila razne prireditve in proslave v domačem kraju. Vsa leta so se vrstili materinski dnevi, dnevi vseh svetih, zahvalne nedelje, miklavževanja, božičnice, zaključni nastopi gla-

Foto DP

mladinski zbor pod vodstvom Elvire Chiabai sodeloval na reviji pevskih zborov Cecilijanka, večkrat kot edini mladinski. Vsa leta je pel na Mali Cecilijanki. Večkrat je začel program božičnega koncerta v goriški stolnici, ki ga prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov. Elvira Chiabai je vestno pripravila zbor za več radijskih snemanj.

Skrbela je tudi, da se je mladina lepo počutila na raznih družabnih srečanjih in čajankah, poleti pa na dvotedenskem bivanju v gorskem svetu kočje sv. Jožefa v Zabnicah.

Decembra 1980 je Prosvetno društvo Štandrež ob proslavi 25-letnice uspešnega delovanja zbora podelilo zborovodkinji Elviri Chiabai priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo z mladimi.

Zveza slovenske katoliške prosvete je leta 1998 ob 30. obletnici ustanovitve podelila posebno priznanja posameznikom in skupinam za dolgoletno in uspešno delovanje na kulturnem področju. Med odbitniki je bila tudi zborovodkinja Elvira Chiabai. Leta 2006 je štandreški zbor praznoval 50-letnico obstoja. Ob tej priložnosti so posebno pozornost namenili Elviri Chiabai, ki je največ let vodila zbor.

Poleg skrbi za mladinsko petje v Štandrežu je Elvira Chiabai priskočila na pomoč tudi v drugih krajih in povsod, kjer se je pokazala potreba. Nekaj let so pod njenim vodstvom na Mali Cecilijanki peli tudi mladi pevci s Plešivega in iz Krmina.

Zdravko Klanjšček iz Gorenjega Cerovega v Brdih je že v mladih letih vzljubil zborovsko petje in mu je še danes zvest. Glasbeno znanje je pridobil na orglarski šoli v Gorici, kjer sta poleg drugih učiteljev poučevala tudi Emil Komel in prof. Mirko Filej. Prav Mirko Filej, ki je bil duša kulturnega dela na Goriškem v prvih petdesetih letih, je znal mladega pevsko nadarjenega fanta navdušiti za slovensko pesem in zborovsko delo. To navdušenje traja še danes, saj je Zdravko Klanjšček še vedno aktiven in se nadalje predaja zborovodskemu delu.

Svoje prve izkušnje je Zdravko pridobil z moškim zborom Jazbine, ki ga je sam ustanovil. Kasneje je vodil moški zbor Brda, na Jazbinah pa še danes skrbi za petje pri bogoslužju.

Leta 1962 je Zdravko Klanjšček sprejel vodstvo tak-

ratnega cerkvenega pevskega zbora Rupa-Peč in ga uspešno vodil 44 let. Z zborom je

Foto DP

naštudiral vrsto nabožnih, umetnih in ljudskih pesmi in uspešno nastopal na domačih prireditvah, na vsakoletni Cecilijanki, na reviji Primorska poje in drugje. Ena nepogrešljivih skupin na Goriškem pa je prav gotovo moški pevski zbor Mirko Fi-

lej, ki je bil ustanovljen leta 1965 kot naslednik tradicije petja v moški zasedbi. Od vsega začetka ga vodi neutrudni zborovodja Zdravko Klanjšček. V nekaj letih se je zbor razvil v kvalitetno pevsko telo, s katerim se je Zdravko Klanjšček leta 1967 udeležil Mednarodnega tekmovanja Cesare Augusto Seghizzi v Gorici in dosegel v polifoniji in ljudski pesmi drugo mesto. Udeležil se je dvakrat tekmovanja pevskih zborov Slovenije v Mariboru in prejel bronasti kolajni. V letih delovanja je zbor posnel ploščo in štiri kasete.

Z zborom Mirko Filej in zborom Rupa-Peč je gostoval na Primorskem, Koroškem, v Milanu, med rokaji v Belgiji in v Berlinu. Snelma je za tržaški, koprski in ljubljanski radio.

Občasno se Zdravko Klanjšček posveča tudi skladateljevanju.

Še danes si Zdravko Klanjšček prizadeva, da bi s pevci dosegel dovršeno izvajanje in s tem oplemenitil naše bogastvo, slovensko narodno in umetno pesem.

Predstavitve knjige "Naš kulturni hram in njegovi graditelji" Z našo kulturo naprej!

Spoštovani in dragi prijatelji! V imenu vseh, ki so sodelovali pri tej publikaciji, se pristočno zahvalim GMD, ki jo je vključila v svoj edicijski program. V svojem imenu se pristočno zahvalim msgr. dr. Oskarju Simiču za dragocene nasvete v zvezi s preglednostjo teksta.

Ob 45-letnici otvoritve KD, današnjega KCLB, se tudi s to knjigo želimo hvaležno spomniti vseh, katerim dolgujemo ta naš kulturni hram.

Čas in razmere, v katerih je nastajal in nastal Katoliški dom, današnji Kulturni center Lojze Bratuž, so za nas že davna preteklost. "Slovenici, ki smo se znašli septembra 1947 v italijanski republik, smo bili zaradi fašizma praktično oropani vsega svojega narodnega premoženja in ustanov," je zapisano v brošuri, ki je izšla ob 10-letnici KD. V tej strnjeni trditvi je zaobjeto vse, kar je bilo na kulturnem področju zadano v več kot četrstoletnem turbulentnem obdobju, skozi katerega so se goriški Slovenci prebijali in prebili. Črno nasilstvo ni prizanašalo niti otrokom. Živ ostaja na primer spomin na šolarke iz Vrhpolja pri Vipavi, katerim je učitelj Sottosanti pljunil v usta, če so se pogovarjale v slovensčini. Ali pa na desetletno deklico Marijo Tušar iz Idrije, katero je iz istega razloga učiteljica Clementina Modelli iz kraja Medicina pri Bologna tako pretepla, da se je morala več tednov zdraviti v bolnici. Poudariti gre - in to zlasti danes, po izjavah predsednika Republike - da se za prestano nasilje primorski ljudje niso maščevali: kjer so le mogli, so preoblekli v civilne obleke italijanske vojake, ki so po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 - prav tako kot priseljeni civilisti - naglo odšli z ozemlja, na katerem se niso čutili doma.

Z razmejitvijo septembra 1947 je bila Gorica odrezana od svojega naravnega zaledja. Živahnosti, ki je bila mestu od nekdanje lastne, ni bilo več. Slovensko majšino pa je dodatno šibilo še eno dejstvo: ni bila enotna. Hudo ideološko razhajanje jo je neizprosno delilo. Tisti del, ki ni soglašal s takratnim jugoslovanskim režimom, je bil v

vsakem pogledu pripuščen samemu sebi in se je lahko opiral le na svoje lastne sile.

V taki situaciji in v takem vzdušju se je obnavljalo toliko let zatrt, a globoko zakoreninjeno kulturno življenje. Načrt, ki si ga je v tistih daljnih letih, v takratni politični in ekonomski situaciji zastavila skupina sposobnih idealstov, bi se bil lahko zdel neuresničljiv. Toda težave jih niso ustavile. Osebnostim, ki so ta načrt najprej zasnovali, nato pa izvedle, so bile namreč lastne značajske poteze, skupne tolikim primorskim Slovincem med obema vojnama, ne glede na svetovnonazorske in ideološke opredeljenosti posameznikov. Gre za poteze, ki so značilne za pokončne ljudi, ne glede na čas, prostor in razmere; gre za lastnosti, ki na človeški ravni vzpostavljajo korektno in iskrene odnose, vzbujaajo medsebojno zaupanje, strpnost in spoštovanje.

Med izrazite poteze teh oseb sodi gotovo - to je treba najprej poudariti - njihovo nesebično delo za skupno stvar, nedvoumno zavzemanje stališč, jasno določanje ciljev in načrtovanje mej, ki jih ne gre prekoračiti. Sodijo nadalje njihov optimizem, njihova vedrina in še zlasti njihova zdrava samozavest. Močnejši jim ni vzbujal ne strahu ne respekta; svoje nestrinjanje ali pa svoj odklon so izražali jasno in odločno, tako pred državnimi oblastmi kot pred cerkvenimi dostojanstveniki. Predočiti je treba tudi, da so potrdili dejstvo, da je mogoče tudi v nenaklonjenih razmerah in s skromnimi sredstvi veliko pozitivnega narediti, če je sposobnost in volja. "V tistem prvem času odbor razen dobre volje in poguma ni imel v blagajni ničesar, niti lire," je na primer rečeno v brošuri, ki je izšla ob 10-letnici KD. In predočiti je treba, da so pokazali miselno širino, za tisti čas in pro-

Z desne: prof. Marija Kacin, dr. Karel Bonutti in soproga Hermina

stor zelo poudarjeno, za marsikoga presenetljivo odprtost: v program kulturne dejavnosti KD so namreč vključili tudi gostovanja skupin z onstran takrat še zelo zaprte meje. Uresničitev tega načrta pa je tudi ponoven in neizpodbiten dokaz o tolikih pozitivnih lastnostih naših ljudi. Tudi to pot se je namreč izkazalo, da je takih lastnosti v naših ljudeh izredno veliko: predvsem poguma, pokončnosti, smisla za skupno stvar, nesebične radodarnosti. Od tod tako občuten in številten odziv - v zamejstvu in zdomstvu - na prošnjo za denarno pomoč. Neprecenljivo vrednost ima dar, ki so ga od svojega skromnega in težko pridobljenega zaslužka namenile Katoliškemu domu Marijine družbenice. Med 'čudovite primerne velikodušnosti' sodi primer neimenovane družbenice, ki je od svojih prihrankov darovala en milijon lir. Kako ogromna je bila taka vsota takrat in kako težko jo je Marijina družbenica - hišna pomočnica zaslužila, tega si danes človek sploh ne more predstavljati. Naša dolžnost je, da se jih tudi na tem mestu z velikim spoštovanjem spomnimo.

Odločno vrednost - to je treba izrecno predočiti in poudariti - pa ima izredno velikodušen dar, ki ga je v rekordnem času, potem ko je bila nabiralna akcija že zaključena, zbral clevelandski odbor pod vodstvom dr. Karla Bonuttija: šest milijonov takratnih lir! Ta vsota je omogočila nakup stavb in zemljišča, za kar je bilo potrebnih sedem milijonov. Vsota je bila tak-

rat neverjetno ogromna: goriški Slovenci bi je nikakor ne bili zmogli. Brez te vsote pa bi ne bilo Katoliškega doma in bi ne bilo današnjega Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Clevelandski odbor je štel več članov kot goriški in ga ne gre primerjati z drugimi odbori, ki so jih za KD osnovali Slovenci po svetu. Zlasti pa ni mogoče primerjati njegove odločilne vloge z delom - čeprav zelo zavzetim - drugih odborov v zdomstvu.

Naj predočimo, da je bil v dvajsetih letih prejšnjega stoletja Cleveland znan kot največje slovensko mesto: tam je živelo večje število Slovencev kot v takratni Ljubljani. Slovenski emigranti - pozneje so dobili naziv 'staronaseljenci' - so tja prihajali zlasti v desetletjih 1880-1920: od doma jih je prisililo za nas nepojmljivo pomanjkanje. Staronaseljencev je v Clevelandu velika večina, novonaseljencev, političnih emigrantov, ki so tja prišli po drugem svetovnem spopadu, je le 10%. Razumljivo je, da odnosi med staro in novonaseljenci niso bili vedno lahki. Poudarjena razhajanja pa so obstajala tudi med novonaseljenci samimi: botalov jim je, med drugim, tudi višeni odnos do Primorcev, kar je prišlo zlasti pri nabirki za KD jasno in klavrno do izraza.

V taki situaciji in kljub vsem obveznostim se je dr. Karel Bonutti brž in zavzeto odzval prošnji goriških prijateljev: jemal je celo neplačan dopust od dela, da se je lahko udeleževal sej, ki jih je dejansko vodil. Izključno družini se je dolgo vrsto let posvečala gospa Hermina, Goričanka iz znane Rijavčeve družine. Sledila je otrokom, bila ob njih vedno prisotna in obenem vodila gospodinjstvo.

Čeprav je iz Evrope takrat prihajalo nešteto prošenj za pomoč, so se Slovenci v ZDA, zlasti staronaseljenci, občuteno odzvali na vabilo clevelandskega odbora. Navaja se kak primer: "Prilagam 1 dolar za Kat. Slov. dom in mi je prav

žal, da mi ni mogoče več, ker sem v domu starcev brez vsakega zaslužka - je pa od srca dano za naše sobrate in sestre Slovence. Bog naj vas blagoslovi vaša dela. - Vam pošiljam ček za 10 dolarjev za slovenski dom v Gorici. Gorica mi dobro znana. Moj rojstni kraj je Vedrijan v Brdih. - Tukaj Vam pošljem (Money Order dolars 10) za slovenski dom v Gorici. Odkoder sem jaz doma. Bila je enkrat lepa Gorica. Kako je sedaj tam. To mi ni znano. To vem, da je enkrat bilo lepo mesto. Zelo rada bi jo še enkrat videla. To vem, da moje sanje se ne bodo uresničile."

In ko je bila nabiralna akcija že zaključena in se je v najbolj kritičnem trenutku goriški odbor obrnil v Cleveland s prošnjo za posojilo, se je clevelandski odbor ponovno in odločno odzval ter poslal neobhodno potrebno vsoto. Skoraj vsi ameriški dobrotniki so svoje posojilo pozneje darovali. Omeniti gre tri dobrotnike iz Clevelanda. Ti so: Anton Grdina, Avgust Kollander in John Potokar: vsak je najprej posodil, nato pa daroval 1000 dolarjev.

Dr. Anton Kacin, predsednik goriškega odbora za KD, je dne 2. septembra 1953 na dr. Karla Bonuttija naslovil naslednje pismo:

Dragi gospod Bonutti!

Denar za Katoliški dom je prispel. Rad bi se Vam še osebno zahvalil za veliko delo, ki ste ga izvršili s tem, da ste poskrbeli za tolikšno vsoto. Vsi tukaj vemo, da bi brez Vašega prizadevanja ne bilo nič. Vsa zasluga gre Vam. Mi goriški Slovenci Vam ne bomo mogli nikoli povrniti tega dobrega dela, a Eden je nad nami, ki na nič ne pozabi.

Prav tak idealizem je vodil skupino oseb, katerim gresta zasluga in zahvala, da stoji danes ob KCLB telovadnica. Leta 1983 so se zbrali, da bi začeli graditi prepotrebni objekt. Sedem članov iz te skupine se je odločilo, da vsak prispeva enako vsoto, in sicer takšno, da se lahko začne graditi. Števerjansko podjetje je izvrševalo dela brezplačno, drugi so sodelovali s prostovoljnimi delom. Imena vseh teh zaslužnih oseb so navedena v knjigi. 25. februarja 1984 je bil vzidan temeljni kamen, v dneh 25., 26. in 27. septembra 1987 je bila slovenska otvoritev potrebam novega časa odgovarjajoče telovadnice.

Čas, ki je videl zamisel in nastanek KD, je torej že zelo daleč za nami.

Marija Kacin

Kratke

SDGZ / Srečanje o ženskem podjetništvu na Opčinah

Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja v sredo, 14. marca, ob 19. uri, v gostilni Veto na Opčinah, srečanje in večerjo, posvečeno podjetnicam iz vrst slovenske stanovske organizacije ter tudi ostalim, v gospodarstvu dejavnim in angažiranim ženskam. Na večerju bodo sodelovale vse štiri Slovenke, članice deželne komisije za enake možnosti: podpredsednica komisije in pokrajinska odbornica iz Gorice Mara Čemic, deželni svetnici Tamara Blažina in Bruna Zorzini Spetič ter Majda Canziani, ki zastopa v komisiji SDGZ. Na srečanju bodo omenjene predstavnice podale svojo institucionalno in politično izkušnjo, a še zlasti bodo prisluhnile pogledom, predlogom in tudi željam prisotnih žena, ki so angažirane v gospodarstvu. Po uradnem delu bo na sporedu še neformalni del. Udeleženske srečanja bodo lahko nadaljevale pogovor ter poglobile stike s kolegicami na družabni večerji, na kateri jim bo gospodinja Nada Debenjak s hčerjo Katjo (tudi samostojno podjetnico) predstavila preizkušeni in kvalitetni jedilnik Okusov Krasa. Vse zainteresirane članice SDGZ in druge podjetnice so vabljeni, da se čim prej prijavijo za srečanje - večerjo v tajništvo SDGZ na tel. 040 6724824 ali v Gostilni Veto na tel. 040 211629.

Odrasli skavti se organizirajo

Letošnji jamboree je sprožil zametek delovanja odraslih skavtov pri nas. Sicer je zamisel tlela že nekaj časa tu in tam. Drugod po svetu se stari skavti združujejo v posebnih organizacijah in tudi v Sloveniji je že lep čas, odkar je zaživela mreža odraslih skavtov (ZBOKS). Vabila so prihajala k nam tako iz Slovenije kot od strani italijanskih deželnih katoliških skupin (MASCI). Vendar je doslej ostajalo le pri željah, kajti za vsako stvar si moraš vzeti čas, tudi za lepe želje, časa pa nam vsem primanjkuje, ker smo vsi od kraja marsikje aktivni.

Prav letos pa je pobuda naletela na boljša tla in odrasli skavti iz Trsta in Gorice se že od jeseni dalje precej redno zbiramo in razmišljamo, katera naj bo usmeritev odraslega delovanja. Na eni strani so tihi skavti, večinoma starejši, ki bi radi napravili kaj zase, za lastna zanimanja na skavtski način; druga, gotovo številnejša skupina pa so skavti-starši, ki bi radi pomagali mladinski organizaciji, da bi bila bolj uspešna in živa. Prav v letošnjem letu poteka stoletnica ustanovitve svetovnega skavtizma. Razne pobude, ki so se že začele ob dnevu spomina, 22. februarja, in se bodo nadaljevale celo leto, nam dajejo priložnost za aktivno vključitev v tok dogajanja. Tako so se nekateri odrasli skavti že prijavili za sodelovanje na razstavah in predavanjih. Prav radi pa bodo tudi pomagali mladinski organizaciji pri pobudah stoletnice, če bo treba.

Da pa ne bi ostalo le pri sejah pripravljalne skupine, smo stari skavti pripravili dan spomina za nedeljo, 11. marca, na Repentaboru. Dobili se bomo četrte ure pred mašo, torej ob 10.15, nato se bomo udeležili nedeljske maše. Potem bomo šli na krajsi izlet na Medvedjak. Vsak prinese s sabo hrano za skupno kosilo. Vrnili se bomo spet na Repentabor, kjer se bomo razgovorili o naših namenih in tudi sprejeli odločitev o obliki in načinu našega bodočega delovanja. Vabljeni so vsi stari skavti, ki jim skavtizem še vedno pomeni živ vir navdušenja, poleg lepih spominov seveda. / Kresnica

Partija in tigrovc

V Peterlinovi dvorani v Trstu bo v ponedeljek, 12. marca, srečanje s publicistko prof. Tatjano Rejec iz Ljubljane, ki je kot vdova po tigrovskem voditelju Albertu Rejcu zavzeta raziskovalka resnične podobe TIGR-a in njegovih pripadnikov. Pred nedavnim je pri Slovenski matici izdala 236 strani debelo študijo Partija in tigrovci, ki nosi podnaslov Medvojna in povojna usoda nekaterih vodilnih tigrovcev. Avtorica, ki podatke zajema iz objavljene literature, arhivov in pričevanj, se najdlje ukvarja z usodo svaka Maksja Rejca, tigrovca in partizana, ki so ga "likvidirali" julija 1943. Njegova zgodba pa se prepleta z odnosom slovenskih komunistov do tigrovcev, primorskih padalcev, "sredincev" in drugih. Krajsji poglavji sta nato posvečeni Ferdu Kravanji in Tonetu Majniku, za katera Rejčeva navaja veliko dokazov, da sta bila v partizanih ravno tako likvidirana. Sledi prikaz povojnega odnosa oblasti v Sloveniji do TIGR-a in Alberta Rejca. Tu je govor tudi o znanih razpravah o TIGR-u na zasedanju partijskega CK-ja, o šikaniranju in blatenju vidnih tigrovcev. Čisto na koncu se avtorica ukvarja še s povojnim življenjem Toneta Černača in Justa Godniča. Razgovor v Trstu bo torej posvečen knjigi, ki je že izzvala laskave ocene, a tudi jezne zavrnitve.

Igor Švab na obisku v Banih

Prejšnjo soboto je bil na obisku v Banih tržaški občinski svetnik Igor Švab in se srečal v imenu domačinov z gospodom Pavlom Viduom. Med drugim si je svetnik Švab ogledal tudi mejni zid med nekdanjo vojašnico in domačo cerkvico. Ta je v tako slabem stanju, da obstaja velika nevarnost, da se podre. O tem problemu je bil že seznanjen tudi predsednik rajonskega sveta Milkovič. Svetnik Švab se je obvezal, da bo o tem perečem problemu takoj seznanil občinske urade in odborništvo za javna dela, da bi prišlo v najkrajšem možnem času do sanacije. Treba pa bo tudi preveriti, kdo mora za popravila poskrbeti, saj obstaja tudi nereseno vprašanje namembnosti nekdanje vojašnice, ki je v razpadajočem stanju, in kaj namerava s tem objektom vojaška oblast, ki je še vedno lastnik te strukture.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV, CERKVENI ZBOR NOVEGA SV. ANTONA v sodelovanju z ZVEZO PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE, ZVEZO SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV TRST, GORICA, VIDEM, ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE IN JAVNEGA SKLADA RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

vabijo na revijo

PRIMORSKA POJE 2007

v soboto, 10. marca 2007, ob 20.30
v Marijinem demu v Ul. Risorta 3 v Trstu

NASTOPILO BODO:

MoPZ Kraški dom - Repentabor, Oklet Rožmarin - Temnica,
MePZ Igo Gruden - Nabrežina, Vokalna skupina Sraka - Štandrež,
MePZ Senožeče in MePZ Vrtojba

KONTOVEL Okrogla miza v priredbi sekcije Slovenske skupnosti

Ali bo Kraška gorska skupnost neuresničen sen?

Na večerju, ki ga je stranka Slovenske skupnosti pripravila v četrtek, 1. marca, v društveni gostilni na Kontovelu, da bi skupno z župani okoliških občin Dolina, Zgonik na tržaški in Doberdob na goriški strani spregovorili o ponovni vzpostavitvi Kraške gorske skupnosti, je bilo razvidno le eno: kar je bila med volilno kampanjo ena izmed obljub deželnega predsednika Illyja, se je v času izkazala kot težko izvedljiva obveza, mogoče zaradi dejanskih birokratskih zapletov, morda tudi zaradi čez že ne predvsem - pomanjkanja politične in interesne volje dežele. Illy namreč trdi, da ponovna oživitve KGS ni nikakršen problem, njena zasnova pa je podrejena uresničitvi Kraškega parka. Tak vidik sicer odpira vrsto novih vprašanj, v prvi vrsti tista: kakšen bo torej upravni odnos med KGS in Kraškim parkom? Katere bodo pristojnosti KGS pri upravljanju parka? Ali bo KGS sploh imela svojo besedo pri tem? Hkrati je treba prišteti še vprašanje pokrajine, ki je po ukinitvi KGS prevzela njene pristojnosti, a, kot kaže, ni zaradi birokratskega kolesja in pomanjkanja osebja ter sredstev v stanju, da bi bila suvereno kos tej nalogi. In še zadnje vprašanje: ali bo do KGS sploh prišlo?

Večer na Kontovelu je obenem pokazal dejstvo, da se Kraškega parka tako upravljati kot domačini bojijo predvsem zato, ker doslej še ni jasno določena osnova, na kateri bi moral Kraški park zaživeti. "Ali bo Kraški park nastal pred Kraško gorsko skupnostjo, po njej ali vzporedno z njo?", se je vprašal povezovalec večera, pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik. "Ali bodo park varovala KGS ali ga bodo občine s pomočjo dru-

gih dejavnikov?", je še poudaril. Zagonetka sloni tudi na dejstvu, da sta se tako Italija kot dežela FJK z dvajsetletno zamudo lotili problema uresničevanja zaščitnih območij, da bi se končno postavili ob bok evropskim direktivam in se tako izognili bruseljskim slanim globam. Časovna stiska je zato deželo prisilila, da je v hitrici začrtala zavarovana območja, ne da bi se pri tem poglobljeno soočala s krajevnimi upravitelji.

Foto IG

Kraški park je torej sporni kamen, pri katerem je znotraj manjšine težko dobiti soglasje. Illy, pravi politični maček, to ve, in ve tudi to, da se čas deželne večine naglo izteka, kar gotovo ne dopušča dodatnih poglobljenih dogovorov o ustroju in pristojnostih, ki bi jih KGS morala imeti.

Kraška gorska skupnost je kraškim občinam in občini Dolina potrebna ustanova, ker lahko okoliškim upravam pomaga pri upravljanju teritorija, saj imajo občine na razpolago malo človeških virov in sredstev, da bi lahko bile kos vsakdanjim nalogam - meni dolinska županja Fulvia Premolin, ki je pri tem omenila deželni zakon št. 1 iz leta 2006, po katerem so normirane določene oblike medobčinskih združevanj na področju skupnega upravljanja storitev. »Skušali smo

se povezati z občinama Repentabor in Zgonik«, je dejala Premolinova, žal pa so dobri nameni ostali zgolj na papirju, saj zakon onemogoča povezovanje občin, ki ne mejijo druga z drugo. Drug problem predstavlja deželni zakon št. 3 iz leta 2002, ki predpisuje pravila o medobčinskih zvezah, t.i. Aster, ki lahko tudi pripomorejo k bolj smotrnemu koriščenju sredstev. Žal je občina Dolina šteta za gorato področje,

kar onemogoča njeno priključitev Asterjem, ki so namenjeni le ravninskim upravnim enotam. KGS ostaja zato edina možna varianta, da se dolinska občina vključi v medobčinsko mrežo upravljanja teritorija, drugače "res ne vem, ali bomo znali ustreči željam svojih občanov", je sklenila dolinska županja. "Želimo tako ustanovo, ki bi celovito obravnavala kraško področje, da bi složno in v sozvočju načrtovali prihodnost Krasa", meni zgoniški župan Mirko Sardoč, ki hkrati opozarja na nevarnost, da bi se v tej "bitki" zaprl vsak "v svoj vrtiček", saj "dobrodošel je doprinos vsakogar": to pomeni, da je razprava o etničnem območju zgrešena. Tudi Sardoč je vendar prepričan, da bi bilo nujno najprej vzpostaviti KGS, šele nato pa razmišljati o Kraškem parku. Go-

st je opozoril na doprinos, ki ga je tačas vnesel k načrtovanju razvoja kraškega področja evropski načrt Kraški okraj, ki bi lahko veljal za začasno nadomestilo KGS. Žal pa se ta načrt zaključuje, kar pomeni, da "smo ponovno prepuščeni lastni usodi".

Najbolj piker od vseh pa je bil doberdobski župan Paolo Vizintin, ki manj optimistično kot ostali meni, da do KGS ne bomo prišli. Polemično je postavil vprašanje, kdo med deželnimi oz. pokrajinskimi upravitelji, ki so nam KGS obljubili, drži figo v žepu. "Eno je to, kar vsi na ves glas razglašajo navzven, drugo pa je to, kar tiči v ozadju", je dejal doberdobski župan in navedel nekaj dejstev, ki njegovo potezo potrjujejo. Ko je potekala razprava o ponovni vzpostavitvi KGS, je prišla novica,

da sta goriška in tržaška pokrajina prodali nekdanji sedež KGS v Sešljanu; kam je ta denar odšel? V proračunu obeh pokrajin pa ni postavke za nakup novega sedeža. Če dežela razkazuje svojo dobro voljo pri obnovitvi KGS, zakaj zavira oblikovanje tega zakonskega osnutka? "Nekateri v levi sredini imajo KGS za etnični subjekt slovenskega 'ekspanzionizma'", je žalostno pristavil Vizintin in dodal: "Če KGS ne bomo imeli, bomo izgubili priložnost samostojnega upravljanja našega teritorija", ki bo z upravnega vidika razdrobljeno med več subjekti. Edino le deželni zakon lahko jamči doledno koriščenje finančnih sredstev, evropski načrti pa le začasno.

V razgibano razpravo so posegli še Viktor Tanze, svetnik opozicije v devinsko-nabrežinski občini, Štefan Ukmar, opozicijski svetnik v tržaškem občinskem svetu, Vladimir Budin, podžupan občine Zgonik, Edi Bukavec, tajnik Kmečke zveze, Drago Štoka, predsednik SSO, in Massimo Veronese, županski kandidat v občini Devin-Nabrežina.

Igor Gregori

MOSP Likovni krožek

"Mladi v odkrivanju skupnih poti" so odkrivali Plečnikov umetniški svet

Pri Mladih v odkrivanju skupnih poti (MOSP) od začetka šolskega leta deluje med drugimi tudi likovni krožek. V tej sezoni ga vodi Matej Susič, ki je okrog sebe zbral lepo število ljubiteljev barv, oblik, čopičev in svinčnika. Pravzaprav gre izključno za dekleta, od višješolk do univerzitetnih študentk. Za krožek pa so se navdušile jeseni na Festivalu Drage mladih v Finžgarjevem domu na Opčinah, ko je MOSP priredil vrsto kreativnih delavnic za mladino, med katerimi tudi likovno.

Delovanje likovnega krožka je pred dvema tednoma, 25. februarja, razgibal izlet v Ljubljano na Plečnikovo razstavo. Pobudo je dal voditelj krožka, odzvalo pa se je nekaj deklet, njihovih staršev in nekaj članic drugih krožkov MOSP-a (v okviru društva delujejo še gledališki, časnikarski, mednarodni, debatni in plesni krožek). Tržaška "odprava" se je dopoldne najprej napotila v Narodno galerijo, kjer se je udeležila vodena obiska razstave največjega slovenskega arhitekta. Ob 50-letnici njegove smrti jo je postavil - in vodil njen ogled - globok poznavalec njegovih del Damjan Prelovšek.

Prelovšek je veliko število nedeljnih obiskovalcev razstave popeljal v svet Plečnikovega ustvarjanja, od študentskih let, od oblikovanja pohištva do srečanja z Ottom Wagnerjem, ki ga je usmeril v arhitekturo in ga sprejel v svoj atelje. Ob pripovedovanju Plečnikove življenjske poti so mladi spoznali tudi njegovo umetniško dozorevanje, osvojitve Semperjeve teorije o oblačenju, ki postane vodilo pri njegovem ustvarjanju, pa tudi njegovo veliko spoštovanje elementov arhitekture in likovne umetnosti različnih kultur in tradicij od etruščanske do grške in celo orientalskih kultur. Spoznali so podrobnosti velikih del, ki jih je zapustil predvsem Dunaju, Pragi in Ljubljani, predvsem pa jih je očaral njegov estetski čut po eni strani, po drugi pa duhovna dimenzija njegovega dela, saj ima vsak element v njegovih delih neki globlji smisel. Po razstavi (mimogrede naj povejmo, da so jo podaljšali do 15. aprila) so si mladi ogledali še čudovito cerkvico svetega Mihaela na Ljubljanskem barju, ki s svojim značilnim odprtim zvonikom spominja na kak japonski tempelj. Mlade je tu prevzela topla no-

tranost cerkve, ki je okrašena zelo okusno z elementi iz ljudskega stavbarstva in narejena iz revnih materialov (za nosilne stebre je Plečnik na primer uporabil greznice cevi) in vsa v lesu, saj je bilo sprva mišljeno, da bo cerkev začasna.

Po okusni pizzi so nekateri udeleženci izleta odšli še na Žale, kjer so si ogledali Plečnikovo molilnico na pokopališču.

Izlet je bil res zanimiv in je mladim približal velikega umetnika

Plečnika. Likovni krožek pa drugače nadaljuje s svojimi rednimi srečanji vsak četrtek zvečer na Donizettijevi ulici 3 in vabi v svojo sredo še druge likovne navdušence. Mladi se bodo sedaj pod vodstvom svojega mentorja pripravljali na natečaj za mlade ustvarjalce iz zamejstva, ki sta ga razpisala MOSP in Slovenski kulturni klub. Kot smo že poročali, gre za likovni, literarni in fotografski natečaj. Tema in tehnika sta prosti. Kdor želi, pa lahko ustvarja na temo: "Ah, noč ne prinaša miru mi" (A. Gradnik, ob 40-letnici smrti in 125-letnici rojstva). Rok zapade 26. marca 2007. Več o vseh pobudah MOSP-a lahko najdete na spletni strani www.mosp-sk.org.

BS

OPČINE Okrogel jubilej

Finžgarjev dom na Opčinah praznoval 40-letnico

To nedeljo je minilo točno 40 let od odprtja Finžgarjevega doma na Opčinah. Okroglo obletnico je društvo proslavilo z bogatim kulturnim praznikom. Večer slovenske pesmi in besede, ki je sicer že tradicionalna pobuda, ki jo društvo vsako leto prireja s cerkvenim pevskim zborom Sveti Jernej, je tokrat v sodelovanju s Slovensko prosveto zazvenel še posebno slovesno. V celoti je bil posvečen skladatelju, etnomuzikologu in jezikoslovcu Pavletu Merkuju, ki v tem letu praznuje svoj osemdeseti rojstni dan. Umetnik je bil častni gost večera, vendar ne kot zunanji povabljenec, pač pa kot osrednji ustvarjalec večera, tako v prvi osebni kot s svojim delom. Namesto tradicionalnega uradnega govora si je namreč Rossana Paliaga zamislila sproščen razgovor z gostom večera. Tako je umetnik na svoj značilni sproščen in duhoviti način

razkril marsikaj o sebi in svojem delu, o svojem odnosu do slovenstva in svetovljanstva, o sedanjem stanju ljudske umetnosti in glasbeni ustvarjanju. Sploh pa je celoten

dila rdeči niti, ki bi ji lahko dali naslov Domača poezija in ljudska kultura v glasbi Pavleta Merkuja. Dva izmed izvajanih samospetov sta bila namreč uglasbitvi besedil domačih pe-

nikov. Izbor je pripravila Lučka Susič, brali pa so člani igralske skupine Tamara Petaros, in sicer Maruška Guštin in Mitja Petaros ter Urška Šinogoj in Matej Susič, ki sta bila obenem napovedovalca vseh točk večera. Izvajalci glasbenega dela večera pa so bili Mlajša mladinska pevka skupina Vesela pomlad pod vodstvom Mire Fabjan, CPZ Sveti Jernej pod vodstvom Janka Bana, solisti Matejka

Bukavec in Janko Ban ob klavirski spremljavi Martine Feri ter Mojca Milič in Marjan Škerlavaj ob klavirski spremljavi Mire Fabjan. Preprosto, a učinkovito sceno, kjer so se na dveh panojih vrstile slike iz Rezije in Benečije, je zasnoval in izdelal Matej Susič. Avtor in številno občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, so se zelo pohvalno izrazili o celotni zasnovi in izvedbi večera, prav posebno prijetno pa je Merkuja presenetila praznoba njegove zadnje skladbe, Il silenzio, ki jo je zapela MIMPS Vesela pomlad pod vodstvom Mire Fabjan ob spremljavi flautiste Iris Risegari.

Foto Kroma

spored večera, ki je zaobjemal izključno Merkujevo glasbeno in besedno ustvarjalnost, potekal sproščeno in smiselno povezano. Nastopali so izključno domači pevci, glasbeniki in recitatorji. Izbira sporeda je sle-

snikov Alojza Rebutle in Vinka Beličiča, druge pa so bile priredbe ljudskih iz Benečije, Rezije, Ukeve, pa tudi iz Križa pri Trstu. Te glasbene geografske premike so uvajali odlomki iz Merkujevih razprav in dnev-

ali pa morda omejena samo na eno narečje ali celo govor. V slovarju so namreč poleg osrednjih standardnih knjižnih besed obravnavane tudi narečne in le historično izpričane besede. Etimološki slovar, ki bi zajemal izključno standardno knjižno leksiko, bi bil bolj podoben slovarju tujk, je trdil France Bezlaj. Slovenščina je pravo jezikoslovno čudo, saj je, stisnjena med hrvaščino, nemščino in italijanščino ter neindoevropsko madžarščino, vendarle suvereno obostala in ohranila veliko večino besed (90%) domačega, slovanskega izvora, je še dodala Furlanova. Vsi, ki bodo segli po Etimološkem slovarju slovenskega jezika, bodo našli v njem temeljno podlago za raznovrstne zgodovinske raziskave našega jezika.

Obvestila

Odrasli skavti in skavtinje iz Trsta in Gorice se bodo srečali na svojem dnevu spomina na Repentabru prihodnje nedelje, 11. t.m.; zbiranje ob 10.15, sodelovanje pri župnijski maši ob 10.30, vsak poskrbi sam za svoje kosilo in je vabljen, da prinese nekaj za skupno mizo, opoldne sprehod na Medvedjak, nato zbor, na katerem bodo razpravljali o opravljenem delu in nakazali oblike in smernice za nadaljnje delovanje. **Društvo slovenskih izobražencev** in Knjižnica Dušana Cerneta vabita v ponedeljek, 12. marca, na predstavitev knjige Partija in tigrovi, Medvojna in povojna usoda nekaterih vodilnih tigrovcev. Na sporedu bo razgovor z avtorico Tatjano Rejec iz Ljubljane, ki je knjigo nedavno izdala pri Slovenski matici. Začetek ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3

v Trstu.

Romanje v Rim od 23. do 27. aprila 2007. Sporočamo, da je za romanje v Rim ob skupnem obisku vernikov Treh Benečij pri svetem očetu še nekaj prostih mest. Pohitite z vpisom. Informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, ter na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473. **Potovanje na Kitajsko** z Novim glasom od 15. do 24. maja 2007. Vpisovanje se zaključuje 12. marca. Pohitite čimprej z vpisom, na razpolago je le še nekaj mest. Spored potovanja in informacije dobite na upravi Novega glasa v Gorici, Travnik 25, tel. 0481 533177 ter na uredništvu v Trstu, ul. Donizetti 3, tel. 040 365473.

Darovi

Za Marijin dom v Rojanu daruje Marija Bobek-Kraj 30,00 evrov. **Za društvo Marijin dom** Sonja Ukmar 10,00 evrov. **Za cerkveni pevski zbor** iz Rojana Gabrijela Zavadlal 20,00 evrov.

Klub prijateljstva

Prešeren, pust in post

Prešernove proslave oz. predstave ob dnevu slovenske kulture se vrstijo kot na traku. Naj se le! Naj le budijo narodno zavest, zlasti med mladimi. Toda tudi mi, ki nismo več rosnio mladi, nočemo zaostajati. Naše Prešernove proslave so seveda bolj skromne, a zato zelo prisrčne, domače. Letos smo proslavljali Dan slovenske kulture 15. februarja popoldne v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti. Najprej smo se poklonili pesniku Prešernu z njegovo Zdravljico. Dean Rebecchi nam jo je navdušeno zaigral na harmoniko. Ravnatelj prof. Marjan Kravos nam je govoril o problemih, s katerimi se v današnjem času srečujejo slovenske tržaške mestne nižje srednje šole. Vanje se ne vpišujejo več samo otroci iz povsem slovenskih družin, ampak tudi iz mešanih zakonov in otroci priseljencev, v glavnem Slovanov. Ali v takih primerih lahko dopuščamo manj čisto slovenščino in jo posredujemo večjemu številu otrok ali pa naj se omejimo na majhno število učencev in gojimo odlično slovenščino? To je zares resno vprašanje. Ker pa je bil 15. februar tudi predpustni, "debeli" četrtek, smo ostali del popoldneva posvetili zabavi in veselju. No, prizor, ki so nam ga zaigrali mladi člani Kulturnega kluba, je povezoval kar oboje: slovensko kulturo in zabavo. Govorili so odlično slovenščino - s svoji-

mi kuharskimi nespretnostmi in nezgodami pa so nas deklice spravile v smeh in dobro voljo. Prizor nosi naslov Piknik za fante in dekleta - in fantje so končno tisti, ki rešijo zadevo tako, da prinesejo kosilo, ki so jim ga pripravile že njihove previdne mame. Prizor je pripravila in naučila prof. Lučka Peterlin Susič, ki nam je v uvodu govorila o prizoru in zlasti o mladih fantih in dekletih, ki se pod njenim vodstvom vadijo v igralski umetnosti in obenem v lepi izgovarjavi in pravilni slovenščini. Nekateri člani so iz dvojezičnih družin, a govorijo slovensko zelo dobro. Končno smo se gledalci in igralci preselili v sosedno dvorano, kjer so nas čakale pustne jedi in pijače. Odlični harmonikar Dean Rebecchi nam je igral lepe in vesele pesmi. Mnogim smo se pridružili s petjem. Pa tudi nekaj poskočnih je zaigral, tako da so se tisti, ki so jih srbele pete, veselo zavrteli v plesu. Za pustom pride - post. V postnem času nas čakata duhovna priprava na Veliko noč in priprava oljčnih vejic za oljčno nedeljo. Toda o tem kdaj drugič, kajti to spada že v drugo dejavnost Slovenske Vincencijevske konference in mariskdo od Kluba prijateljstva misli tudi že za naprej: že pripravljata izlet, ki naj bi bil v pozni pomladi.

Nada Martelanc

DSI Svetovni dan materinščine

Izreden podvig slovenskega jezikoslovja

V DSI so svetovni dan materinščine obeležili z večerom, posvečenim enemu temeljnih poglavij slovenskega jezikoslovja. V Peterlinovi dvorani so v ponedeljek, 26. februarja, povabili dr. Metko Furlan, izredno profesorico za primerjalno jezikoslovje indoevropskih jezikov na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki že 25 let sodeluje pri pripravi Etimološkega slovarja slovenskega jezika. Decembra 2005 je namreč izšel četrti zvezek (Š-Ž), ki vsebinsko zaključuje ESSJ. Začetki znanstvenega

preučevanja izvora in razvoja slovenskih besed segajo v trideseta leta prejšnjega stoletja. Ob ustanovitvi SAZU je bila namreč med njegovih prioriteten naloge vključena tudi izdelava etimološkega slovarja. Strokovna komisija je leta 1942 sprejela idejni načrt Frana Ramovša, ki je nato skrb za pripravo slovarja zaupal prof. Francetu Bezlaju. Prvi dve knjigi sta izšli leta 1976 (A-J) in 1982 (K-O), tretja (P-S) pa dve leti po Bezlajevi smrti (1995), ko sta njegovo delo prevzela Marko Snoj in Metka Furlan, ki sta ga tudi izpeljala do konca. Od uvrstitve Etimološkega slovarja

slovenskega jezika v nacionalni program do njegove dejanske vsebinske uresničitve je minilo dobrih šest desetletij, pri njem so bile soudeležene kar tri generacije jezikoslovcev. Da gre za izreden podvig, pričajo že nekatere številke: na skupno 1349 stranih je zbranih 9728 gesel, bibliografija slovarja pa obsega več kot 1300 enot. V etimološki slovar spada vse, kar je narod prekrval po svoje, je povedala Furlanova. Ko se je prof. France Bezlaj v šestdesetih letih odločil o konceptu etimološkega slovarja, je v izboru besedja sledil Ramovševemu načrtu. "Pogoj za uvrstitev besede v slovar je bila njena sedanja ali pretekla živost med ljudstvom ne glede, ali je beseda splošno-slovenska

ali pa morda omejena samo na eno narečje ali celo govor. V slovarju so namreč poleg osrednjih standardnih knjižnih besed obravnavane tudi narečne in le historično izpričane besede. Etimološki slovar, ki bi zajemal izključno standardno knjižno leksiko, bi bil bolj podoben slovarju tujk, je trdil France Bezlaj. Slovenščina je pravo jezikoslovno čudo, saj je, stisnjena med hrvaščino, nemščino in italijanščino ter neindoevropsko madžarščino, vendarle suvereno obostala in ohranila veliko večino besed (90%) domačega, slovanskega izvora, je še dodala Furlanova. Vsi, ki bodo segli po Etimološkem slovarju slovenskega jezika, bodo našli v njem temeljno podlago za raznovrstne zgodovinske raziskave našega jezika.

AL

KRIŽ Prešernova proslava

"Svetovljan si lahko le takrat, ko živiš iz svojega jezika"

Križani in Križanke so v nedeljo, 25. februarja, proslavili Dan slovenske kulture. Prijetna slovesnost je potekala v domačem kulturnem domu Alberta Sirka ob prisotnosti vaščanov in vaščank ter gostov, ki so radi volje preživeli popoldan v družbi pevcev in pevke mešanega pevskega zbora F. B. Sedej iz Števerjana. Slednji so pod vodstvom zborovodje Mirka Ferlana suvereno izvedli spored, ki so ga sestavljale slovenske narodne in avtorske pesmi. Nastop zbora se je pričel in sklenil z izvedbo Prešernove Zdravljice. Slavnostni govor so prireditelji, se pravi odgovorni pri SKD Vesna, letos poverili kulturnemu delavcu, pesniku in odgovornemu uredniku našega tednika Juriju Paljku. Paljk se je sprva poglobil v pomen, ki ga je pesnik iz Vrbe imel pri razvoju slovenskega jezika. "Za dr. Franceta Prešerna vemo, da velja

za našega največjega pesnika, pa čeprav ga sam imam raje za prvega slovenskega velikega pesnika, tistega, ki je prvi slovenski jezik s svojimi poezijami postavil ob bok evropskim in drugim jezikom, kajti šele njegove poezije so v takratnem času tako zazvenele, da ni bilo dvoma več: tudi slovenščina je postala jezik visoke kulture, jezik evropskega naroda, ki je sam sebe našel in se umestil med druge." Prešeren je jezik hlapcev in dekel, pogovorni jezik ljudstva, postavil na oltar, saj je iz njega zgnel pesmi, ki nam še danes pomenijo ogromno, toliko, da si niti ne moremo predstavljati lastne osebne in niti ne narodne biti brez njegovega pesniškega dela. "Govorniku so bili nato nekateri Prešernovi verzi podlaga, na kateri je osnoval svoje razmišljanje o sodobnem svetu. "Ko brez miru okrog divjam, prijatli vprašajo me, kam?", je citiral Paljk. "Kako blizu

nam je to temeljno pesnikovo vprašanje, ko se vsak dan ali skoraj vsak dan že zjutraj sprašujemo po smislu življenja, ko drvimo na delo, ko se sprašujemo, kakšen smisel ima vse to naše drvenje gor in dol po svetu, ko vozimo otroke v šolo, jih prevažamo v popoldanskem času na potrebne in nepotrebne dodatne dejavnosti, ko iščemo same sebe v množici obveznosti, ko sami zase ne najdemo več trenutka, ko se oddaljimo od svojih bližnjih, ljubljanih, ko tekaemo za potrebnim in nepotrebnim, ko strememo potrebam in umetno ustvarjenim potrebam, a ne najdemo časa, da bi razmislili svoje življenje, da bi našli samo pol ure časa na dan za tišino. (...) Še sami ne vemo, zakaj se je med nas naselila ta pesnikova praznoba, ta praznina, v kateri ni prostora ne za

tišino ne za bližnjega in ne za nas, za nikogar ne!" Ta praznoba je po Paljkovem mnenju kriva, "da danes ne segamo več po poeziji, da si ne privoščimo več tiste pol ure tišine na dan, da bi v nji razmislili same sebe in naš odnos do bližnjega, da bi v njej razmislili, zakaj nimamo več časa ne zase in ne za bližnjega, zakaj dovolimo samim sebi, da tako zlahka pozabljamo na starejše ljudi in na bolnike, zakaj samim sebi dovolimo brezbržen odnos do sočloveka, ki je izgubil delovno mesto, zakaj tudi sami prisegamo na uspeh za vsako ceno, tudi za ceno sosedja in ljubljene, zakaj smo po široki avto-

cesti naše družbe izgubili odnos do samih sebe in do sočloveka, pristno človeško solidarnost, toplino, nasmeh, oliko in prijaznost, iskrenost in poštenje, zakaj mladim ne poslušamo, ker ni res, da nimajo ničesar povedati, le prisluhiti jim je treba!" V današnjem razdrobljenem času velja "več to, kako izgledaš, kot to, kar v resnici si, v kateri velja več odsev resnice in njena interpretacija, kot pa resnica sama. Ena od resnic je ta, da smo tu zbrani ob Pesniku iz Vrbe in okrog našega jezika, in že dejstvo, da smo tu, nam vliva upanje, da ni zaman naše vztrajanje!", ne glede nato, da nas nekateri

"zmerjajo z barbari in potvarjajo zgodovino na naš račun." Ne smejo nas zato preveč motiti besede o krvočnosti našega rodu, ker preprosto vemo, "da taki nismo, ker živimo drugače, kar dokazujemo s tem, da živimo v polnosti našo kulturo, naš jezik in zase zahtevamo tisto dostojanstvo, ki ga drugim dajemo!" Ne smemo pa dopustiti, da bi se zgodovina uporabljala v "marketinške namečne dnevne politike, saj zgodovina, ta boginja naših dni, na katere oltarju smo že preveč žrtvovali, zgodovina vseh nas je veliko več, naša zgodovina je tudi Prešeren, njegova pesem in naš jezik, iz katerega živimo, ker poznamo dobro sosedovega, ki ga spoštujemo, kot seveda upravičeno zahtevamo, da on spoštuje našega!" Bati se moramo le praznote, ki "človeka sili v zasebnost in domačijstvo, v pogubno brezbržnost". Ni res, da si svetovljan takrat, ko nimaš več korenin v svojem narodu in svojem jeziku: "Svetovljan si lahko le takrat, ko živiš iz svojega jezika, iz lastne in drugih kulture, ko spoštuješ najprej sebe, da zmoreš spoštovati sosedja".

Foto Kroma

Krščanska kulturna zveza

Srečanje gledaliških skupin v Celovcu

Gledališče je eno izmed stebrov kulturnega delovanja tudi pri Slovencih na Koroškem.

Krščanska kulturna zveza vsako leto prireja v Celovcu in v Šentjanžu srečanje otroških in mladinskih gledaliških skupin, ki delujejo pri slovenskih kulturnih

Poleg gledaliških delavnic, kjer skupine pripravljajo nove odrske postavitve (letos so slednje prvič iz Fiese prenesli v Ankaran), je tudi omenjeno srečanje mladih gledaliških ustvarjalcev važen mejnik v koledarskem letu mladinskih gledaliških skupin, saj nastop pred sošolci, znanci in prijaja-

reč kar dve skupini, in sicer lutkovna skupina Katoliškega prosvetnega društva iz Šmihela, ki se je letos predstavila s predstavo Alica v čudni deželi ter otroška gledališka skupina, ki je naštudirala predstavo Klobuček in klobučica. Ne samo v

Podjuni, ampak tudi v samem Celovcu, je lutkarstvo zelo razširjeno in priljubljeno. V okviru slovenskega kulturnega društva v Celovcu delujejo namreč kar tri lutkovne skupine, in sicer skupina Sedem neverjetnih čevljev, ki se je predstavila s sodobno lutkovno igro, ter starejša skupina Navihanci, ob njih pa se z lutkami ukvarja še skupina najmlajših Pika, ki je letos publiko presenetila s svežim pristopom. Skupno so pripravili prikupno predstavo o psički Kajji, katera je dolga leta spremljala njihova režiserja Tineta in Bredo Varl. Otroške gledališke skupine delujejo še v Šentlipšu in v Vogrčah, kjer je prav gledališka dejavnost najbolj pripomogla k bogatemu kulturnemu razvoju kraja. Letos so Vogrjani namesto običajne predstave odraslih na prostem pripravili otroško igro Kdo je napravil Vidku srajčko, s katero so se predstavili tudi na gostovanju pri društvu Jaka Štoka s Proseka-Kontovela.

Kakovostno gledališko ustvarjalnost so pokazali mladi iz Sel, ki jih vodi domačinka Milena Olip, sicer študentka na AGRTF v Ljubljani.

Najstniški pečat je razpoznaven že v samih nazivih skupin. V Bilčovsu delujeta gledališka skupina Frajle, ki so letos razkrile Skrivnosti iz šolskega večerja ter gledališka skupina Uspešni najstniki, ki je predstavila Špeckahlo na kahli. Mladinsko gledališče se razvija tudi v Šentjanžu, Šentlipšu in na Radišah. Slednja je v spomin Antona Tomaža Linhartarja namesto običajne Županove Micke zaigrala Županjinje Micka. Skratka, tudi to je znak, da se gledališče in lutkarstvo na Koroškem razvijata skupaj z mladimi, kar je spodbudno tudi za nadaljnji razvoj kulturnega življenja.

PR

društvih na južnem Koroškem. Izбира kraja ni naključna, saj si predstave ogledajo učenci in učenke gimnazij in slovenskih ljudskih šol v Celovcu ter dijaki in dijakinje Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru. Ponudba je seveda tudi na voljo otroškim vrtcem in ostalim ljudskim šolam drugod na Koroškem. Letošnje srečanje je potekalo od 21. do 23. februarja. Trud, ki ga Krščanska kulturna zveza že dobra tri desetletja namenja razvoju in popularizaciji mladinske lutkovne in gledališke dejavnosti, ni bil zaman, saj tudi letos so se že zvrstile številne prireditve, ki so dokazale vitalnost gledališkega ustvarjanja med mladimi na Koroškem.

telji mladega gledališkega igralca še bolj motivira. Začetki tovrstnih srečanj so bili skromni, saj so na prvem srečanju nastopile le tri skupine, njihovo delo pa so mentorji in režiserji ocenili in analizirali. Od takrat pa je število gledaliških in lutkovnih skupin pri društvih iz leta v leto naraščalo: danes na tem srečanju se predstavijo prav vse otroške in mladinske gledališke in lutkovne skupine, ki so v preteklem letu pripravile predstavo.

Pestrost ponudbe pa je odsev dela na gledališkem področju pri skupinah, ki so včlanjene v Krščansko kulturno zvezo. V Šmihelu imata tako gledališče kot lutkovno gledališče bogato tradicijo: v istem kraju delujeta nam-

TRBIŽ SKS Planika in Glasbena matica

Mladi ob Dnevu slovenske kulture

Trbiž. Otroci, ki obiskujejo izbirne tečaje slovenskega jezika pri SKS Planika v Kanalski dolini, in gojenci Glasbene matice-G.S. v Kanalski dolini Tomaž Holmar so bili protagonisti letošnjega dneva slovenske kulture, ki je potekal minuli petek na Trbižu.

Sicer kot po tradiciji poteka obeležje največjega slovenskega kulturnega praznika med zadnjimi na vrsti v našem zamejstvu. SKS Planika v sodelovanju s svojimi sodelavci se je letos odločilo za lastno produkcijo programa, tako so Mojca,

mi in petjem slovenskih ljudskih pesmi in uprizorili dramatisacijo Mojce pokraculje. Drugi del proslave je potekal v sodelovanju z Glasbeno matico - G.S. v Kanalski dolini Tomaža Holmarja, ki v Kanalski dolini deluje že tridesetletje.

Rossella, Manuel, Romina, Kristin, Antonella, Nicole, Giulia, Elisa, Astrid Mirjam, Marilena, Marco, Federico, Mirko, Elisabetta, Francesca T., Francesca D. in Martina oblikovali in izpeljali prvi del proslave z recitacija-

Elisabetta Trossolo, Giulia Listin in Elisa Kandutsch so navdušile občinstvo z igranjem na klavir, večer sta zaključila z vrhunskimi znanimi glasbenimi skladbami na klavirju, s harmoniko in kitaro Manuel Figelj,

ki je hkrati tudi vodja tečajev glasbe pri šoli Holmar, in kitarist A. Visentin.

Predsednik SKS Planika se je v zelo kratkem pozdravu zahvalil Anni Wedam, Tanji Šturm in Manuelu Figlju za izvedbo in koordinacijo programa, Občini Trbiž, Naborjetu in krajevni Gorski skupnosti za pokroviteljstvo in podporo, ki jo stalno nudijo ob slovenskih prireditvah v režiji SKS Planika.

Vredno omembe je, da se je proslave udeležilo veliko številno domačinov, ki so skoraj doce-

la zapolnili razpoložljiva mesta v kulturnem centru na Trbižu. Med gosti smo opazili trbiškega župana Franca Baritussia ter načelnika upravne enote Tolmin, gospoda Zdravka Likarja.

RB

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Hvala ti

Včasih se prikrajdejo trenutki, ki ti ponudijo neko novo samozavedanje, občutek, da si tisti hip lahko slečeš vsakodnevno kot tudi preteklost in negotove misli za prihodnost. Obstaneš v tistem trenutku, tu in zdaj, sedanjost, ki ti že celo življenje dopoveduje, da je edina, za kar se je vredno naprezati, edino, v kar lahko gledaš in upaš. Vsi veliki misleci, ki so ti skozi besede dopovedovali, da preteklost ne obstaja in da je prihodnost le nekaj tam zadaj, za tistim oblakom, ti pa si tu, na tej travi, tu in zdaj. Leta sem v mislih vedno znova prehodila tisoč poti iz preteklosti, si želela, da bi jih nikoli ne bilo, skušala škiliti za tistim oblakom, da bi uzrla, kaj je za njim. In vedno znova zamudila občutek te zdajšnje trave. Glina, ki jo življenje gnete v tako in drugačno obliko, dokler ne začne iz nje zevati podoba, ki je bila vedno v njej. In takrat najde glina sebi lastno obliko.

Če je bil cilj ta Danes, potem se Ti zahvaljujem za vse trenutke iz preteklosti. Vse prejšnje oblike, v katere si me gnetel in ki so se počasi sesedale, vse udarce ob zid in vse mesece v celofanu in zaprašenem kovčku. Takrat sem se, glina, vkleščena v obliko, ki je nisem čutila za svojo, spraševala, kam sem

namenjena. Zakaj zavita mirujem v tem kovčku, katera je pot, ki mi je namenjena? Potem se postopoma v življenju prikrajdejo trenutki, prebliski, ko se ne sprašuješ več. Ker veš. Ker se zavedaš. Ker veš, da si danes tako pristna glina, kot nisi prej nikoli bila. Postopoma postajaš to, za kar si se celo življenje boril. In vse prejšnje bitke zadobijo svoj smisel. Otroška plezanja na drevesa, upiranje starševskim idejam v najstniških letih, ki se mi zdi vsekakor "nujno potrebno zlo" v

iskanju lastne identitete, prenašanje izpada agresije med vrstnicami in dalje do vseh napreznj za iskanje dimenzije, v kateri bi se lahko prepoznal. Za vse to se Ti zahvaljujem, ker je danes tisti dan, ko si prvič upam položiti čelo stopalo na tla. Prej sem tekala, butala sem peto ob asfalt, gohtala kilometre in potem skušala spet umiriti svoj korak, da bi si opomogla. A poguma, da postaviš na življenjsko pot celo stopalo, nisem bila pred današnjim dnem nikoli zmožna. Za vse to se Ti zahvaljujem, za leta, ki so odšla, in za tista, ki še pridejo in za katera me vsak dan učiš, naj niso v mojih zavestnih mislih, za rumeno barvo tega prta, ki sem jo končno udejanjila, zanj in za zdajšnje načrte in predvsem za zavest, da je vredno živeti vsako posamično minuto. Amen.

Verba volant scripta manent

Tri sporočila za večinski narod

Medtem ko Vlada in ministrstva Republike Slovenije še vedno niso reagirali na številne proteste, ker Mirana Košuta ni mogoče uradno registrirati kot predsednika Slavističnega društva Slovenije, življenje (in delo) teče dalje. Zaradi pomanjkanja prostora bi težko našli vse, kar je Miran Košuta postoril poleg rednih obveznosti, ki mu jih nalaga profesura za slovensko književnost na tržaški univerzi, zato naj tokrat omenimo le tri knjižne objave, ki so izšle pred kratkim, čeprav z letnico 2006.

Kot urednik objune knjižne zbirke EstLibris, ki izhaja v založništvu založb Ibiskos editrice in Založništva tržaškega tiska, je poskrbel za prvi knjižni prevod Draga Jančarja v italijansko. Gre za zbirko Jančarjevih novel L'allievo di Joyce, ki jo je prevedla Veronika Breclj in jo je tržaški dnevnik Il Piccolo pozdravil na kulturni strani s poudarjenim naslovom: "Drago Jančar, veliki slovenski pisatelj, končno v italijanskem jeziku." Knjigi ozioroma knjižni zbirki EstLibris, ki jo je že pred desetletji zasnoval isti urednik, se obeta tudi javno priznanje, naslov pa pri tržaških naslovnih domiselno evocira branje skozi optiko znamenitega irskega "Tržačana", ki mu vsako leto namenajo veliko pozornosti. Urednik je prispeval tudi spremno študijo, v kateri je ob premišljenem izboru, ki že sam po sebi podaja predstavitev avtorja, opozarja tudi na vzporednice literatur dveh narodov, ki živita drug ob drugem, pa jima križišča ne služita za srečanja, pač pa (postajajo) razpota.

Kot zaključek obsežnega projekta Pesniki dveh manjšin - Poeti di due minoranze, ki je potekal v obliki več ducatov javnih srečanj in literarnih večerov ter predvajanj ob tej priložnosti nastalega filma, je izšla obsežna, dvojezična antologija v dveh zvezkih, ki obsegata vsak po tristo strani. V enem zvezku dvojezične antologije so objavljena dela pesnikov italijanske manjšine, v drugem pa je prav tako predstavljenih dvanajst slovenskih pesnikov, ki jih je s kratkimi življenjepisi in

kritičnimi prispevki predstavil Miran Košuta, med tem ko je italijanske prikazala Elis Deghenghi Oujic. Kot je v predgovoru poudaril Ciril Zlobec, ne gre za domoljubno ali narodnoubudniško

Miran Košuta (foto JMP)

pesništvo, pač pa za srečanje pesnikov dveh manjšin, ki ne sodelujejo prav pogosto s skupnimi pobudami, na intimni osebni ravni.

Še posebej zanimiv je dvojezični zbornik Fare gli Europei - Ustvariti Evropejce. Vključuje enajst prispevkov in pet pozdravnih razmišljanj gostov simpozija, ki ga je pred dobrima dvema letoma (13. - 14. 2. 2004) v Gorici pripravil Inštitut Gramsci. Pobudo za to strokovno znanstveno in tudi politično srečanje je dal nekdanji dekan tržaške filozofske fakultete in dolgoletni predsednik tega Inštituta, sedaj že pokojni profesor Giuseppe Petronio. Urednik Miran Košuta se ni slučajno odločil, da je objavil tudi pozdravne nagovore političnih funkcionarjev, saj prinašajo zamisli in načela, ki jim vsi ploskamo, potem pa se izkaže, da jih je težko uresničiti. Če še velja izrek, verba volant, scripta manent, potem morda lahko upamo, da bodo natisnjene besede trdnejša zaveza tistih, ki so jih izrekli. Drugi razdelek zbornika, ki ga je s prevodi v italijansko in slovenščino oskrbel prof. Antonija Valentinčič, se smiselno navezuje na

uvodni del in prinaša prispevke o političnih vprašanjih Evropske zveze. Med temi je tudi razmišljanje pred nedavnim preminulega Predraga Matvejevića in Aleša Debeljaka. Sledita dva prispevka s področja kulture, ki želita osvetliti korenine evropskih vrednot. Mediavistka z Univerze v Parmi Danie-la Romagnoli je osvetlila dediščino skupnega evropskega srednjega veka, medtem ko je profesor na Univerzi v Trstu Elvio Guagnini razmišljal o evropski kulturi in medkulturnih odnosih na podlagi izkušnje obsejne književnosti. Elvio Guagnini, ugleden tržaški italijanist, sicer pa povojni izseljenec iz Istre, pogosto sodeluje pri teh stikih in je odkrito opasal svoja opažanja pri tem sodelovanju. Najobsežnejši je razdelek o jezikih in zgodovini, v katerega je uvrščen prispevek Vicenza Lo Cascia, italijanista na Univerzi v Amsterdamu, o mednarodni kulturi in jezikih v združenji Evropi. Akademik Ciril Zlobec se je ob

svoji tretji pesmi iz cikla Beseda spraševal, ali je Evropa Babilonija ali jezikovna polifonija. Docent političnih ved na Tretji univerzi v Rimu Pietro Grilli di Cortona je objavil razmišljanje o nacionalnih konfliktih ter njihovem razpletanju na institucionalni ravni. Znana proučevalka zgodovine Slovencev v Italiji Milica Kacin Wohinz je povzela svoja spoznanja o slovensko-italijanskih odnosih ter se zadržala pri iskanju razlogov za spopade in pojasnjevanju korenin dialoga med obojimi. Kot zadnji je uvrščen prispevek Giorgia Conettija, docenta mednarodnega prava na Univerzi v Insubriji (Como), o nastajanju preknacionalnega zgodovinopisja pri raziskovanju italijansko-slovenskih odnosov. Urednik, ki je opravil težaško delo usklajevanja in poenotenja prispevkov zelo različnih sodelavcev s širokega mednarodnega prostora, je dodal še skrbne predstavitev večine sodelujočih avtorjev. Uspelo mu je na enem mestu zbrati ugledne strokovnjake in vidne ustvarjalce neke nove stvarnosti, ki nastaja kot čezmejna zaveza v združenji Evropi.

Z.J.

Naj se javno izve, kaj je dr. Janez Drnovšek pisal predsedniku Giorgiu Napolitanu

Slovinci naj bi bili na splošno srečeni ali zelo srečen narod

Državni zbor se je pred kratkim sestel na novem zasedanju, ki bo morda zelo pomembno. Poslanci bodo odločali o predlogu državnega poglavarja dr. Janeza Drnovškega, naj za novega guvernerja Banke Slovenije imenujejo Andreja Ranta, dosedanjega viceguvernerja najpomembnejše finančne in monetarne ustanove v državi. Stališča o ustreznosti kandidata so zelo različna, tako da je njegova izvolitev negotova. Bolj zanesljivo je, da bosta z več kot potrebnim številom glasov imenovana nova ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano oz. za razvoj, Izток Jarc in Žiga Turk.

Bolj pa v javnosti odmevajo dogodki, ki odsevajo duha, težnje in neposredne življenjske cilje ljudi. Družinska tragedija v Zdenski vasi pri Grosupljem, kjer je možki umoril svojo nekdanjo ženo ter nje mater in očeta, na koncu pa storil samomor, s čimer sta dva otroka postala siroti, je spodbudila razprave in polemike o tem, kako naj v Sloveniji bolj uspešno in učinkovito ukrepajo zoper primere družinskega nasilja, da bi bilo tragedij čim manj. Bolj obetavno je sporočilo državnega statističnega urada, da so se malo prodajne cene blaga v mesecu februarju znižale za 0,1 odstotka, kar pomeni, da uvedba evra vsaj doslej ni povzročila splošnega porasta cen. Zadovoljstvo pa najbrž ne bo dolgo trajalo, saj so se prvega marca podražile elektrika in storitve v železniškem prometu. Stopnja brezposelnosti v Sloveniji je dosegla 5,6 odstotka, ta je najugodnejša v zadnjih desetih letih. Zdaj je v državi brez dela okoli 32.000 žensk in približno

25.000 moških. Kot običajno je stopnja brezposelnosti najvišja med mladimi, starimi od 15 do 24 let, saj znaša 12,3 odstotka.

Prijetno je presenetila anketa evropskega statističnega urada Eurobarometer o zadovoljstvu z življenjem in stanjem v državah članicah evropske povezave. V nasprotju z razmišljanji in trditvami v naših okoljih, da so Slovenci po večini črnogledi v svojih opredelitvah in pričako-

Iztok Jarc

Žiga Turk

vanjih, je iz omenjene ankete razvidno, "da smo na splošno 'srečni' ljudje, še več 'zelo srečni'". Tako je menilo 87% oz. 26% anketirancev iz Slovenije. Med tri največje skrbi Slovencev sodijo življenjski stroški, pokojnine in zdravstvena oskrba. Medtem ko naj bi bili v Sloveniji še zadovoljni z življenjskim standardom, ugodno ga je ocenilo 83% anketiranih Slovencev, pa tudi s kakovostjo življenja, s katero je zadovoljnih 90 odstotkov anketiranih, pa so Slovenci pe-

simisti ob razmišljanju o letih, ko bodo "izpregli" iz dela, ki je nanj zelo navezanih, kar 92% vprašanih. Komaj dobra tretjina ljudi v Sloveniji (35%) zaupa v ustreznost pokojnin, ki si jih bodo prislužili. Po mnenju Slovencev je za uspešnejše in lepše življenje najpomembnejše imeti dobro izobrazbo (61%), trdo delati (42%), koristna pa sta tudi poznavanje pravih ljudi (35%) in sreča (29%). Kar dobri dve tretjini (69%) anketiranih Slo-

vencev pa je menilo, da v nekem življenjskem obdobju vsakogar lahko doleti nevarnost revščine. Zanimivo je tudi, da komaj dva odstotka Slovencev meni da so odrinjeni od družbe. V Sloveniji politične stranke in tudi javnost želijo zvedeti za vsebino pisma, ki ga je predsednik države dr. Janez Drnovšek poslal svojemu italijanskemu kolegu Giorgiu Napolitanu. Gre za odziv na žaljive izjave slednjega ob italijanskem dnevu spomina na izgon Italijanov iz Istre in Dal-

macije in na poboje v t.i. fojbah. Domnevno je italijanski predsednik na pismo odgovoril, toda tudi o vsebini slednjega ni nič znanega. Uradna Slovenija se je na žaljivke in obtožbe najvišjega predstavnika sosednje in prijateljske Italije zelo medlo odzvala. Bilo pa je veliko protestov in stališč, ki so jih sprejele organizacije civilne družbe. Duhovniki novogoriškega pastoralnega območja so italijanskemu predsedniku Giorgiu Napolitanu poslali odprto pismo, ki ga je objavil tudi Novi glas. V verskem tedniku Družina pa je o "nesrečnem nagovoru" italijanskega predsednika komentar objavil naš odgovorni urednik Jurij Paljk. Zapisal je tudi, "da sta dva italijanska poslanca pred dnevi poslala Giorgiu Napolitanu pismo, v katerem predlagata mučenca Lojzeta Bratuža za visoko državno odlikovanje, ki ga še nikdar ni prejel noben Slovenec. To je seveda druga plat medalje, ki kaže, da vse le ni tako črno, kot se zdi."

Dva naša narodna in kulturna delavca predlagana za člana Sveta slovenske narodne televizije

Mandatno-volilna komisija slovenskega parlamenta je predlagala, naj za nova člana Sveta javne RTV Slovenije imenujejo dva ugledna Slovence iz zamejstva. To sta Marjan Terpin iz Števerjana, ki ga je predlagal Svetovni slovenski kongres, in Jurij Paljk, odgovorni urednik tednika Novi glas in vsestranski delavec na narodnem, kulturnem in drugih področjih v zamejstvu v Italiji. Njega je na omenjeno funkcijo predlagal Forum za Goriško, to je nestrankska in nepolitična organizacija civilne družbe v Novi Gorici.

Marijan Drobež

SNG Nova Gorica / Premiera: Ta postelja je prekratka

V vklepajočih stiskah vendarle špranjica optimizma

Viharji in zvezde nostalgije, pod katerimi se boči letošnja sezona Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, so se za četrto abonmajsko uprizoritev preselili v KOT, v tesnejše prizorišče pododrja, da bi bili gledalci v intimnejšem

fen 2005 izbrano med sedmimi najboljšimi. Značilnost mlade avtorice je gotovo njeno intimistično ukvarjanje s človekom in njegovim mikrokozmosom. To se kaže tudi v omenjeni igri, ki postavlja tradicionalno strukturo drame na glavo, ne upošte-

Beograda, ki jo je naključje pripeljalo v Slovenijo, kjer živi že sedem let in je dodobra spoznala težave, ki tarejo mlade Slovence, kar je nedvomno tudi vnesla v uprizoritev. Ob avtoričinih odrezavih dialogih, ki se kot filmski prebliski nepretrgano vrstijo na različnih prizoriščih, je režiserka fragmentarne skice oseb, ki nastopajo v prizorih, pravzaprav dramskih odlomkih, bežne poglede na njihove namoljene življenjske poti, predvsem pa na njihove globoke intimne odrgnine, stkala v povezan poliptih. V njem se odsevajo stiske, nelagodje, dezorientiranost, zmedenost današnjih mladih, ki ne vidijo pred seboj nekih ciljev in svet gledajo skozi črnogledle leče pesimizma in resigniranosti. A kljub temu najdemo v delu špranjico optimizma, skozi katero se vsaj protagonistki Irene pokaže medel žarek upanja v svetlejšo prihodnost. Pogum in moč za pretrganje vezi z zavoženim fantom Petom, za vzpostavitev drugačnih odnosov z materjo-alkoholičarko in oddaljitev od spomina na očeta-samomorilca najde v umirajočem Tomu. Kemik, ki umira za rakom, je v življenju izkusil marsikaj in z dobršno mero cinizma gleda na svoje minevanje, a obenem zna vlti novega upanja v dekle, ki je dopustila, da je življenje teklo mi-

mo nje. Režiserka je prodorno razrezala v te razbolele duše in igralci so odlično zaznali njeno hotenje in ga udeležili z vsemi psihološkimi niansami. Ivo Barišič je z mojstrskim iglarskim pristopom realistično, a brez vsakršnega patosa prikazal umirajočega Toma, ki zna s sarkastično duhovitostjo spregovoriti o svoji bolezni in bližnjem koncu, a sočasno noče umreti. Irene pa je Helena Peršuh sprva ovila v resignirano dekle, ki ni nikdar prepričana o tem, kar dela, potem pa jo preobrazila v preudarnjšo osebo, ki se jasneje zareze v življenje pred seboj. Zapito mammo je v alkoholne nebrzdanosti zarisala Teja Glažar, polna odrske energije. Z brezdelnostjo in še marsičem zaznamovanega Peta je s stvarnim čopičem orisal Radoš Bolčina. Sumničavo bolniško sestro in zdravnika, ki skače z njo čez plot, sta posebila Marjuta Slamič in Miha Nemec. Preostale like so oblikovali Maja Poljanec, mlada Medea Novak, absolutna AGRFT, nekoč članica AMO, Jože Hrovat in Blaž Valič. Realistične scenske elemente si je zamislil scenograf Branko Hojnik, v kostume današnjih dni je igralce oblekla Jelena Proković, video je realiziral Nejc Saje, avtor glasbe je Boštjan Gombač. Luči je kot vselej premišljeno upravljala Samo Oblakar.

Zelo dolgi vrsti dognanih in z uspehom zaznamovanih uprizoritev novogoriškega gledališkega ansambla lahko pristejemo še eno pomenljivo predstavo, neusmiljeno pretresajočo notranjo zbežanost današnjega človeka.

Iva Koršič

prostoru, v bližnjem stiku z igralci nekakšni soprotagonisti slovenske praižvedbe dela Ta postelja je prekratka ali Samo fragmenti, mlade hrvaške avtorice Nine Mitrović (1978). Kljub mladosti njen dramski opus obsega več iger in omenjeno delo iz leta 2004 je bilo na mednarodnem natečaju Nova evropska drama berlinskega festivala Theaterref-

vajoč enotnosti kraja in časa, saj se navezadnje vse dogaja v razvinih dušah protagonistov. Delo je napisano v angleškem jeziku, za slovenski prevod, v katerem se le malce prevečkrat ponavljajo tuji poulični izrazi, ki so sicer žal vdrlji v »normalen« pogovorni jezik, je poskrbela Alja Predan. Zrežirala ga je tridesetletna režiserka Ivana Djilas, po rodu iz

Kratke

Sto let organizirane mlekarke dejavnosti v Vipavski dolini

V Vipavski dolini letos zaznamujejo stoletnico organizirane mlekarke dejavnosti. Leta 1907 so namreč začeli načrtno in organizirano zbirati mleko, najprej v Zgornji Vipavski dolini, in ga prodajati v Trst. Iz kronike navajamo, da je deželna trgovinska sodnija dne 27. avgusta potrdila ustanovitev območne mlekarke zadruge, s čimer je mlekarke dejavnost dobila tudi pravni značaj.

Obstoječa mlekarke, ki je nosilec in nadaljevalec tradicije, zagotavlja reden prevzem mleka v vsej Vipavski dolini, na Trnovski planoti, na Krasu in na območju Postojne. Mleko z omenjenih področij, ki niso obremenjena s težko industrijo, je zelo kakovostno. V vipavski mlekarke ga predelujejo v razne izdelke. Med njimi sta najbolj znana kislomleko in sloviti nanoški sir.

Delo kulturnih ustvarjalcev v Sloveniji ni dovolj ovrednoteno

Sergij Pelhan se je pred kratkim sicer upokojil s položaja direktorja Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, toda bo ostal dejaven na gledališkem in političnem področju. Je privrženec stranke Socialni demokrati in bo tudi v prihodnje deloval pri izvajanju njene politike in programa. Pelhan velja za dobrega poznavalca kulturne politike, posebej tudi gledališke umetnosti.

Na slovesnosti, ki so jo nekdanjemu kulturnemu ministru za kulturo pripravili v ljubljanski Drami, je Sergij Pelhan kritično razmišljal o slovenski kulturi. Menil je, "da je bilo ustvarjanje kulturne politike nekoč na višji ravni. Zdaj pa se ta politika ukvarja predvsem z mediji, ki so vendarle na robu kulture, ne pa toliko s kulturno politiko kot tako. Tudi sicer imam občutek, da je več pozornosti od kulturnih ustvarjalcev, katerih delo ni dovolj ovrednoteno, deležna kulturna dediščina. Nasploh bi bilo potrebno več sodelovanja med tistimi, ki sooblikujejo kulturo v Sloveniji."

Pester program v znaku polifonije kultur

V Domu prosvete v Šentjurju ob Dolgem jezeru na Koroškem so se letos odločili, da bodo izvedli program z naslovom Polifonija 07. Cilj, ki si ga zastavil programski vodja projekta dr. Walter Horn, je spoznavanje sosednjih kulturnih stvarnosti. Samo s poznavanjem slednjega lahko pridemo do spoštovanja različnosti in drugega. Pravkar navedene misli so odmevale na zaključku dobro obiskane prireditve, ki je potekala v soboto, 4.3.2007, v omenjenem izobraževalnem domu. Tudi v soboto so imeli obiskovalci na razpolago pestro paletu kulturne ponudbe iz Slovenije.

Dan je najprej uvedlo predavanje o zgodnji zgodovini Slovencev, osrednji medijski dogodek pa je bila avtogramska ura Janeza Drnovške. Njegova knjiga "Bistvo sveta" je v prevodu Andreje Haberl-Zemljič izšla v nemščini pri celovski Mohorjevi založbi, po udeležbi sodeč pa je navdušila tudi nemško govoreče bralce na Koroškem. Srečanja s slovenskim predsednikom se je udeležilo tudi veliko koroških Slovencev, med katerimi velja omeniti predsednika

Narodnega sveta koroških Slovencev Grilca in Sturma.

Večer se je nadaljeval s kulturnim sporedom, ki sta ga oblikovala sekstet MoPZ Kraj Matjaž iz Libuč ter folklorna skupina s Ptujja, zaključil pa se je z ogledom razstave slovenskih sodobnih umetnikov, ki razstavljajo v tamkajšnji galeriji vse do 14.4.2007, ter s koncertom, ki sta ga oblikovala Miran Kolbl (violina) in Mojca Tlobko Vajgl (harfa). / PR

In memoriam / Zaslužni pevec Jožko Sardoč

Jožko Sardoč počiva od 22. februarja na pokopališču v Krombergu blizu Vinka Vodopivca. To je lepo, saj je bil pokojni celo življenje predan zborovskemu petju.

Jožko Sardoč se je rodil l. 1931 v Ozeljanu. Po poklicu je bil računovodja pri jugoslovanskih železnicah v Novi Gorici. Njegovo veliko veselje je bilo petje. Leta 1947 je bil prvi pevec in soustanovitelj zboru Kapela na Kostanjevici in ostal zboru zvest do smrti. Pel je v prvem mladinskem zboru Nova Gorica, v prvem sestavu Goriškega okteta, v zboru Vodopivec tovarne pohišta Meblo. To je bil 80-članski zbor, ki ga je vodil Ciril Silič. Pel je še pri zboru računovodskih in finančnih delavcev, poznejšem zboru Slavec, in pri zboru Soča. Zborovodja slednjega, Marjan Ciglič, je vodil tudi podgorski zbor Paglavca. Tudi k temu je pristopil Jožko Sardoč in pri njem sodeloval kar sedem let. / Marilka

Zapisi in pričevanja o prizorišču srditih bojev v prvi svetovni vojni

Predstavljanja Sabotina, ki postaja park miru

Mestna občina Nova Gorica, Občina Gorica, Občina Brda, Goriški muzej, turistične organizacije v omenjenih občinah ter nekateri zasebni zgodovinarji v Novi Gorici in Gorici razkrivajo

niki številnih narodov, ki so se takrat borili v okviru avstro-ogrške ali italijanske vojske. Kot zapisano, zdaj Sabotin razvijajo v park miru, pri čemer sta najbolj aktivni sosednji občini Nova Gorica in Gorica. Psiho-

opisujejo nekatere zgibanke oz. turistični prospekti in publikacije, ki so jih izdali tudi s pomočjo sredstev iz EU. Mestna občina Nova Gorica je izdala turistično karto Sabotina in okoliških območij na Goriškem in v

Foto DPD

preteklost Sabotina, gore, ki se pne nad obmejnimi kraji. Ta gora je seveda najbolj znana po srditih bojih v prvi svetovni vojni, v katerih je padlo veliko število avstro-ogrskih in italijanskih vojakov. Čez Sabotin je potekala soška fronta. Zaradi svoje lege nad Gorico je bil ključna obrambna točka avstro-ogrške armade, ki se je tam v letih 1915 in 1916 branila pred napadi italijanske vojske. Celoten Sabotin je še zmerom prepreden s sistemimi jarkovi in kavernami, ki sta jih obe vojskujoci se strani zgradili pri utrjevanju svojih položajev v obdobju 1915-1917. Zlasti so zanimivi sistemi kavern na grebenu, ki so bili preurejeni v topniške položaje po šesti soški bitki, ko je Sabotin zavzela italijanska armada. V bojih na Sabotinu so bili udeleženi pripad-

loško oviro pri načrtovanih posegih je pomenil napis, sestavljen iz skal, Naš Tito, ki pa so ga pred kratkim dokončno odstranili.

Za Sabotin so poleg ostalin iz prve svetovne vojne zlasti značilno njegovo rastlinstvo, saj se na tej gori stikajo tri floristična območja Evrope - dinarsko, submediteransko in predalpsko. Nekatero rastlinske vrste zato prav na Sabotinu dosegajo skrajne meje območij svoje razširjenosti. Z vidika živalstva je Sabotin pomemben predvsem kot življenjski prostor in selitveni koridor nekaterih redkih vrst ptičev. Zato ima status naravne vrednote državnega pomena, razglašene je bil za ekološko pomembno območje, spada pa tudi v mrežo Natura 2000.

Odslej Sabotin predstavljajo in

Brdih. Natisnjena je v slovenskem in italijanskem jeziku. V besedilu je poudarjeno, da je Sabotin pomembna izletniška točka Goriške, ki jo je vredno obiskati. Pohodnikom in kolesarjem je dostopen tudi pozimi, ko vrhove drugod po Sloveniji prekrija sneg. Pri nekdanji jugoslovanski stražnici so kaverne očiščene in urejene za ogled. V objektu je urejena informacijska točka, kjer je na voljo tudi več informacij o zgodovini in značilnostih Sabotina, tam je tudi muzejska zbirka, posvečena prvi svetovni vojni in soški fronti ter vojni za osamosvojitve Slovenije. Druga informacijska točka o Sabotinu je v vili Bartolomei v Solkanu, ki deluje v okviru Goriškega muzeja. Dodajmo, da na Sabotin vodi pet pešpoti, bodisi s slovenskega ali pa italijanskega ozemlja. Ovine za prehod slovensko-italijanske meje bodo kmalu odpravljene. V projekt predstavljanja Sabotina kot parka miru spada tudi nova knjiga z naslovom Kuharska knjiga. Njena avtorica je magistra Slavica Plahuta, nekdanja direktorica Goriškega muzeja. V novem delu je objavila in opisala recepte jedi vojakov in tudi civilnega prebivalstva iz obdobja prve svetovne vojne. Besedilo je natisnjeno v slovenskem in italijanskem jeziku. Sredstva za izid knjige sta prispevala Mestna občina Nova Gorica in EU.

M.

Trezen razmislek

Kaj nam je v resnici prinesel D'Alema?

Več tednov po obisku italijanskega zunanjega ministra Massima D'Alema v Sloveniji, ko je evforično vdušje dalo prostor tehtnejšemu razmisleku, se nam ponujajo prvi trezni zaključki, kaj je to srečanje v resnici prineslo novega. Čeprav je bil obisk po več letih hladnih odnosov Slovenije z Berlusconijsko desnosredinsko koalicijsko vrsto olajšanje, pa podrobna analiza njegovih rezultatov v ničemer ne opravičuje spremljajoče evforije. Veliki simbolni poudarek, ki ga je diplomacija dajala sprejemu uglednega gosta po goriškem trgu, nekoliko zbledi ob dejstvu, da je goriška levosredinska uprava tik pred volitvami in da je bil ta veliki šov na trgu verjetno tudi v funkciji volilne podpore lastnemu levosredinskemu kandidatu.

Če naj preidemo k odprtih vprašanjem iz preteklosti, moramo najprej ugotoviti, da smo npr. v zvezi z optantskim premoženjem doživeli pravo veliko hladno prho, ko nam je nič manj kot levosredinska vlada brez diplomatskega slepomišljenja napovedala svojo zahtevo po reviziji Rimskega sporazuma, ki je uredil odnose med Italijo in Jugoslavijo glede tega vprašanja in znotraj katerega je Slovenija kot ena pravnih naslednic Jugoslavije poravnala svoje obveznosti. Ob hrvaškem odločnem "Ne!" reviziji sporazuma pa je slovenska vlada komaj zmogla slabokrvno opozo-

rilo, "da je za Slovenijo problem optantskega premoženja rešen", ki si ga je npr. novinar tržaškega Piccola Mauro Manzin tolmačil, "kot da Ljubljana ne zapira svojih vrat italijanskim zahtevam". Zato se strinjamo z izjavo zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla (Delo, 13.1.2007), "da v primerjavi s sosedi, tudi s Hrvaško, imamo premalo državotvornosti in nacionalnega ponosa". Seveda, s pripombo, da velja ta ocena predvsem za naše državno vodstvo, ne pa za širšo javnost, zlasti ne primorsko. Tudi v zvezi z izvajanjem globalnega zaščitnega zakona imamo v rokah zaenkrat zgolj nove gole obljube o skorajšnji rešitvi še odprtih vprašanj paritetnega odbora in seznama občin. Pa čeprav ugotavljajo predstavniki manjšine, da bi Italija lahko že davno uresničila celo vrsto dru-

tevatni predvsem to, da si preskrbi dva resna garanta, ki bosta jamčila za izvajanje njenih sprejetih obveznosti. Prav tako smo ostali praznih rok tudi glede naših zahtev po vrnitvi odtujenih umetnin iz obalnih mest. Kot nismo tudi prejeli nobenih zagotovil glede načrtovanih spornih uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu, tik ob slovenski meji.

Je pa zato D'Alema namenil veliko laporečja ustanovitvi posebne medministrske komisije, ki naj bi vzela v pretres odprta dvostranska vprašanja in predvsem nove projekte s področja gospodarstva, energetike, pristanišč, petega koridorja idr. Kar v preprostem jeziku pomeni, prvič, da je reševanje odprtih vprašanj spet preloženo, in, drugič, da si je Italija s tem izborila primeren pogajalski forum za uveljavljanje svojih interesov, ki so povezani z navedenimi velikimi evropskimi in regionalnimi projekti (uplinjevalniki, naftovod Konstanca-Trst, peti koridor, povezovanje severnojadranskih pristanišč idr.), o katerih ima Slovenija bodisi drugačne poglede in interese, ali pa se jim celo upira.

Tako manjka temu italijanskemu diplomatskemu driblingu, da bo popoln, samo še pompozni spravnih spektakel, po možnosti s fanfarami, ognjemetom in novim leporečjem, kot je bil to primer ob vstopu v EU.

Člani in somišljeniki Mnenjskega gibanja za slovensko Istro: Tomaž Bizajl, Ado Butala, Milan Gregorič, Jože A. Hočevar, dr. Stanislav Mahne, dr. Dragan Marušič, Evgen Pečarič, Lucijan Pelicon, Dušan Puh

Milan Gregorič

gih členov zakona, ki niso odvisni od navedenih odprtih vprašanj. Tudi v primeru morebitne izpolnitve teh novih obljub bi morali, po mnenju prof. Sama Pahorja, zaradi slabih izkušenj z Italijo, od nje zah-

Terrafolk v Ljubljani

Iz zemlje gre v trsek ...

V nedeljo, 25. februarja, se je v Mestnem gledališču ljubljanskem pričel, kot so zapisali organizatorji, "nov glasbeno-gledališki cikel, ki bo na gledališki oder prinesel takšno glasbo, kot jo v sebi čutijo, iščejo in ustvarjajo igralci, skladatelji za gledališče in tisti, ki jim gledališki oder pomeni življenje".

Na uvodnem koncertu je nastopila "progressivna glasbena skupina" Terrafolk. Kljub izzivalnemu nazivu "progressivna", ki spominja na stare čase, so po zvoku in podobi še najbližje etno-rock bendu, kjer je temeljni odnos do glasbe "fusion", na trenutke celo "kon-fusion". Povedano drugače: njihov modus vivendi je sožitje najrazličnejših godb sveta, nekakšno spajanje kultur brez predsodkov, nekaj je tudi čiste avtorske glasbe, vse pa izhaja iz uživaške in neukrotljive strasti po muziciranju "na prvo žogo", naravnost poslušalcu v dušo in srce. Zares veljajo le njihovi nastopi v živo, posneti na nosilce zvoka so bistveno manj zanimivi, ker v realnem času nastane tudi veliko spontanega gegov, verjamemo, da tudi kakšen zvočni odmik od ustaljene prakse, predvsem pa iz koncertnega dogodka naredijo veseljaški žur, kjer poslušalec mimogrede "not pade".

Reference skupine so že planetarne značaja; seznam uglednih nagrad potrjuje, da "zažigajo povsod, kamor grejo", počasi se

internacionalizira tudi sestava benda. V tokratni podobi nastopajo kitarist Danijel Černe - Mystica, harmonikar, tolkalec in pevec Marko Hatlak (Študira v Nemčiji harmoniko), kontrabasistka in pevka Kate Hosking ter duša in meso celotnega pogona Bojan Cvetrežnik, ki sicer najraje igra violino, je pa take narave talent, da mu v rokah odlično zavenita tudi mandolina in kontrabas, pa najbrž še kaj. O konceptu skupine Terrafolk pravzaprav nima smisla izgubljati besed - no-

Zaznali pa smo nekatere spremembe. Terrafolk se postopno, a vztrajno sofisticira (v maniri slovenske ljudske: "iz zemlje gre v trsek ..."), tako v tehničnem kot izraznem smislu, virtuozno igranje na trenutke izžareva že tudi akademsko raven, vse manj reči je prepuščenih naključju, disciplina (v dobrem pomenu besede) se stopnjuje v strahovit val, ki pljuska z odra obilje energije, bogastvo glasbenih in drugačnih ranga, metež prečernih melodij, ubrano petje, mojstrsko izvajanje in predvsem izviren zvok. Poslušalec resnično ne more ostati ravnodušen, zato je sestava njihove publike raznovrstna, da

vodobna formula globalizacijske muzike, kjer je moč slišati toliko spilenih sožitij in dolgočasnih variacij znanega, jim je odprla vrata v svoj svet, v svoj hedonistični milje, kjer ima glasba eno samo vlogo: dvigniti pulz na vedrino in veseljaški zanos.

je kaj, nekako v razponu od nič do sto, in čeprav včasih šov postane samozadosten in ležerno sproščen, se nikoli ne oddalji od osnovne misli, ki sporoča: glasba je in mora ostati predvsem smeh srca in sprostitvev za glavo.

Jože Štucin

Popravek

"V članku z naslovom USTAVITE KEMIPLAS v Novem glasu z dne 1.3.2007 sem opisal neraziskane okoliščine okrog smrti nekdanjega Iplasovega delavca v začetku sedemdesetih let. Na koncu članka pa sem še opozoril na obstoj zajetnega spiska obolelih ali umrlih delavcev in bližnjih prebivalcev tovarne, ki ga hrani iniciativni odbor okoliških krajevnih skupnosti, ter sem pozval pristojne zdravstvene oblasti, da proučijo ta pojav in ugotovijo, za kaj gre. Glede na to, da ni še nobena kvalificirana strokovna analiza dokazala povezave opisanih pojavov obolelosti in smrti z dejavnostjo tovarne, menim, da je bil naslov članka neprimeren, ker bi lahko povzročil tovarni poslovno škodo, in ga zato preklicujem."

Milan Gregorič

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. marca, ob 14. uri.

KOLESARSTVO 31. trofeja Združenja slovenskih športnih društev

Odskočna deska za bodoče šampione

Za nami je 31. mednarodna lonjerska kolesarska dirka za trofejo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, mogoče sploh največji športni dogodek v našem mestu. O rezultatih na kratko tu pri strani, priložnost pa izkoristimo, da povemo nekaj več o tej veliki športni prireditvi, ki jo vzorno organizira naš Kolesarski klub Adria. Na njej sodelujejo amaterji, do 23 let stari kolesarji kategorije elite, med njimi pa jih je vsako leto veliko, ki nato prestopijo med profesionalce. V Lonjerju so v zgodovini med drugimi slavili poznejši svetovni prvaki Maurizio Fondriest, kasnejši olimpijski prvaki Fabio Casartelli, Fabio Baldato, Biagio Conte, Alessandro Ballan... Nastopili pa so tudi nato odlični Moreno Argentin, Ivan Basso, Gilberto Si-

Zmagovalec Simone Ponzi

moni, Paolo Savoldelli, Alexander Šefer, Tadej Valjavec, Gorazd Štangelj, Jani Brajkovič in še marsikdo. Skratka, dirka, ki vsako leto prvo nedeljo v marcu odpira

mednarodno kolesarsko sezono, je bila in je še vedno odskočna deska za bodoče šampione. Organizatorji so po lanski, trideseti izvedbi, začeli pripravljati pu-

blikacijo, ki so jo predstavili pred kratkim na novinarski konferenci pred 31. trofejo ZSSDI. Knjižnica Štiriročno napisala direktor dirke in vodja organizacijskega stroja pobude Radivoj Pečar in predsednik ZSSDI Jure Kufersin, moža, ki sta v prvi osebi doživela malodane vseh trideset izvedb.

Kufersin je poskrbel za uvod k delu, Pečar pa je podal nekakšen prerez tridesetletne zgodovine z opisom družbenih okoliščin, ki so spremljali posamezna obdobja. Zelo mu je pri srcu zlasti način, kako vsa vas - Lonjer - od starejših generacij do najmlajših skupaj diha za ta dogodek. V zadnjem tednu pred samo tekmovalno nedeljo je v vasi vse živo in prav vsi prispevajo, predvsem z nevidnim zakulisnim delom, k uspehu tega praznika za Lonjer. V začetku so Lonjerji poskrbeli sami prav za vse, prireditve pa

se je nato tako razvila in razširila (kolesarji prihajajo tekmovalci iz vse Evrope), da mora danes za njo nujno stati profesionalna struktura. A tudi brez ljubiteljske-

ga zanosa vseh, ki sodelujejo, ne gre.

Direktor lonjerske dirke se je zaustavil tudi pri kritiki, ki so jo prireditelji često deležni, češ da organizirajo dirko za druge in ne za domače. Odgovor se glasi, da odborniki KK Adria ponujajo vrhunsko tekmo, pridobili so si ugled po celem svetu in ne nazadnje predstavlja ta velika pobuda promocijo, mednarodno vizitko za vso slovensko manjšino. Poleg tega pa niso ostali lonjerski športni delavci doslej nikoli nikomur ničesar dolžni, vse stroške krijejo sami (z vse bolj številnimi domačimi in tujimi pokrovitelji) in torej s tem projektom ne bremenijo nikogar. Prav je torej, da se dirka za trofejo ZSSDI nadaljuje in ostane v mednarodnem kalendarju najpomembnejših dirk za amaterje tudi v prihodnje. Letos so spremenili njeno traso z atraktivno krožno progo okoli Lonjerja (spust po Bošketu in vz-

KOLESARSTVO

Na 31. mednarodni dirki za trofejo ZSSDI v prireditvi lonjerskega Kolesarskega kluba Adria je slavil italijanski tekmovalac Simone Ponzi, član moštva Zalf Desiree Fior. Drugi je bil njegov rojak Massimo Iannetti, tretji pa Slovenec Jure Kocjan. Nastopilo je 180 kolesarjev iz devetih držav.

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Polet Kwins ZKB - Forl'd 4:2.

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Savoia - Kras ZKB 1:5.

NOGOMET

Elita liga: Tricesimo - Juventina 4:2, Vesna - Sevegliano 1:2.

Promocijska liga: Sangiorgina - Kras Koimpex 1:3.

1. amaterska liga: Primorec - Turriaco 1:0, Primorje Interland - San Lorenzo 1:1.

2. amaterska liga: Breg - Azzurra 1:0, Savodnje - Chiarbola 3:1, Torre - Zorja/Goja 0:1.

KOŠARKA

C liga: Jadran Mark - Cordenons 61:71, Bor Radenska prost.

D liga: Breg Minimax - San Vito 88:86, Sokol Ca' d'Oro - Villesse 81:77, Perteole - Kontovel 97:53.

ODBOJKA

Šesterke v vseh moških in ženskih prvenstvih so bile konec tedna proste.

pon po parku nekdanje svetoivanske umobolnice), tako da je vas, ki gosti tekmovalce, še bolj v središču pozornosti in da lahko navdušenci ob robu ceste vidijo večkrat in še bolj jutrišnje pravke.

HC

Koncert baročne glasbe z dirigentom Ferugliom

Pevska skupina Musicum v Rimu

Delovanje goriške pevske skupine Musicum je po navadi osredotočeno na projekte, zato se ime skupine v glavnem le malo pojavlja v javnosti.

Poleg rednega delovanja, ki skuša najti svojo govorico v še kolikor toliko neobdelanih glasbenih žanrih, se skupina večkrat udeležuje širših projektov in sodeluje tudi z različnimi glasbeniki. Prav pred kratkim so nekateri njeni člani sodelovali uprizoritve Lüneburške variante s pevko Milvo in dirigentom Valterjem Sivilottijem.

Že več kot leto dni pa je Musicum del projekta dirigenta Marca Feruglia, ki je združil glasbenike iz treh Benečij ter zasnoval program baročne glasbe, ki ga ob pevski skupini Musicum izvaja tudi Collegium Apollineum, vokalno in-

strumentalna skupina, specializirana v izvajanju baročne glasbe. Ansambel je svoj glasbeni program, ki so ga sestavljali Vivaldijevi in Händlovi moteti in psalmi, predstavil v različnih kombinacijah po celi Furlaniji Julijski krajini.

V nedeljo, 4. februarja, letos je ta projekt dosegel višek, ko je ansambel gostoval v Rimu v okviru koncertne sezone 40 koncertov v Gospodovem dnevu (40 concerti nel giorno del Signore), ki jo organizira mladinska pastorala rimskega vikariata v »režiji« enega izmed najnamenitejših sodobnih skladateljev cerkvene glasbe, msgr. Marca Frisine.

Program koncerta je obsegal »rimske« motete Antonia Vivaldija in Georga Friedricha Händla za soliste, zbor in orkester. Te motete imenujemo »rimske«, ker sega njihov na-

stanek v čas, ko sta bila oba skladatelja tesno povezana z Rimom, saj sta oba nekaj časa preživela v večnem mestu. Händel jih je tam napisal, Vivaldijevi pa so nastali pod direktnim vplivom bivanja tega skladatelja v Rimu. Tako smo na rimskem koncertu, ki je bil v cerkvi sv. Marije in Montesanto na znameniti Piazzzi del popolo, slišali dva Vivaldijeva moteta za glas in orkester: In furore iustissimae irae, ki ga je zapela sopranistka Annamaria Dall'Oste in Longe, mala, umbrae terrores, ki ga je izvedla goriška altistka Romina Basso; drugi del koncerta pa je obsegal Händlov motet za sopran in orkester Haec est regina virginum, v izvedbi sopranistke Vania Soldan, ter psalm Dixit Dominus za soliste, zbor in orkester, ki je bil točno pred dvesto leti izveden prav v isti rimski cerkvi, ki je znana v poleg drugega -, ker se v njej zbirajo umetniki. Händel je v tem psalmu uporabil izredno zanimive in učinkovite zvčne efekte, ki so v prepolni cerkvi zavneli v odličnem interpretativnem potencialu, kar je publika nagra-

dila z večminutnim aplavzom. Dirigent Marco Feruglio je suvereno vodil 15-članski baročni orkester, pevska skupina Musicum in pevci sestava Collegium Apollineum pa so sestavljali zbor, ki so ga bogatili tudi solistični vložki. Te so zapeli sopranistki Vania Soldan in Francesca Moretti, mezzosopranistka Claudia Vigi-

Romina Basso, alt

ni, altistka Romina Basso, tenorist Andrea Fusari in basist Fabrizio Da Ros.

Pevska skupina Musicum je

tako s svojim prispevkom k temu nadnacionalnemu projektu vtisnila tudi slovenski pečat in zagotovo obogatila svoje glasbene izkušnje. Fantje pa po potovanju v Rim, ki je bilo seveda tudi odlična možnost za ogled prelepih mestnih znamenitosti, ne mirujejo, saj so že startali s snemanjem zgoščene z renesančno glasbo Iacobusa Gallusa, Johna Dowlanda in Henryja Purcella. Več o tem in ostalih projektih ter sami skupini si lahko ogledate

Marco Feruglio, dirigent

na njihovi spletni strani www.psmusicum.com.

Peš po Korziki (41)

Med morjem in gorami

Ma kaj je s tem folkom? Saj to ni nič drugega kot mučenje na dolgi rok. Poglej, kako blazni so njihovi pogledi. Nič čudnega, da lajajo kot utrgani. To je Guantanamo za pse, sem se repenčil, a kaj, ko me razen Jane ni nihče slišal.

Ob potoku pod kmetijo sva si privoščila malico (vsak svoj energetski gel in dve vitaminski tableti) in s tem porabila še zadnje zaloge hrane. Ostala nama je samo še vo-

da. Naprej je šlo nekaj časa precej lažje. Zaradi mikroenergetske bombe, pa tudi zato, ker so naju oranžne označbe napotile na širok kolovoz, ki je potekal skozi dolino med dvema vzpetinama. Dalj časa, ko sva hodila po ravnem, bolj sva bila prepričana, da naju bo široka pot pripeljala vse do Cargeseja, saj je šla v pravi smeri, tako da sva ubrala kar hiter tempo.

Malo potem ko sva šla mimo še enega travnika brez vsakršne sen-

ce, na katerem so bile raztresene pasje kište (pred eno od njih je bil privezan celo nekaj mesecev star mladiček!), je oranžna markacija usmerjala v levo, na ozko stezo, ki je seveda vodila navkreber. Začel se je zadnji zaguljen klanec na TMM. Jani so začele kmalu popuščati moči in vsakih nekaj korakov se je ustavljala. Zaradi tega sem se počutil krivega in oba sva bila sitna.

Kot da to ne bi bilo dovolj, je bila steza z obeh strani vse bolj zaraščena in robida, ki naju je praskala in trgala cunje, nama je še otežila že tako počasno napredovanje. Ko sva se končno privlekla na vrh vzpetine, od katere je šlo potem res

samo še navzdol, sva bila mrtva. Do konca izmučena in iztrošena. Niti toliko energije nisva imela, da bi si kaj rekla. Le tiho sva se lotila zadnjega sestopa.

V Cargese nisva vkorakala kot zmagovalca, ki sta v desetih dneh premagala slabih 140 kilometrov poti, predvsem pa 14.000 višinskih metrov (vsota vseh vzponov in spustov), ampak prej kot sestradana partizana po hudi bitki. Ob prvem stiku z asfaltom nisva čutila olajšanja, ampak le bolečine v razbolelih okončinah in slabost. Bilo je grozno. Namesto da bi se dvignjenih glav sprehodila do centra, sva počasi in še naprej brez besed odkrevsala mimo лично urejenih počitniških hišk.

Ker sva na cilj prišla zgodaj popoldne, so bile vse trgovine še zaprte, pa tudi v restavracijah še niso stregli s hrano. V prvem baru sva si privoščila skodelico tople kave in kos torte s smetano, kar naju je za prvo silo potolažilo. Potem sva šla na lov za prenočiščem,

ki sva ga našla v Hotelu de France, kjer je bila soba tako ašetska in pohištvo tako razrukano, da bi mu bolj pristajalo ime Hotel Faludža ali kaj podobnega. A za dva pohodnika, ki sta deset dni dolge ure hodila čez korziški drn in strn, je bilo vse skupaj kot v Ritzu ali Holiday Innu.

Po zasluženem počitku in konkretni »manjadi«, ki sva si jo pripravila kar v bližini veleblagovnice, kjer sva nakupila vse potrebno, sva se sprehodila skozi obmorsko vasico, za katero je bilo očitno, da živi pretežno od turizma. Očitno je bilo tudi to, da je turistična sezona že mimo, saj so bile ulice smešno prazne. Nekaj turistov sva sicer srečala. A bilo jih je bolj za vzorec. Večina barov in restavracij je bila nezasedenih. Trgovine s spominki so bile večinoma že zaprte. Nikjer vonja po zaščitnih kremah, nobenega drenjanja, vika in krika. Super!

Brez nahrbtnikov in pohodniških palic je bil sprehod do plaže Peru, kakšnih petnajst minut oddaljene od naselja, prav orgazmičen. S polnima želodcema sva lahko spet trezno razmišljala in šele takrat sva zares dojela, da imava za seboj velik podvig, da sva uspešno zaključila svojevrstno avanturo. Zavedela sva se, da sva na poti pustila del sebe, a tudi tega, da bo

TMM odslej za vedno del naju, da bova neizbrisljive spomine nanj nosila globoko v sebi.

Na tihem sva upala, da bova na plaži srečala Thomasa in Andreo ali celo Hermana in Helgo, kar bi bilo super, saj bi lahko skupaj proslavili »zmago«, a se to ni zgodilo. Na peščenih obali je bilo samo še nekaj zadnjih kopalcev in prvih večernih tekačev.

In potem je začelo sonce pospešeno zahajati. Jano je kar sedlo na tla in začarano (kot pod hipnozo) je zrla v spuščajočo se kroglo, ki je na neki način simbolizirala tudi zaključek najine poti in počitnic. Prvič se ni zmenila za roje komarjev, ki so zasedli plažo in pred katerimi sem sam zbežal nazaj na cesto. Čeprav se mi je zdelo, da bi moral v razgledljati o vzvišenih temah in priti do ne vem kakega spoznanja ali odločitve, sem občutil le zadovoljstvo, velikansko mero pomirjenosti s samim sabo in skoraj strah zbujajočo svobodo, ki je z vseh strani butala vame.

»To je to. Zaradi takih trenutkov je vredno živeti,« sem pomislil in naenkrat tudi mene niso več motili komarji, ki so, to sva ugotovila kasneje, grizli kot pitbuli.

/ konec
Nace Novak

Šele ko je začelo sonce zahajati, sva dojela, da sva na koncu poti

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE **Premiera: Svinjak**

Zapletena Pasolinijeva razpredanja misli

Zaradi estetskih izbir umetniškega vodje Marka Sosiča, ki niso zmeraj v sozvočju s sedanjo igralsko zmogljivostjo ansambla Slovenskega stalnega gledališča, se je na odru Kulturnega doma v Trstu znašlo tudi delo pisatelja in režiserja Pier Paola Pasolinija (Bologna 1922 - Rim 1975), ki ga poznamo kot zagonetno osebnost, razmišljujočega človeka, plavajočega proti toku. V petek, 2. marca, je, sedeč po dobro zasedeni dvorani (so jo napolnili starši in sorodniki ljubiteljskih izvajalcev?), vzbudila veliko pozornosti slovenska praznina njegovega dela Svinjak (Porcile, 1969), v prevodu Miklavža Komelja. Režijske vajeti je upravljal dober poznavalec Pasolinija, hrvaški režiser Ivica Buljan (1965) z ostro, širokogrudno spektakularno roko, ki pa ni docela dosegla doseči ciljev, ki si jih je verjetno zastavila, kljub tehtni pomoči scenografinj Anuse Castiglioni in

Giulie Bonaldi, ki sta odrsko ozadje opremili z veliko "iluzionistično" sliko padanja teles, oder sam pa z bogatim tepihom in stoli, pa tudi z zemljo, smrečjo po gnoju, s smetmi in odpadki vseh vrst ter celo stajo, v kateri sta se sprehajala dva lepo rejena prašiča. Tako je bila vsaj zunanja podoba Pasolinijevega Svinjaka dovolj zgovorna. Čas dogajanja, nemirna šestdeseta leta v postnacistični Nemčiji, so dobro uokvirjali kostumi Ane Savič-Gecan, odslikavajuči bogato malomeščansko nečimrnost, pa tudi hipijevsko mladino, ki naj bi s svojimi protesti preusmerila svet. Slednji pa je ostal trdno v oblasti starih in novonastalih mogotcev. Taka sta industrijec, oče glavnega protagonista Juliana, in njegov novi poslovni partner, nekdanji nacist, ki si je s plastičnim posegom spremenil obraz, da ne bi bil prepoznaven. Kameleonsko preobražen je lahko nemoteno zaživel kot industrijski veljak

novoga kova. Ko proslavlja svoje novo zavezništvo, skupina kmetov pride poročat, da so

Juliana požrl prašiči v samotni staji sredi polj, kamor je mladenič pod večer tako rad zahajal, ker je ljubil v mrak ovito naravo in je bil s svinjami v posebni lju-

bezenski navezi. Fant je pač propadel, ker "vsaka družba požre, pogubi svoje neubogljive otroke, a tudi tiste, ki niso niti ubogljivi niti neubogljivi", kot pravi Pasolini. Povedana je grobo poenostavljena vsebinska nit Svinjaka, ki je v enajstih prizorih prepreden z nešteti filozofskimi premlevanji, s katerimi se sooča tudi današnja

ta. Odrska postavitev Svinjaka je zahteven podvig, ki ga je režiser Buljan skušal čim bolj udejanjiti, a je moral dramo graditi s tem, s čimer je razpolagal. Pri tem sta mu bila v največjo pomoč Vladimir Jurc in Maja Blagovič, ki sta izrazito začrtala preračunljive življenjske in značajske poteze svojih likov. S svojo klovnsko prisotnostjo so prizore razgibali Nikla Petruška Panizon, Massimiliano Borghesi in Jose kot gledališka družina. Svoje je prispeval tudi kitarist Andraž Polič. Prisotnost vrste amaterskih gostov in pevcev Mešanega mladinskega zbora Trst pod vodstvom Igorja Zubina je s petjem in ko-

Komar, ki se je tokrat prvič srečala s pomembno vlogo. Lete, kljub nedvomnim vrlinam, ki jih nosi v sebi, ni bila kos. Če je tako zagonetno delo že moralo na tržaški oder, naj bi se vsaj izrisalo z bolj močnimi igralskimi obrazi (a finance tega gotovo ne dovolijo!). Sicer pa je bila na splošno premierna publika gotovo nasprotno mnenja, saj je namenila predstavi dolgotrajno ploskanje in se o njej pozitivno izrazila.

Te dni so potekali v Trstu tudi dnevi Pier Paola Pasolinija kot skupna pobuda SSG Trst, Bonaventura - Gledališča Miela, Kina Ariston in Kulturnega društva Il nodo. S tem so organizatorji hoteli zabeležiti Pasolinijev rojstni dan (5. marec) in premiero Svinjaka. V sredo, 28. februarja, je bila v gledališču Miela večerna in nočna projekcija Pasolinijevih filmov Svinjak (Porcile) in Salo' ali 120 dni Sodome (1975), oba v režiji avtorja, v soboto, 3. marca, je bil v SSG poklon igralki Lauri Betti s projekcijo videodokumentov, v ponedeljek, 5. marca, pa v gledališču Miela in Ariston večerna in nočna projekcija filmov Pasolini prossimo nostro v režiji Giuseppa Bertoluccija in Uccellacci e uccellini v Pasolinijevi režiji.

Iva Koršič

Sporočila za tisk

Predsednik SSO čestita stranki SSK

Deželni predsednik Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoka je, ob sprejetju novega deželnega volilnega zakona v deželni svet FJK, v katerem je vključen evropski model za olajšano izvolitev predstavnika Slovenske skupnosti, izrekel veliko zadovoljstvo s tem dejanjem, ki pomeni ne samo uspeh predstavnikov narodne stranke, ampak vsega našega slovenskega prebivalstva v zamejstvu. Štoka je nadalje izrekel iskrene čestitke deželnemu vodstvu Slovenske skupnosti, v prvi vrsti deželnemu svetniku Mirku Špacapanu, ki si je v deželni zbornici neutrudno prizadeval za odobritev omenjenega volilnega zakona z evropskim modelom, ter deželnemu tajniku Damijanu Terpinu, ki je v zvezi s tem odigral med strankami, posebej z Marjetico, odločilno vlogo. Po sprejetju tega volilnega zakona pa čaka sedaj vodstvo SSK veliko dela, saj bo morala postati vse bolj zbirna stranka vseh Slovencev v deželi FJK, se opirati na civilno družbo in na vse ljudi dobre volje, ki v srcu mislijo predvsem slovensko in bodo morale tako njihove idološke, politične in druge težnje ter koristi stopiti v ozadje. Stopamo proti novi Evropi, zato je volilni evropski model za olajšano izvolitev narodnega predstavnika v deželni svet v tem trenutku zelo primeren za našo deželo in v korist celotnemu slovenskemu prebivalstvu, ki živi na tem teritoriju. Končno predsednik Štoka izreka še zadovoljstvo, da bo na podlagi tega volilnega zakona omogočena nadaljnja prisotnost stranke Slovenska skupnost v deželni zboru, kjer nastopa že nad 40 let.

Afera o zdravstvenih izkaznicah

V petek, 9. marca, bo Slovenska skupnost izročila zdravstvene izkaznice Deželi. Dokumente z nepravilno napisanimi imeni in priimki Slovencev v Italiji je stranki prinesel skoraj tristo občanov. Odbornik Pecol Cominotto bo ta dan sklical sejo z vsemi, ki so se zavzeli za rešitev problema, da jim izroči vso dokumentacijo, ki jo je deželna uprava do danes imela s pristojnimi uradi in ministrstvi, vključno z zadnjim pismom, ki ga je predsednik Illy pred kratkim naslovil na agencijo za dohodke, v katerem zahteva, naj se končno nekemu da naloga, da zadevo popravi.

Podpora Terpinu in Špacapanu

Goriško pokrajinsko tajništvo stranke Slovenska skupnost in njene goriške občinske sekcije izrekajo popolno podporo deželnemu tajniku SSK Damijanu Terpinu in deželnemu svetniku Mirku Špacapanu. Terpinu gre podpora prvič v zvezi z njegovim odgovorom deželni svetnici LD Tamari Blažina, drugič glede na nerazumljive in tudi dokaj plitve napade predstavnika Komunistične prenovne Igorja Kocijančiča ter predstavnikov LD Igorja Dolenca in Fabija Omera. V Terpinovem odgovoru na nedeljski poseg Blažinove ni zaznati nobenega nesprejemljivega tona, temveč so navedeni razlogi v skladu z dejstvi in s trenutno deželno politično situacijo. Če pa je ton nekoliko odločnejši, pa je zato, ker to zahteva potreba po jasnosti, ki ga širšemu občinstvu skuša zamageljati ravno nedeljsko pisanje deželne svetnice LD.

Stranka z vso odločnostjo zavrača vse slabonamerne obtožbe, ki letijo na račun evropskega modela, češ da uvaja razlike med Slovenci, ne spoštuje političnega pluralizma in povzroča etnične delitve. Če bi bilo to res, bi gotovo ta ne postal evropski model, kajti današnja Evropa je na to skrajno pozorna. Ravno nasprotno,

Evropa se zavzema za čim širšo predstavništvo narodnih in jezikovnih skupnosti. Zato taki populistični slogani nimajo v današnjem kontekstu nobene osnove. Morda so jo imeli v času t.i. Internacionale, vendar to se je zaključilo v letu 1953, z znanimi posledicami, še posebno pri nas, kar je tudi zgodovinsko dokazano. Kaj pa je s političnim pluralizmom znotraj manjšine, ko gre za parlament? Sama specifičnost naše dežele in volilni program Demokratičnega zavezništva pa gresta v drugo smer. Predstavništvo za Slovence v deželi FJK ima svojo trdno civilno in pravno podlago samo na zagotovljenem samostojnem, narodnem nastopu v deželni svet. In to v tem trenutku najboljše, čeprav ne v popolnosti, izpolnjuje evropski model. Vsako drugo oklevanje nam prinaša samo dodatno poplavitvev in popuščanje glede na naše temeljne pravice. To je danes vsem zelo očitno, od nastopov predsednika Napolitana, pa do vseh poizkusov zavlačevanja glede paritetnega odbora, avtonomne sekcije na konservatoriju Tartini ter vračanja narodnih domov, da o izvajanju zaščitnega zakona 38 sploh ne govorimo. Odločno zavračamo tudi očitek po etnični delitvi. Ali ta očitek pomeni, da so v LD proti slovenskemu političnemu nastopu? Ali so pred tem v zadregi? SSK je prepričana, da samo vsestransko priznanje narodne specifičnosti, tudi v političnem nastopu, lahko dopolni neko demokratično delovanje, tako politične koalicije kot institucionalnega organa oz. ustanove. Ne nazadnje, če bi sledili očitku glede etnične delitve, potem ne bi bilo pravilno zahtevati, naj Slovenija umakne zagotovljeno izvolitev italijanskega in madžarskega poslanca v Državnem zboru! Goriško pokrajinsko tajništvo in goriške občinske sekcije so v zvezi s potekom dogodkov, povezanih z novim deželnim volilnim zakonom, solidarne tako z deželnim tajnikom Damijanom Terpinom kot z deželnim svetnikom Mirkom Špacapanom. Še enkrat pa odločno zavračajo oportunistična zavlačevanja, ki narodnemu predstavništvu v deželni svet samo mečejo polena pod noge. V kolikor bi evropski model v deželni svet propadel, pa si bodo goriško tajništvo stranke in njene sekcije prizadevali, da se sproži postopek po pravni uveljavitvi zagotovljenega predstavništva za slovensko narodno skupnost. / SSK - Goriško pokrajinsko tajništvo, Sekcija SSK - Gorica, Sekcija SSK - Števerjan, Sekcija SSK - Sovodnje ob Soči, Sekcija SSK - Doberdob

Izvršni odbor SSO o zaščitnem zakonu

Svet slovenskih organizacij je na seji dne 14. februarja v Trstu izčrpno obravnaval problematiko zastoja uveljavljanja zaščitnega zakona. IO je ocenil kot pozitivno zanimanje vlade za problematiko slovenske manjšine v Italiji, ki je v zadnjem mesecu sprejela na svojih treh ministrstvih predstavnike krovnih organizacij in pokazala zavzetost za reševanje določenih manjšinskih problematik, a obenem je bil mnenja, da je zavlačevanje z imenovanjem članov paritetnega odbora in z uveljavljanjem zakona 38 nesprejemljivo. SSO je opozoril tudi, da bi bili morebitni dodatni poskusi zavlačevanja z uresničevanjem zakona 38 težko razumljivi. Nato je izvršni odbor SSO-ja pozitivno ocenil dejstvo, da načrti o realizaciji uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu propadajo. SSO je bil namreč med prvimi, ki se je javno izrazil proti takim posegom, ki bi imeli nedvomno negativen vpliv na naš teritorij, pozitivnih učinkov pa jih naše prebivalstvo ne bi zaznalo. Zelo pozitivna je bila tudi ocena ustanovitve Inštituta za slovensko kulturo v Benečiji.

ČEDAD Svet slovenskih organizacij

Seja izvršnega odbora

Na zadnji seji izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij-SSO, ki je potekala na sedežu v Čedadu, je predsednik Drago Štoka seznanil odbornike z vsebino pisma, ki ga je pred kratkim poslal predsedniku italijanske Republike, Giorgiu Napolitanu, s prošnjo, "da vzame v pozitiven pretres našo željo in naše upravičeno pričakovanje, da se žrtvi fašističnega režima, kulturnemu goriškemu javnemu delavcu, Lojzetu Bratužu, podeli postumno odlikovanje in ga prizna kot svetlo žrtev dvajsetletnega etničnega čiščenja med Slovenci na Goriškem in na celotnem teritoriju, kjer živi slovenska narodna skupnost v Italiji". V zvezi s tem je goriški predsednik, Janez Povše, podčrtal nepričakovan uspeh in odziv nedavne proslave, preko katere se je v Gorici slovenska narodna skupnost spomnila na 70-letni mučeniški smrti kulturnega delavca Lojzeta Bratuža.

Na interpelacijo, ki ga je pred nedavnim na Ministrstvo za zunanje, notranje zadeve in za komunikacije oddal italijanski poslanec Antonio Borghesi, in v kateri slednji trdi, da re-

zizjansko narečje ni slovenskega izvora, se je navezal videmski predsednik Giorgio Banchig. Gre za nasprotovanje, ki se pridružuje obširni močni ofenzivi proti slovenskemu življu s strani vidnih predstavnikov raznih ustanov, ne nazadnje predsednika Videmske pokrajine Marzia Strassolda in na račun slovenske skupnosti v Videmski pokrajini ter predvsem v Režiji, kjer je slovenska manjšina bolj izpostavljena. Odborniki so se soglasno zavzeli, da bi ta problem postal vsemanjšinski, in poudarili, da so blizu ljudem, ki se borijo za svojo rezijansko in slovensko istovetnost, ter podčrtali potrebo po upiranju silam, ki jim od parlamenta do pokrajine povzročijo veliko neprijetnosti in zaskrbljenosti.

Odborniki so nato izrazili svoje zadovoljstvo programski komisiji RTV - Slovenije, ki je imela za koristno imenovanje za odbornike predstavnikov slovenske manjšine Marjana Terpina in Jurija Paljka ter jim vnaprej želela uspešno delo. Prav tako je izvršni odbor izrazil zadovoljstvo s priznanjem, ki ga je za svoje javno politično delo prejel deželni tajnik Slovenske skupnosti Damijan Terpin. Na seji se je med drugim razpravljalo tudi o Paritetnem odboru, o odnosih s Slovensko kulturno gospodarsko zvezo-Skgz in o pravkar zaključenem roku razpisa Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu za finančno podporo avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu v letu 2007.

Ob sprejetju novega deželnega volilnega zakona Čas izkristalizira resnico

Že več časa smo lahko spremljali prizadevanja dr. Mirka Špacapana, deželnega svetnika SSK, za sprejetje novega volilnega zakona po vzorcu evropske norme, da bi prišlo do izvolitve Slovencev v deželni svet; po evropski normi naj bi tako slovenska manjšina dobila zagotovitev sedeža v deželni svet. Ker pa najbrž res ni nihče prerok v lastni deželi, ovir za to ni manjkalo in najhujši boj je tisti, ki se odvija pred domačim pragom.

Danes se z deželnim svetnikom Mirkom Špacapanom veselimo uspeha. Potrebo po uveljavitvi Slovencev oziroma slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini so doumeli tudi zastopniki nekaterih italijanskih političnih strank, celo tistih, ki so desničarsko usmerjene, in so tako podprli Špacapanov predlog. Časi se spreminjajo, avtohtone narodne in jezikovne skupnosti vedno bolj pridobivajo pomen in se utrjujejo, kljub poskusom vsiljevanja kulturnega relativizma, nadetničnega političnega gledanja in delovanja in drugih "naprednih" miselnosti, kot da so narodi, narodni jeziki in kulture res le rezultat družbenih procesov samo kakega

desetletja. Narodi so se oblikovali v dobrem in slabem skozi dolga stoletja prek zapletenih zgodovinskih, družbenih, kulturnih, duhovnih in jezikovnih dejavnikov, ob katerih se je ustvarjala v posameznikih in skupnostih zavest o pripadnosti.

To je neizpodbitna zgodovinska in antropološka resnica, pa naj se tako oblikovane skupnosti imenujejo rodovi, plemena, ljudstva ali narodi oziroma narodnosti. Na določenih naseljenih prostorih so si skupnosti utrdile svoje naravno bivanjsko in kulturno okolje. Zato je prizadevanje za ohranitev in uveljavitev teh popolnoma naravno in zgodovinsko utemeljeno. Skrbeti za živo delovanje lastnega naroda ali narodnosti je tudi znak civilizacijske zrelosti, zlasti še, ko na noben način ne ogroža svojega soseda. A naša narodna zgodovina nas opozarja, da so si bila politična in narodna gledanja ter pojmovanja nasprotujoča tudi v preteklosti. Zgodovina pa le počasi privede do resnice in razsodbe, čas šele izkristalizira resnico. Spomnimo se Prešernovega časa, koliko truda in boja je imel s sodobniki, posebno s sonarodnjaki, pa nam je le nazdravil: "Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet!"

Rudica Požar

Cerkev v misijonih

Priloga Novega glasa dne 15. marca 2007 - Odgovorni urednik: Jurij Paljk
Prilogo je pripravilo misijonsko središče iz Gorice

Prosim Boga, da bi povsod v Afriki prenehale bratomorne vojne in bi se rane v tkivu te celine zacelile; da bi utrdili pota sprave, demokracije in razvoja.

Iz poslanice Urbi et Orbi Benedikta XVI. za Božič 2006

NADŠKOFOVA POSLANICA

Nadaljujemo, da postanemo vedno bolj Cerkev

N avdušenje, ki ga izžareva poročilo ob odprtju dveh novih cerkva v naseljih Djebonoua in Kami, je brž zaznavno v zapisu msgr. Baldasa ter v slikah, ki pričajo o prisotnosti naših duhovnikov "Fidei donum", laikov ter vernikov na Slonokoščeni obali. Veselje, ki sije z obrazov prisotnih, zgovorno priča o hvaležnosti, navdušenju nad razpoložljivostjo in dejavno zavzetostjo naše škofije. Gospod Giuseppe Baldas se v svojem uvodniku sprašuje: ČEMU NADALJEVATI? In njegov odgovor se naveže na potrebo po sodelovanju z ostalimi sestriškimi afriškimi Cerkvami, zato da z njimi delimo našo vero. Ne moremo se namreč ne zavzeti za to pobudo, a pod pogojem,

da vsebuje misijonsko sodelovanje med škofijama Bouaké in Yamoussoukro ter našimi krščanskimi občestvi odgovorno zavzetost pri nas. Vsak krščenec ima namreč nalogo, da oznanja evangelij: duhovniki "Fidei donum", redovnice "Božje previdnosti", redovniki in redovnice, ki delujejo po svetu, ter laiki, ki se podajo po misijonih in dajo na razpolago lastne sposobnosti. A vsi ti ne morejo opraviti tega, kar je dolžnost vsakega izmed nas. Od nas se pričakuje, da vztrajamo pri misijonski uravnani, ko gre za vzgojo kristjanov. Misijonarji smo, v kolikor se s Kristusom hranimo in smo vanj zaljubljeni. Brez tega osebnega odnosa namreč proti našim skupnostim nevarnost, da občutijo misijonsko poslanstvo

le kot neko nadaljevanje solidarnostnih akcij ali celo kot dobrodelno pobudo. Misijonska naravnost mora biti torej glavno načelo, po katerem bomo oblikovali in postopno prenavljali življenje v naših občestvih. Tega se spominjamo ob začetku novega postnega časa, ki nas predvsem nagovarja, da smo misijonarji v svojem okolju, med domačimi zidovi. Bouaké in Yamoussoukro seveda potrebujejo našo gmotno pomoč. Še bolj pa je potrebno, da zaznajo delovanje naše škofije njim v prid kot izraz življenja sestriške Cerkve, kjer domuje in se vzgaja občestvenost. In denar, ki ga pošiljamo, je znak večje zrelosti v veri ter misijonske ozaveščenosti, kateri je čisto jasno, da lahko rastemo

samo skupno - tu in tam - ali skupaj propademo. Ljubezen, ki nas veže s Kristusom, je ista v Italiji in v Afriki. Upam si trditi, da ima večjo svežino tam, kjer se Kristus oznanja prvokrat. A vendarle gre za enotno ljubezen, ki mora zacveteti tako v nas kot v njih in se je naučimo v "šoli" evangelija. Zato izročam misijonski postni čas priprošnji Marije, ki se časti tako na Sveti Gori, kot na Barbani in v svetišču "Naše Gospe miru" (v mestu Yamoussoukro). Gospod naj blagoslovi delo naših občestev in naj da rast novim duhovnim poklicem, da se bo nadaljevalo misijonsko delovanje naše Cerkve.

† Dino De Antoni
nadškof - metropolit

Nadaljevati... zakaj?

P o 34-letni direktni prisotnosti na Slonokoščeni obali (saj smo tam odprli misijonsko postojanko Kossou 8. januarja 1973) se mogoče vprašujemo, čemu odpreti nov misijon v kraju Djebonoua. To se je zgodilo v nedeljo, 28. januarja letos, ko je novi nadškof mesta Bouaké msgr. Paul Simeon Ahouanan Djro kanonsko povzdignil Djebonoua v župnijo. Odgovor je lahko samo eden, da vero delimo in po njej sodelujemo z drugimi. Včasih podvomimo o vrednosti in potrebnosti misijonskega delovanja, kot bi to bilo nekaj neobveznega in neobhodno potrebnega. Majhne in velike težave, ki jih mogoče imamo kot posamezniki ali kot skupnost, lahko zamegljijo zadolžitev, ki nam jo je izročil sam Gospod, ko je rekel: "Pojdite po vsem svetu, oznanjajte evangelij in krščajte v imenu Očeta in Sina in sv. Duha". Mogoče nam primanjkuje prave radosti v oznanjevanju

vesele novice, užitka pri opravljanju dobrih del, kar pa najprej zadovolji nas same. Te misli so se mi še bolj razjasnile, ko sem se vračal z blagoslovitve cerkve v kraju Kami in me je g. Flavio peljal naokrog po misijonu Morofé, da sem si ogledal osem skupin, ki so imele katehezo. Pet skupin so sestavljali mladi, dve mladinci in eno odrasli, skupno okrog 150 oseb. Bila je sobota popoldne in temperatura je dosegla 36 stopinj. A vseeno so bili ti ljudje tam v želji po odkrivanju resnice in naše vere. Če bi mi ne delovali tam in tudi na misijonu Djebonoua, kjer je začel pred kratkim g. Michele Stevanato svojo novo misijonarsko službo ob pomoči g. Gabriela Cimpoesuja, bi tisti in drugi ljudje ne imeli možnosti, da spoznajo in vzljubijo pravega Boga.

msgr. Giuseppe Baldas
ravnatelj škofijskega
misijonskega središča

Djebonoua je praznoval Blagoslovljena cerkev goriškega misijona

Množica ljudi, ki se je v več kilometrov dolgi koloni vila ob koncu državne ceste, seveda peš in v isto smer, je pričala, da so vsi namenjeni v naselje Djebonoua na odprtje in blagoslov nove cerkve. Za nekoga, ki podobnih trenutkov, kot se je dogajal v nedeljo, 28. januarja letos, še ni doživel, zveni poročilo o prazniku morda pretirano. Že nekaj podatkov pa to utemeljuje in kaže na izjemnost dogodka, saj je kar 2.500 ljudi sodelovalo pri več kot štiriurnem bogoslužju. Posebnost praznika je predstavljala tudi uradna prisotnost vojakov OZN (iz Maroka, Bangladeša in Senegala), ki imajo v kraju Djebonoua svojo postojanko, in to le par metrov daleč od upornikov. Ko se pripelješ po eni od toliko strmin državne ceste, že od daleč opaziš mogočno zgradbo nove cerkve, in to kljub zamegljenosti zaradi puščavskega vetra "harmatana". Načrtoval jo je

videmski arhitekt Leonardo Miani, zgradili pa krajevni delavci pod vodstvom misijonarja g. Paola Zuttiona. V zadnjem času so jim prostovoljno pomagali tudi naši furlanski prostovoljci (glej zgornjo sliko), ki so opravili razne končne posege. Dela so bili začeli že v letih 2000 in 2001, a so bila nato prekinjena zaradi državljanske vojne. Vojaška godba, ki v Afriki nikoli ne manjka ob velikih praznikih, sprejema množico, povabljenca, predstavnike oblasti. Ko pride nadškof iz mesta Bouaké, msgr. Paul Simeon Ahouanan Djro, se bogoslužje začne ob prisotnosti mnogih duhovnikov, redovnic in predstavnikov drugih verskih skupnosti. Posebna liturgija predvideva blagoslovitev sedeža, ambona in maziljenje z oljem kolon ter oltarja. G. Paolo Zuttion predstavi ureditev cerkve in njene značilnosti. Trije so predeli stavbe, ki se stikajo proti oltarju, kar bo za navadna bogoslužna srečanja. Trije

ločeni prostori se bodo lahko v notranjosti povezali za večja praznovanja, kot je bilo odprtje. Novokrščence, ki se bodo želeli pridružiti cerkveni skupnosti, bo sprejemal poseben krstni kamen z možnostjo potopitve v blagoslovljeno vodo. V notranjosti cerkve je tudi posebna kapela najsvetejšega. Bolj visoko se širi veliko barvno okno, na katerem kraljuje Marija kraljica miru, in to v krajih, kjer pravi mir še ni zavladal. Nad oltarjem so postavljeni veliko razpelo in kipi štirih svetnikov. To so sv. Luigi Scrosoppi, ki spominja na pobudo delovanja njegovih redovnic "Božje previdnosti" na Slonokoščeni obali, sv. Terezija Deteta Jezusa, kot zavetnica misijonov, pa še sv. Anton Padovanski (ki se posebno časti v Romuniji) in sv. Krištof. Cerkev se namreč nahaja nedaleč od državne ceste. Ob koncu maše preberejo dekret, s katerim je ustanovljen novi misijon, ki mu župnikuje g. Michele

Stevanato, dolgoletni župnik v kraju Nimbo. Za pomočnika mu je g. Gabriel Cimpoesu iz Romunije - škofija lasi - in to v upanju, da bo čez kako leto postal Djebonoua prvi romunski misijon "fidei donum" v Afriki. Nato spregovori ravnatelj goriškega Misijonskega središča g. Giuseppe Baldas, ki zastopa tudi opravičeno odsotnega nadškofa Dina De Antonija in prebere njegovo sporočilo. Domačemu škofu in celotni škofiji mesta Bouaké ponudi izgradnjo cerkve ali kapele na področju njihove škofije. Kajti prvo

srečanje naše goriške škofije z Afriko pred 37 leti se je zgodilo v kraju Manikro, ki spada prav v škofijo Bouaké. Znak povezanosti bo predstavljala tudi katoliška osnovna šola z vrtcem, ki se bo gradila v kratkem prav v Djebonouaju s prispevkom goriške organizacije "Onlus Cav. Rosario Vizzari". Ob koncu slovesnosti je vojaška godba zaigrala z novim zagonom. Morda so jo spodbudile obveze za nove gradnje ali naraščajoče navdušenje 2.500 prisotnih na prazniku.

V 34-letnem misijonskem delovanju na Slonokoščeni obali je goriška škofija zgradila skoraj štirideset cerkev in kapel. Okrog dvajset jih je bilo v sklopu misijona Kossou in zadnje od teh smo postavili in blagoslovili v kraju Allayaokro 18. februarja 2005. Takrat smo misijon prepustili oskrbi domače duhovščine. Na misijonski postojanki Nimbo-Bouaké je gotovo najvažnejša cerkev sv. Petra Cocolina. Blagoslovil pa jo je nadškof p. Antonio Vitale Bommarco 30. novembra 1986. leta. V zadnjem času je novi misijonar Morofé dobil svojo prvo cerkev v vasi Kami. Stavbo je načrtoval arhitekt Leonardo Miani in je bila postavljena na mestu nekdanje kapele, ki je postala docela premajhna ter so jo zato porušili. Nov bogoslužni prostor je posvetil in ga izročil v uporabo za verske potrebe sam škof iz mesta Yamoussoukro, msgr. Joseph Aké, dne 27. januarja letos. Bogoslužje je trajalo kar tri ure in dvajset minut. Zdelo se bo, da se ponavljamo, a veliko je bilo navdušenje kristjanov katehumenov, somišljenikov in kar dveh pevskih zborov, ki so z mnogimi pesmimi oblikovali obred in k njemu pritegnili prisotne. Med mašo je bila tudi poroka

katehista Joahima in njegove žene Pavline. Znano je, kako so cerkvene poroke v Afriki

redke, tudi med kristjani, celo med samimi katehisti. Zato je bilo slavlje zares mogoč-

no in popolno. Misijonar g. Flavio Zanetti, ki je resnično duša vsega delo-

vanja na misijonu - tako duhovnega kot materialnega -, je pripovedoval, da je mladi

DAN VESELJA NA MISIJONU MOROFÉ' Tudi Kami ima svojo cerkev Obred je vodil novi škof mesta Yamoussoukro

Joahim želel postati kristjan, ko so odprli prvo kapelo. Takrat sta se poročila njegov oče in mati. A misijonar mu je rekel: "Nisi še pripravljen na krst. Prejel ga boš in se boš obenem cerkveno poročil, ko bo zgrajena nova cerkev in večja od te." To se je zgodilo v soboto, 27. januarja letos. Novi škof mesta Yamoussoukro je v par mesecih, odkar vodi škofijo, obiskal področje okrog našega bivšega misijona Kossou in se je zelo pohvalno izrekel o misijonski prisotnosti goriške nadškofije. Videl je namreč, koliko cerkva in kapel je bilo postavljenih naokrog v tridesetletnem delovanju. Na verski slovesnosti se je zvrstilo več govornikov: krščanski starešina, župnik g. Flavio Zanetti, msgr. Giuseppe Baldas kot predstavnik naše škofije in tudi glavni upravitelj dežele Yamoussoukro, ki je po izvoru iz Kamija. Vsi so poudarili važno in nenadomestljivo vlogo naše goriške misijonske prisotnosti v tem predelu Slonokoščene obale tako sedaj kot v preteklosti. Cerkev v naselju Kami sta v glavnem financirala zakonca Anna Maura in Luigi Gasser, ki je bil nečak škofa Luigija Fogarja. V svoji oporoki sta namreč želela gmotno podpreti posebej misijonsko delovanje goriške škofije.

Podobe in vtisi s potovanja

Nova etapa v škofijskem misijonskem delovanju

SANDI SKAPIN IN PAVEL BAJEC, DUHOVNIKA KOPRSKE ŠKOFIJE, SLONOKOŠČENA OBALA

Evropa - obljubljeni dežela

Vse pogosteje beremo, kako ljudje iz podsaharske Afrike poskušajo priti v Evropo. Seveda ilegalno! Kaj jih sili, da zapustijo dom in se podajo na tvegano pot? Naša misijonarja na Slonokoščeni obali, Sandi in Pavel, spregovorita nekaj tudi o tem prečem vprašanju. Sicer pa pastoralnega dela ne manjka, tudi graditi je treba.

Veliko je dogodkov, ki so zaznamovali odhajajoče leto. Naj se najprej ustavimo ob dogodku, ki je bil izjemen. Slonokoščena obala je bila prvič udeležena svetovnega nogometnega prvenstva. Poletje se je vrtilo okoli žoge. Za predjed je Slonokoščena obala pospravila Slovenijo, za posladek pa še razpadajoči del naše prejšnje države.

mlade Afričane predstavljena kot dežela upanja, dežela, kjer se da uspeti. Zato se veliko pogovorov med mladimi vrtili okoli vprašanja, kako priti na Zahod. Tukaj je namreč težko dobiti delo po normalni poti. Mladih je veliko, delovnih mest pa precej manj. Nova mesta se praktično ne odpirajo. Priti na državno fakulteto v normalnem roku in v poštenem razpisu je skoraj nemogoče. Ko si končal šolanje, se prične boj za službo. Če nimaš botrov, če ne "mažeš" levo in desno, je težko dobiti kaj pametnega. Državne službe so bolj redke in so ponavadi že v naprej oddane za bližnje sorodnike in tiste, ki službo praktično kupijo. Čeprav so plače bolj slabe, pa je možen še postranski zaslužek z izsiljevanjem in z izmišljenimi taksami. V zasebnih

mladimi, zato ni čudno, če si želijo iz tega položaja in nekateri vidijo izhod v odhodu. Toda težav je ogromno, ker tukajšnje šole in diplome v Evropi niso priznane. Tudi nivo znanja ni na zavidljivi ravni. Vendar dolgotrajna kriza sili ljudi, predvsem mlade, da iščejo novih možnosti za boljše življenje. Zato je bilo v tem letu toliko poskusov odhodov v Evropo predvsem iz podsaharske Afrike. Vse letošnje leto so se vrstili poskusi, da bi se razdeljena država končno zedinila. Pa ni bilo pravih sadov. Trenutno je kar napeto, saj se merijo moči, kdo bo imel glavno besedo v državi; predvsem kdo bo poveljeval vojski in policiji. Mednarodna skupnost bi rada dala več moči prvemu ministru, ustava pa daje več oblasti predsedniku, ki pa ga uporniki ne sprejemajo. Letos ni bilo vojaških spopadov. Med raznimi demonstracijami in v "čistilnih akcijah" je življenje izgubilo na desetine ljudi. Za veliko politiko zelo majhna izguba. Vsaka stran želi potegniti še od "mrtvih duš" predvsem dobiček zase.

Mladinska gibanja

Zaradi zamika začetka šolskega leta se je tudi pastoralno leto pričelo nekoliko pozneje, sredi oktobra. Vendar je zdaj že v polnem teku. Pastoralno leto na misijonu zaznamuje predvsem kateheza za odrasle, mlade in otroke. Zanimivo, da je k verouku vpisanih veliko mladih; več kot polovica vseh, ki se pripravljajo na zakramente. Druga zanimivost so mladinske skupine in gibanja. Na našem misijonu imamo štiri mladinska gibanja. Mladi razmeroma radi prihajajo skupaj in se pogovarjajo o raznih življenjskih temah. Vsako gibanje sodeluje tudi pri maši in še pri drugih dejavnostih v okviru župnije. Vsa ta gibanja imajo svojo organizacijo tako na škofijski kakor tudi na državni ravni. Vsako gibanje ima svoje poudarke in svoje metode dela. Skavti naj bi bili bolj v stiku z naravo in odprti za služenje. Dijaško in študentsko

gibanje sta bolj usmerjeni v družbeno udejstvovanje na podlagi vere. Mladi delavci poskušajo prenesti vero v svoje delovno okolje in iskati rešitve na praktični ravni z

pokrito s pločevino, da so ljudje v senci, ko pripeka sonce. V njej lahko tudi mašujemo.

Druga polovica tega leta pa se je začela z zidavo župnišča. Polovica prve plošče je že zalita. Denarna vira sta dva. Domačini redno prispevajo s svojimi darovi, ki pa seveda ne morejo slediti ritmu gradnje. Zato je drugi vir sredstev prispevek dobrotnikov iz Slovenije in seveda tudi vaš. Hvala vam za darove, s

Brez priložnosti

Toda bolj kot nogomet sam je bilo zame zanimivo obrobno dogajanje. Vsi člani reprezentance Slonokoščene obale igrajo v tujini, velika večina v Evropi, in to precej uspešno. Mladi v nogometnih vidijo svoje idole, ki so uspeli, so slavni in so si pomagali do spodobnega kruha. Evropa je tako za

podjetjih plače tudi niso boljše, socialna varnost pa je še šibkejša. Tisti mladi, ki imajo dostop do interneta, iščejo poznanstva: nekateri zaradi dopisovanja, drugi pa poskušajo srečo, če bi morda spoznali koga, ki bi jim pomagal na Zahod ali jih celo poročil. Kriza in delitev države ustvarjata veliko negotovost in apatičnost med

evangeljskimi načeli. Tudi otroci v osnovni šoli imajo svoje združenje. Srečanja pripravljajo mladi sami, duhovniki ali sestre pa so samo duhovni voditelji. Tudi v večjih vaseh imajo ponekod mladinske skupine. Veliko je odvisno od zavzetih posameznikov, ki kljub mnogim oviram vztrajajo in delajo za dobro Cerkev in mladih.

Gradnja

Leto na misijonu se je pričelo z blagoslovom. Župnik Pavel Bajec je blagoslovil novo kapelo v čast Device Marije. Tukaj je navada, da se na misijonih, na vaseh in včasih tudi na zasebnih dvoriščih postavljajo luške votline. Seveda, to niso vedno prave votline, vdolbene v hrib. To so kapele, zidane na ravnem in vsak jo naredi po svojem okusu. Kapele so običajno oblečene s kamenjem, da dobijo podobo kamnite votline. Pri nas smo se odločili za nekoliko večjo kapelo,

katerimi podpirate misijone in še posebej naš misijon! Veliko se dela tudi po vaseh. Dve veliki kapeli sta bili pokriti in sedaj se dodaja omet in druga notranja oprema. V juliju je bil naš škof Barthelemy Djabla imenovan za nadškofa naše cerkvene pokrajine. Obenem je ostal naš upravitelj v pričakovanju imenovanja novega škofa. Božični čas je za naše vasi čas duhovnega veselja, saj v tem času odrasli in mladi po vaseh pristopajo k zakramentom. Advent pa je obdobje duhovne priprave, predvsem duhovnih vaj za vse, ki bodo krščeni, ki bodo prejeli prvo sveto obhajilo ali se poročili. Ob koncu iskrena zahvala za vse dobro: bolnim za vaše trpljenje, darovano za misijone; vsem, ki molite, pa vztrajnosti v tem plemenitem delu, ker se tihe in vztrajne molitve spreminjajo v dobroto in v nove kristjane.

IVAN BAJEC, KP DUHOVNIK, SLONOKOŠČENA OBALA

Pol življenja na Slonokoščeni obali

Spet so pred nami božični prazniki in novo leto. Ponovno je to zame klic, naj vsem vsaj z nekaj novicami pokažem, da v resnici še velikokrat mislim na vas, čeprav nas čas vedno bolj oddaljuje. Preteklega 22. oktobra je bilo že 30 let, odkar sem prišel na Slonokoščeno obalo. Kar nekaj več kot polovico življenja sem že preživel tukaj. Naj bo Bog zahvaljen tudi za to!

Ugotavljamo, da je v naših cerkvah le vedno več ljudi. V cerkev sicer ljudje hodijo, teže pa se odločijo za resno krščansko življenje, ki bi jih pripeljalo do krščanskega obnašanja v vsakdanjem življenju in do resnega zakramentalnega življenja. Tudi pri otrocih, ki se v precejšnjem številu sukajo okrog nas, je težko napraviti ta premik.

Naša škofija je bila letos zaznamovana z odhodom našega škofa, ki je postal nadškof v nadškofiji Gagnoa, od koder je doma. Se vedno ostaja naš metropolit. Zdjaj pričakujemo imenovanje novega škofa, kar naj bi se zgodilo še pred Božičem. Eden tukajšnjih duhovnikov je bil imenovan za škofa v novoustanovljeni škofiji blizu Abidjana. Menda je v tisti škofiji okrog 800.000 prebivalcev, od tega kar 40 odstotkov katoličanov.

V naši škofiji jih ni niti 10 odstotkov. Med domačini, ki so tu v veliki manjšini, je malo katoličanov. Priseljenci, ki prihajajo s severa, mnogi iz Sahela, pa so še v veliki meri pogani. Veliko je med njimi tudi muslimanov in pripadnikov raznih protestantskih sekt. To so ekonomski priseljenci in jih zanima le denar. Bog in vera sta zanje le sredst-

vo med mnogimi drugimi, ki naj bi jim pomagali obogateti, in predvsem sredstvo, ki naj bi jih obvarovalo pred nesrečami in odstranjevalo ovire na njihovi poti. Nekateri oznanjajo prav takšno vero in takšnega boga in ne brez uspeha. Videti je, da je vabljava stvarnost tega sveta, čeprav marsikdaj le namišljena, le privlačna za veliko ljudi.

Že štiri leta je Slonokoščena obala razdeljena na dva dela. Na južni del, kjer vlada bolj ali manj zakonita oblast, in na severni, kjer vladajo uporniki. Mednarodne čete jim preprečujejo, da bi se sepleli. Posledice bi bile gotovo hude. Že lani oktobra bi morali imeti splošne volitve, a v danem položaju ni bilo mogoče in so jih preložili za eno leto. Položaj se v tem času ni bistveno spremenil. Spet pravijo, da naj bi se to zgodilo čez leto dni, a to nekaterim ustreza: pač ribarjenje v kalnem. Velika večina zaradi tega trpi. Revščina je vedno večja, posebno na nekaterih področjih. Vedno več je boleznih in ljudje umirajo vedno mlajši. Kljub vsemu gre življenje naprej. Bog še ni obupal nad človeštvom. Znova in znova nas rešuje ...

S. Terezija Benigna Šteh (1910-2007)

"Molite veliko za nove duhovnike, vsa Afrika jih potrebuje," je pogosto pisala v svojih pismih s. Terezija Benigna Šteh, ki je dne 9. januarja 2007 v 97 letu starosti odšla k svojemu Stvarniku. "Z vami hvalim Boga, da ste po toliko letih dosegli svobodo. Molite, bodite zvesti Bogu Očetu, Mariji, ki vam je pomagala, da ste se otrešli jarma nevernega režima. Po močeh pomagajte v Bosni, Sarajevu in kjer je pomoč potrebna," je zapisala ob slovenski osamosvojitvi. Kljub temu da je v svojem 76 let dolgem misijonskem delu v Južni Afriki svojo domovino obiskala le dvakrat, nazadnje leta 1971, se je vedno živo zanimala za dogajanje v Sloveniji. "Veliko molim za vse vas ..." Tudi po dolgih letih življenja v Afriki je domačim pisala v lepi slovenščini, dokler ji ni opešal vid. Hvaležna je bila Misijonskemu središču za redno pošiljanje Misijonskih obzorij in Družine ter skrb za misijonarje.

S. Terezija Benigna je bila rojena v Veliki Račni (župnija Kopanj) v družini z 12 otroki. Starši, ki so ji pri krstu dali ime Angelca, so vsem otrokom po-

sredovali globoko vero. S 16 leti je pod duhovnim vodstvom g. Kimovca odšla v samostan v Linz (Avstrijo)

k redu oblatin sv. Frančiška Saleškega. Ko je dopolnila 21 let, je odšla v misijone v Južno Afriko. Za misijonsko delo je navdušila svojo starejšo sestro Terezijo, ki je v redu oblatin prešla redovno ime Terezija Alojzija (umrla 15.10.1997). Obe sta delovali v isti deželi, a sta se kljub temu poredko srečevali.

Red oblatin sv. Frančiška Saleškega se ukvarja z mladino, z

izobraževanjem in varstvom zapuščenih mladine. Tako je tudi s. Terezija Benigna vse svoje moči namenila mladim Afričanom. Zadnja leta, ko je bila že skoraj slepa, a še vedno dobrovoljna in bistrega uma, je pomagala pri oskrbi oslabele redovne sestre. Po letu 1999, ko sama ni mogla več pisati, je stik z domačimi ohranjala prek pisem, ki jih je v angleškem jeziku narekovala s. Rose Henriette.

"Molitev za rajne je zelo vredna, če imam kakšno težavo, molim za duše v vicaah," je pisala s. Terezija Benigna. Tudi mi jo bomo posnemali.

OBRAČUN ENEGA LETA

Uresničitve in načrti

Kakor je obvezno in pravilno ter od nekdanj prisotno v načinu delovanja Misijonskega središča, objavljamo, kar je bilo uresničeno v zadnjem času, pa tudi prihodnje načrte.

1) Misijon Morofé

Dograjena so bila stanovanja za duhovnike, v njih prebivajo že od decembra 2006.

Na misijonu Morofé delujejo sedaj trije duhovniki. G. Flavio Zanetti je župnik misijona sv. Janeza Evangelista in mu pomagata

dva afriška sobrata: g. Joseph ter g. Aubin. Od februarja 2005 se uporablja velik "happatam", ki je trenutno začasna cerkev. Zgradili smo ga tudi s pomočjo ustanove "Missio Aachen" in misijonskega središča iz Kölna. Septembra 2006 je bil dograjen manjši "happatam", ki se uporablja za župnijske urade in osebna srečanja. H koncu grede tudi dela na stavbi za katehiste in goste,

kjer je pet sob in dvorana za župnijska srečanja. Za to zgradbo je gmotno prispevala organizacija "Missio München". V prihodnjih mesecih bo dograjen še nov "happatam" za veroučna srečanja; prostorno cerkev pa bodo začeli graditi prihodnjo jesen. V vasi Kami, ki spada v misijon Morofé, že imajo živahno krščansko občestvo, ki je v teh dneh dobilo novo cerkveno stavbo s 550 sedeži.

tam zgradili še katoliško šolo (s tremi razredi otroškega vrta in šestimi razredi osnovne šole). Glavno finančno podporo bo nudila goriška ustanova "Onlus Cav. Rosario Vizzari", ki je že omogočila gradnjo drugih treh šol v krajih Belleville, Tieple in Nimbo. Upajmo, da bomo začeli v jeseni lahko graditi potrebna stanovanja, saj imamo trenutno neko hišo v najemu.

Načrti - Če bo dovolj denarja na razpolago, bomo v vasi Seman postavili še eno kapelo.

2) Misijon Djebonoua

S posvetitvijo nove velike cerkve in kanonsko potrditvijo je 28. januarja letos zaživela nova misijonska postojanka. Prvi župnik je postal g. Michele Stevanato, ki je dolga leta opravljal duhovniško službo v kraju Nimbo-Bouaké. Njegov pomočnik je romunski duhovnik g. Gabriel Cimpoesu. Nova cerkev v Djebonouaju je bila dograjena v šestih letih. Je lepa, udobna ter sprejme 1500 ljudi. Ima posebne značilnosti. Načrt zanjo je izdelal arhitekt Leonardo Miani iz Vidma. Da je bila dokončana, pa nosi največ zaslug duhovnik g. Paolo Zuttion, ki je več mesecev vodil tamkajšnje delavce.

Načrti - V bližnji prihodnosti bomo

3) Socialne dejavnosti in za človeški napredek

Redno smo podpirali bolnišnico v kraju Kongouanou, kjer se zdravijo otroci in mladinci z boleznijo "Buruli", kot tudi gobavci v gobavskem naselju Manikro. Sicer so pretekli nemiri zaradi državljanske vojne kraj popolnoma opustošili in so sedaj pogoji delovanja bolj slabi. Še vedno gmotno velikodušno pomagamo zdravstvenemu središču v Togu, v naselju Kouwé, ki deluje pod skrbnim vodstvom sester Božje previdnosti. Kmalu bo v sklopu istega centra dograjena tudi porodnišnica. V državi Burkina Faso skrbimo za dva razvojna načrta. V kraju Korsimoro podpiramo mizarsko-šolsko delavnico, ki jo vodi redovni brat Maurice Sawadogo, bivši gojenec Giuseppeja Burgnicha na Strokovni tehnični šoli v misijonu Kossou. Podpiramo delovanje in dopolnitev ustanove. Širša pobuda pa je zlasti na področju škofij Nouna, Dedougou in Bobo-Dioulasso, kjer skrbimo za šolanje otrok in mladincev, ki so postali sirote. Ta načrt

vodita Ivana Cossar in Luisella Paoli.

... in za konec - Ker že delujemo na misijonu Djebonoua, bi želeli obnoviti mizarsko delavnico, ki so jo razdejali uporniki med preteklo vojno ter pokradli vse prepotrebne stroje za delo. Obrat je ustanovil Giuseppe Burgnich, ki je omogočil svojim bivšim gojencem, da so se povezali v zadrugo in prišli tako do zaposlitve. Prenova delavnice bi lahko stekla že v jeseni s sodelovanjem nekaterih podjetnikov iz znane industrije stolov pri nas, ki

bodo dela gmotno podprli.

Še razmislite... Kako lahko razmeroma majhna škofija iz Gorice podpira in vzdržuje toliko pobude in še vse tiste, ki niso bile navedene? Odgovor je v velikodušnosti naših ljudi: v župnijah, misijonskih skupinah, šolah, med posameznimi dobrotniki, pa tudi v zaupanju in posluhu, ki smo ga deležni tudi izven škofije, posebej v Nemčiji. To nas spodbuja, da še naprej objavljamo natančne in pravilne obračune naših dejavnosti in zbranih sredstev, darov. Saj si tako lahko zagotovimo verodostojnost in smo vredni zaupanja.

POST V BRATSTVU 2007

Djebonoua: novi misijon goriške škofije

Po 30 letih delovanja smo dne 11. decembra 2005 misijon Nimbo predali afriški duhovščini. V vseh teh letih so na misijonu svoje apostolsko delovanje opravljali duhovniki, redovnice in laiki, katerim gre vsa naša hvaležnost.

Dne 28. januarja je bil otvorjen novi misijon v kraju Djebonoua, in sicer v sodelovanju s škofijo Jasi.

Prvi župnik je postal Michele Stevanato. Pomaga mu don Gabriel Cimpoesu.

V misijonu Djebonoua smo dogradili cerkev, zdaj pa gradimo še katoliško osnovno šolo in vrtec.

Nadaljujemo tudi z deli za novi misijon v Moroféju (Yamoussoukro). Tukaj župnikuje don Flavio Zanetti, pomaga pa mu domači duhovnik.

V Nimboju se nadaljuje delovanje sester božje Previdnosti. Sestre skrbijo tudi za dekleta, ki so bila žrtve posilstva.

V mestu Yamoussoukro so omenjene sestre odgovorne za bolnico Kongouanou, kjer se zdravijo bolniki z boleznijo Buruli.

Po smrti Giuseppeja Burgnicha goriška nadškofija vzdržuje Tehnično šolo v vasi Korsimoro (Burkina Faso). Šolo je ustanovil učenec pok. Burgnicha, Fr. Maurice Sawadogo.

SREDSTVA ZA SPOZNAVANJE MISIJSKIH DEJAVNOSTI

- * Osveščanje vernikov o misijonskem prizadevanju škofije in njenem delovanju.
- * Poročanje o misijonskem delovanju vesoljne Cerkve, s posebnim poudarkom na prizadevanju naše škofije za evangelizacijo in splošni človeški napredek.
- * Prikaz delovanja nove misijonske postojanke Djebonoua.
- * Vzgoja za mir in pravičnost.

EVANGELIZACIJA

- * Podpora novi škofijski postojanki Djebonoua.
- * Podpora škofijski postojanki Morofé.
- * Gradnja katoliške šole v kraju Djebonoua.
- * Posvojitve semeniščnikov iz škofij Bouaké, Yamoussoukro (Slonokoščena obala), iz škofije Jasi (Romunija) ter posvojitve semeniščnikov preko Ustanove sv. Petra Apostola.
- * Pomoč krajevnim katehistom.
- * Gradnja poslopij na misijonu Morofé.
- * Pomoč "goriškim" misijonarjem po svetu in pomoč drugim krajevnim Cerkvam.

ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKE RAVNI

- * Pomoč gobavcem v naselju Manikro.
- * Delovanje sester božje Previdnosti na Slonokoščeni obali, v Togu, Romuniji in Moldaviji.
- * Pomoč bolnikom z boleznijo Buruli, ki jih oskrbujejo v Kongouanouju.
- * Moralna in materialna prevzgoja deklet in deklet, žrtev državljanske vojne.

- * Pomoč središču za podhranjene otroke, porodnišnici ter središču za zdravljenje AIDSa v Kouwéju, Togo.
- * Obnove delavnice za obrtnike v kraju Djebonoua, ki jo je uničila vojna.
- * Manjši načrti za vzgojo in pomoč prebivalstvu v Burkinu Faso.

POSEBNE PONUDBE

- * Vabilo učencem in dijakom, naj šolam v misijonu darujejo šolske potrebščine.
- * Vabilo družinam, naj preko Ustanove sv. Petra posvojijo kakšnega semeniščnika.
- * "Posvojitev" na daljavo otrok, ki jih je prizadela bolezen "Buruli" (Kongouanou), podhranjenih otrok ali o-

- trok, obolelih za AIDSOM (Kouwé) ali pa sirot, katerim bi tako omogočili obiskovanje pouka (Burkina Faso).
- * Zbiranje zdravil in obvez za zdravstvene ustanove in bolnišnice za gobavce.
- * Duhovniki in redovniki darujejo miloščino na veliki četrtki za tehnični šoli v kraju Kossou (Slonokoščena obala) in Korsimoro (Burkina Faso).

MISIJSKO SREDIŠČE ORGANIZIRA IN NUDI:

- * Molitvena srečanja
- * Predavanja in druga srečanja
- * Srečanja z misijonarji in animatorji
- * Avdiovizualno gradivo (diapozitive, videokasete)
- * Knjige, revije, letake in razne druge pripomočke

OBRNITI SE JE TREBA NA MISIJSKO SREDIŠČE GORIŠKE NADŠKOFIJE

Corso Verdi 4 - C.P. 121
34170 GORICA - GORIZIA
Tel. 0481 81309 - Fax 0481 537808
E-mail: missiogo@tele2.it
Tekoči poštni račun: 10138493

S. LJUDMILA ANŽIČ, SALEZIJANKA, KAMBODŽA Sanje o prihodnosti

V Kambodži je še vedno velika revščina, lačnih ust ne zmanjka. Sestra Ljudmila s svojimi sosestrami uvaja mladino v življenje, sanja o otroškem vrtcu in hvaležno pripoveduje, kaj vse so sestre mogle storiti za otroke s pomočjo, ki jo prejema iz Slovenije.

Lep pozdrav iz Battambanga v Kambodži. Danes je naš prvi šolski dan. Dolge dvomesečne počitnice so zaključene in v novo šolsko leto gledamo z velikim upanjem in raznimi pričakovanji. Letos bo dvoletni program opismenjevanja in šivanja delalo 28 deklet v drugem letniku in 35 deklet v prvem. V začetku septembra smo imeli sprejemne izpite za nove učence. Izkazalo se je, da bodo tudi letos med nami dekleta, ki niso nikoli hodila v šolo ali pa so zaključila samo prvih nekaj razredov. Prve mesece se bodo morale tako spopasti z branjem in pisanjem kakor z učenjem vseh drugih splošnih predmetov. Nekaterim je kljub temu da prihajajo iz zelo revnih družin, uspelo končati celo peti ali šesti razred. Pri nas sprejemo le dekleta z nižjo stopnjo izobrazbe. V Phnom Penhu imamo še dve poklicni šoli: za bodočo kuharice in tajnice.

Boljši jutri

Dekleta so pri nas v šoli brezplačno. Zelo revne družine brez pomoči svojim otrokom ne bi mogle omogočiti obiskovanja šole. Vsako leto dekleta v prvem letniku premagujejo tri težave. Prva so glavoboli, ko se je po mnogih letih spet treba uesti za klopi in se učiti. Ne gre mi v glavo, so njihovi odgovori. Drugi sovražnik je občutek krivde. Doma so pomagale pri hišnih opravilih, skrbi za mlajše brate in sestre ali pa so že služile nekaj malega de-

narja s pranjem, z delom v tovarni opeke, na poljih drugih ljudi. Ko pridejo v šolo in so pri nas v internatu, se mora družina odpo-vedati njihovi pomoči in zaslužku. Pogosto je to hudo za dekleta sama, ker jih zelo skrbi za domače. Še huje je, če jih starši sami nagovarjajo, naj pustijo šolo. Tretji nasprotnik veselja nad življenjem je zelo nizka podoba o sebi. Dekleta so prepričana, da ne zmorejo, da njihova življenja tako nimajo nobenega smisla. V letih, preden so prišla k nam, se je počasi usadalo v njih: preživeti je treba danes. Jutri? Za mnoge sanj o prihodnosti sploh ni.

Prav zato verjamemo, da mora imeti naš program tri dele. Prvi je učenje splošnih predmetov: matematike, kmerščine, angleščine, zemljepisa; drugi je učenje šivanja, da se lahko zaposlijo in zaslužijo na pošten način. Tretji del programa, ki je prav tako ali pa še pomembnejši, je pomagati tem mladim začutiti, da je življenje lepo, da imajo mnogo darov in da se lahko vključijo v družbo, da lahko sanjajo zase in za svoje otroke boljši jutri.

Obvezne inštrukcije

Letošnje šolsko leto smo začele v skupnosti z novo dejavnostjo. V internatu imamo poleg drugih deklet tudi osem učenk, ki obiskujejo državno šolo. Te delajo deveti, deseti in enajsti razred in prihajajo iz vasi, uro ali dve iz Battambanga. Vse so iz revnih družin z številnimi otroki ali pa nimajo več obeh staršev.

V državnih uradih se tako rado zatakne pri denarju in je treba plačati pod mizo, tako na tih, brez pravih računov. Tako smo za prepis šole morali pošteno plačati in z dokumenti hoditi od enega pisarne do druge. Zdjaj so dekleta že začela pouk. Išče mo dobrotnike, ki nam bodo pomagali plačati za njihovo šolanje. Šola je sicer

zastoj, vendar noben učenec ne more izdelati letnika, če ne hodi na privatne inštrukcije, ki jih imajo učitelji za ves razred skupaj izven učnih ur. Včasih so te ure v šoli, včasih celo na domu učitelja, ki pod drevesi pred hišo sprejme svoj razred. Te ure v enem mesecu, za štiri glavne predmete, stanejo skoraj 15 dolarjev. Salin, Juam, Sokhiet, Komluan, Srey-

niang, Saren in Seila se vsako jutro že navsezgodaj odpravijo do šole. Ker moramo kolesa šele kupiti, štirje od njih še vedno pešajo do šole in nazaj. Prve privatne ure z učitelji so že od 6. do 7. ure zjutraj. Zgodaj, ali ne? In do takrat je treba že skuhati riž, pozajtrkovati in prispeti do šole. **Neuresničeno upanje** Pred kakšnim tednom sem bila spet v vasi Prenil, od koder prihaja

kar nekaj naših učenk. Verjetno sem vam že pisala, da je Nga, naša učenka, ki je končala drugi letnik julija, prav takrat dobila še eno sestrico. To bi bil že dvanajsti otrok v družini, če dva ne bi umrla še majhna. Obe, mama in hčerka, sta bili precej časa zelo bolni, zdaj pa mi je mama že prišla sama naproti. S sestrami smo jim odnesli še eno vrečo riža. Za nekaj časa bo zalegel, za prav dolgo pa ne, ker je riž skoraj edina stvar, ki jo jedo dvakrat na dan – da, samo dvakrat, pa še takrat bolj malo.

Z očetom smo se pogovarjali, da

nas pri 25 stopinjah že zebe), sta oče in hči, skupaj z drugimi najeti delavci, pobirala arašide in koruzo. Kak teden po prihodu sta oba zelo zbolela in sta se morala vrniti domov. Denar, ki sta ga uspela zaslužiti, je bil za pot in za zdravila. Ostalo jima je bore malo denarja in vrečka arašidov. Doma pa mnogo malih sestradanih ust, ki so čakala in upala zama.

Blatni in prestrašeni

Pri nas v skupnosti bomo letos štiri sestre. Z menoj so še s. Malen s Filipinov, s. Van iz Vietnami in s. Beata iz Poljske. Poleg redne šole in internata v skupnosti pomagamo še pri župnijski pastoralni in pri animaciji vrtca v uro in pol oddaljeni župniji Comnaoumu. Ko smo šli v Caomnoum za vpis otrok v vrtec, smo doživeli nekaj čisto posebnega.

Tu smo proti koncu deževne dobe in kar naprej pada. Makadamska cesta do vasi je postala ena sama blatna in vode polna mlaka. Na nekaterih koncih so tovornjaki in čudni, doma narejeni vlačilci, cesto dobrodu razirili in luknje neverjetno poglobili. Prvi dan na poti ni bilo jasno, če smo na njivi, v vodi ali še na poti. Ker so nas starši čakali tudi drugi dan, je bilo treba na pot še enkrat. Tokrat nam je bilo žal avtomobila in sva se s s. Van odločili, da zadnjih nekaj kilometrov najbolj razrite poti prevoziva z moto-taksijem. Šoferja sta bila prava cirkuška akrobata, ki sta s tovorom za hrbtno – beri dve mokri in prestrašeni sestri – spretno valila iz ene luknje v drugo, čez eno vodo do druge. Pokrajina naokrog je bila čudovita; bujno zeleno grmičevje, riževa polja, ki so se še vedno lesketala v kapljah dežja, ki je padal ponoči, ptiči, ki so glasno pozdravljali, in ljudje, ki se kar niso mogli načuditi, da nas vidijo. Skoraj uro samo za nekaj kilometrov poti, ki jo drugače prevozimo v 15 minutah.

Na cesti smo bili skoraj edini potniki. Malo je tako pogumnih in vztrajnih kot mi. Pa smo prišli, čeprav mokri in blatni. Blato je namreč neverjetno spolzko. Ker še vedno dežuje, cerkev in vrtec pa sta tik ob reki, je pouk prestavljen na začetek novembra, ko naj bi ponehalo deževje. Zadnjič je na enem koncu voda tekla kar po mostu in je tako segala do pasu. Deževje ustavlja gradnjo nove kuhinje in jedilnice za osebje. Po načrtih bi morala biti stvar že v uporabi, pa zdaj komaj ometavajo zidove in pripravljajo za streho. Tako smo včeraj kupili dva prazna kovinska bencinska

soda, ki so nam jih prerezali napol, izrezali vrata, skozi katera se porinejo drva, in zasilni štedilnik je narejen. Na vrh se postavi velik kotel, v katerem je kuharica danes že uspešno skuhala riž in zelenjavno juho. Upamo, da se čez nekaj tednov stvar uredi. Vsak dan nas bo za obroke skoraj sto. Za koga veliko, za koga malo. Meni se zdi ravno prav, čeprav že lep čas sanjam, da bi lahko ob šoli zgradili še otroški vrtec. Otrok je naokrog zelo veliko in ker so privatni vrtni dragi in v centru mesta, so za večino nedostopni. Drugo leto grem avgusta domov na dopust. Na tih upam, da mogoče z vašo pomočjo zberemo nekaj denarja za prvo opeko in cement. Mogoče še za kaj več. In potem zastavimo. Če stvar res steče, bo potrebno poslati na dvoletno šolanje tudi dve bodoči učiteljici. Pomislite, kako bi bilo to nekaj lepega, če bi imeli naši najmlajši sosedje lep vrtec, s kosilom in malico, igralnico in kup neverjetno zanimivih dejavnosti.

Sadovi slovenskega daru

Preden pozabim: se spomnite zbiranja denarja za osnovno šolo pred dvema letoma? Naš slovenski dar je bil del denarja, potrebnega za prvo zgradbo s šestimi učilnicami, knjižnico in zbornico. Potem smo iskali še naprej in dokončali še drugo zgradbo, v kateri sta prav tako po dve učilnici od 4. do 6. razreda. Načrtujemo, da bo v petek, 26. januarja 2007, slovesna otvoritev in blagoslov celotnega centra osnovne šole in dograjenega dela vrtca. Čisto tako, kot smo se dogovorili: zgradba je zelene barve, polna luči in zdaj polna otrok iz revnih družin, ki imajo zelo lepo šolo in so ponosni nanjo. Vse, ki morete, vabim na slovesno otvoritev. Hvala vsem vam, ki se me spominjate in nas in naše delo tako ali drugače podpirate. Še posebno hvala vsem otrokom, njihovim staršem in animatorjem Poletnih Oratorijev, ki ste zbirali denar za nas. Bili ste velikodušni in v zbrani vsoti je gotovo kakšen sladoled ali sadni sok, ki ste se mu odpovedali, pa še mnogo, mnogo več. Hvala vam! Za kaj bomo porabili denar? Večino naravnost za šolske potrebščine, za obleko za otroke in dekleta, za hrano, za vodnjake v vasi Prenil, za riž za revne družine, in če pošljete še kaj, se bo še vedno našla vrsta potreb. Res tisočkrat hvala! Me sestre in tudi drugi tukaj vedno molimo za vas.

Vse dobro vam želim,

S. Ljudmila
(iz Misijonskih obzorij)

Goriški misijonarji po svetu

S. Kristina BAJC iz Ajdovščine

- Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja

EGIPT

P. Claudio BATTISTUTTA iz Fiumicella - Misijonarji Pime

ITALIJA

P. Claudio BORTOLOSSI iz Strassolda - Misijonarji ksaverijanci

KOLUMBIJA

S. Ulderika BRESSAN iz Aiella v Furlaniji

- Mis. sestre frančiškank, klarise Presvetege Zakramenta

ITALIJA

S. Pierfernanda CALLIGARIS iz Pierisa

- Misijonarke Consolate

TANZANIJA

S. Lucia CATALANO iz Nabrežine

- Misijonarke Brezmadežne - P. Kolbe

BOLIVIJA

Don Dionisio COSSAR iz Cavanzana

- Ognjiščarji

ITALIJA

Ivana COSSAR iz Ogleja

- Laična misijonarka

BURKINA FASO

S. Bernarda CUCIT iz Krmina

- Sestre Dorotejke

BURUNDI

P. Fabio D'AGOSTINA iz Strassolda

- Misijonarji ksaverijanci

MOZAMBIK

P. Franco DALVIN iz Červinjana v Furlaniji

- Družba Božje Besede

ITALIJA

P. Mario DIANA iz Aiella v Furlaniji

- Frančiškanski duhovnik

ITALIJA

S. Bogdana KAUCIC iz Ledin

- Usmiljenke

RWANDA

S. Elizabeta LIKAR

- Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja

EGIPT

P. Danilo LISJAK iz Vipave

- Salezijanci

UGANDA

S. Maria Dolores LISJAK iz Šempetra pri Gorici

- Misijonarke iz Combonijeve družbe

EGIPT

S. Flavia LUCA iz Aiella v Furlaniji

- Mis. sestre frančiškank klarise Presvetege zakramenta

ROMUNIJA

P. Tito MAREGA iz Červinjana

Lazaristi

BRAZILIJA

S. Emanuela ORETTI iz Ronk

- Sestre Pasijonistke

TANZANIJA

S. Maria PACOR iz Romjana

- Hčere Marije Pomočnice

MEHIKA

P. Hilarij RUDEŽ iz Gorice

- Jezuiti

ZAMBIJA

P. Ernest SAKSIDA iz Dornberka

- Salezijanci

BRAZILIJA

S. Lucia Mary SCAREL iz Scodovacce

- Misijonarke Consolate

ITALIJA

P. Dario SEMINO iz Gradišča ob Soči

- Misijonarji Pime

MEHIKA

P. Paolo SPANGHERO iz Turjaka

- Misijonarji Pime

TAIWAN

P. Giuseppe TEMON iz Ločnika

- Škofijski duhovnik

ARGENTINA

S. Gabriella TRIPANI iz Gorice

- Misijonarke Brezmadežne

ITALIJA

P. Giuseppe VINCI iz Aiella v Furlaniji

- Škofijski duhovnik

BRAZILIJA

Sestra Lucia Catalano se iz Bolivije zahvaljuje

Ob priložnosti "misijonskega oktobra" se vam oglašam predvsem zato, da se zahvalim; hvala, ker me spremljate pri tem mojem misijonskem delovanju v Boliviji. Že tečejo leta ... Lepo je občutiti vašo bližino, da vem: nisem sama. Dejstvo, da me spremljate z malimi in velikimi izrazi prijateljstva in solidarnosti, mi pomaga, da z zaupanjem navdušeno nadaljujem svojo pot posvetitve in misijonstva.

Nahajam se v mestu Cochabamba, na višini 2500 m v predandskih gorah. Delujem s škofijo na področju sredstev obveščanja. Z mojo skupnostjo smo vključene v župniji zlasti pri verouku in karitativni dejavnosti. Kajti še vedno hodi veliko ljudi k nam prosit za pomoč. V vsej Boliviji je veliko primerov hude revščine. Socialno-politično stanje je precej slabo; veliko je protestnih zborovanj, stavk, uporov, ki so večkrat nasilni. Nič se ne vidi kakšnih rešitev za mirnejšo in boljšo prihodnost. Cerkev se poleg evangelizacije veliko ukvarja z družbenimi potrebami, da brani najrevnejše za pravičnost. Ko hodim obiskovat nekatere sku-

pnosti na hribovska področja, opažam, kako veliko ljudi še ne pozna evangelija, ampak sledijo svojim domačim tradicionalnim obredom k materi zemlji "pachamama". V teh krajih so kultura in tradicije zelo močne, saj segajo še v obdobje Inkov. Tako je moje misijonsko delo obširno in delikatno. Za to vas prosim, da molite in me še vedno spremljate z vztrajno naklonjenostjo. Tudi jaz se vas vedno spominjam. Poseben pozdrav naj gre msgr. Dinu De Antoniju, vsem misijonskim skupinam. Upam, da se bom nekoč z njimi srečala. Želim vsem uspešno misijonsko poslanstvo in se zahvaljujem, ker ste zame dar. Z "mucho carino".

Lucia Catalano

Djebonoua: nova šola

Novi misijon, ki smo ga uradno odprli 28. januarja letos v kraju Djebonoua, bodo obogatile nekatere zgradbe - ustanove. Poleg velike cerkve s sedeži za 1.500 ljudi in bivališča za duhovnike, ki ga bomo zgradili v bližnji prihodnosti, sta predvidena še dva načrta. Ponovno bo zaživela mizarska delavnica, ki so jo uničile uporniške skupine. O tem se drugje že govori - na teh straneh. Gre za eno od pobud, ki s srečno tradicijo spremljajo pastirsko delovanje g. Micheleja Stevanata, in sicer za novo katoliško šolo. V glavnem bo njeno gradnjo še enkrat podprla goriška ustanova "Onlus cav. Rosario Vizzari". V šoli so predvideni trije

razredi otroškega vrtca in šest razredov osnovne šole, poleg dveh prostorov za ravnatelja in učitelje. Organizacija "Onlus cav. Rosario Vizzari" ponovno spremlja pastirsko in vzgojno delovanje misijonarja g. Stevanata, po krajih Belleville, Tieple in Nimbo-Bouaké. In to v trajen spomin na čase, ko sta g. Michele Stevanato in oče Vizzari skupno delovala v župnijskem domu "Audax" ob goriški stolnici. Gotovo se Djebonoua lahko samo veseli, ker je in še bo v tako kratkem času dobila veliko cerkev, prenovljeno delavnico ter lepo in neobhodno potrebno šolo.

YAMOOUSSOUKRO

Brez predaha pomoč dekletom v težavah

V predelu mesta Yamoussoukro, kjer že nekaj let delujejo redovnice "Božje previdnosti", ni nobene socialne strukture in še manj šole. Sestre so začele pastoralno delo ter za človeški napredek. Skoraj vse deklice in dekleta živijo kar na cesti in so izpostavljene raznim nevarnostim. Mnoge so s svojimi družinami pribežale iz Bouakeja ob izbruhu državljanske vojne. Skrb redovnic je, da bi jim lahko nudile primerno zaposlitev in bi jih pripravile na življenje. Začele so

jih zbirati za tečaje opismenjevanja in ročnih del. Zatem so v bližini svoje hiše dobile kos zemlje, kjer je nastala petrazredna osnovna šola. Več sto deklic in deklet obiskuje sedaj to vzgojno ustanovo, ki ima celodnevni pouk od 8.00 do 17.00 in kjer dobijo gojenke opoldne kosilo. V karizmi ustanovitelja sester "Božje previdnosti" je vzgoja deklet in redovnic v Yamoussoukroju sedaj to v celoti izpolnjujejo.

VEZ PRIJATELJSTVA

Gradnje na misijonu Morofé

Misijon Morofé se razvija tako na področju evangelizacije (saj se krščanska skupnost iz dneva v dan širi), kot tudi v zgradbah. Pod vodstvom misijonarja g. Flavia Zanettija je postal Morofé pravo gradbišče.

Po izgradnji velikega "happatama", katerega otvoritev je potekala v februarju 2005 in ki se začasno uporablja tudi kot cerkev, je bil dokončan mali "happatam". V njem so župnijski uradi, sanitarije. Decembra lani pa so bila dokončana stanovanja za duhovnike, ki so se tako lahko preselili iz hiše v najemu.

Trenutno je še v gradnji stavba, ki je namenjena katehistom in krščanskim voditeljem za njihova redna srečanja ter izpopolnjevalne tečaje. Predvidena je tudi dvorana za srečanja. Dolžni smo omeniti, da gradimo to poslopje tudi z denarno podporo ustanove "Missio München", kot sta nekoč veliki "happatam" delno financirala "Missio Aachen" ter Misijonsko središče iz Kölna.

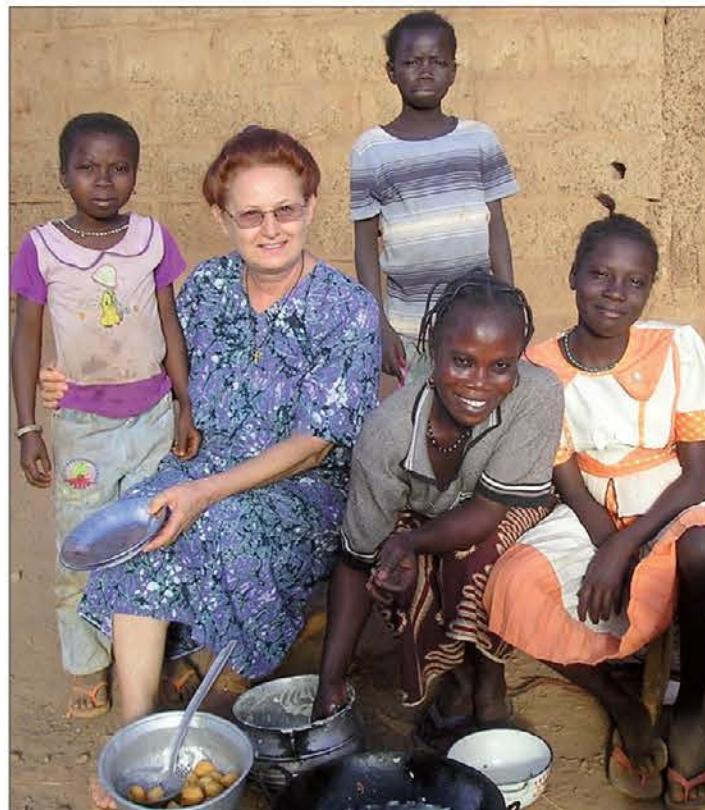
Sedaj nam ostaja še graditev velike cerkve, ko nam bodo sredstva to omogočala. Vsa ta gradbena dela je načrtoval arhitekt Leonardo Miani iz Vidma, ki občasno obiskuje misijon. Od blizu pa jih redno nadzira z vso skrbno in strokovno zavzetostjo g. Flavio.

VEZ PRIJATELJSTVA

Naše šole za afriške šole

Pri nas se vedno bolj širi pomembna pobuda, da naše šole darujejo šolske potrebščine učencem v afriških šolah, ki smo jih zgradili v zadnjih letih.

Kot je znano, so bile do sedaj zgrajene (v naših misijonih) tri šole v krajih Belleville, Tieple in Nimbo-Bouaké; še ena pa je na programu. Vse tri so že dobile v dar šolske potrebščine od nekaterih naših osnovnih šol. Te so OŠ "Frinta" iz Gorice, šoli iz Ogleja in Medeje ter OŠ "Largo Isonzo" iz Tržiča. Tudi otroci in mladinci, ki so deležni kateheze v župniji sv. Justa v Gorici, so zbrali dragocen šolski material, ki je bil izročen v cerkvi, ob prihodu Sv. treh kraljev, v januarju. Lepo je to sodelovanje malih pri dejavnostih, ki jih imamo v Afriki za človeški napredek. To je vzgoja za solidarnost, vzajemnost in otrokom pomaga, da sodelujejo pri vsem dobrem, kar se gradi v svetu.

SPLOŠEN POVZETEK OBRAČUNA 2006

PREJEMKI	929.345,95
IZDATKI	925.748,36
AKTIVA-OSTANEK	3.597,59

PREJEMKI

DEKANJA OGLEJ	18.401,40
DEKANJA ČERVINJAN	13.307,80
DEKANJA KRMIN	16.578,72
DEKANJA DEVIN	5.580,00
DEKANJA GORICA	26.601,46
DEKANJA GRADIŠČE	20.290,57
DEKANJA TRŽIČ	20.092,20
DEKANJA RONKE	22.448,78
DEKANJA ŠTANDREŽ	7.872,92
DEKANJA VISCO	25.285,32
ŽUPNIJE SKUPNO	176.459,17
ŠOLE	5.329,98
USTANOVE, ZAVODI, SKUPINE	208.388,00
MAŠNE INTENCIE	13.655,00
RAZLIČNI DAROVI	193.067,91
PRISPEVEK ODBORA CEI "8 PROMILOV"	250.000,00
MÜNSTER (D) - ŠKOFIJA	60.000,00
MÜNCHEN (D) - MISSIO MÜNCHEN	19.980,00
AKTIVA - OSTANEK LETA 2006	2.465,89
SKUPNO	929.345,95

IZDATKI

PODPORA MISIJONOMA DJBONOUA E MOROFÉ TER TEHNIČNI ŠOLI V KOSSOU ZA BOLNIKE BOLEZNI "BURULI", ZA GOBAVCE, NAKUP IN POŠILJANJE ZDRAVIL	606.130,57
RAZVOJNI NAČRTI V TOGU	13.504,50
DEJAVNOSTI ZA ČLOVEŠKI NAPREDEK V BURKINI FASO	70.944,95
ZA GORIŠKE MISIJONARJE V SVETU IN ZA DRUGE MISIJONARJE	71.087,74
SODELOVANJE Z ROMUNSKO ŠKOFIJO V MESTU JASI	17.921,98
ZAVAROVANJE MISIJONARJEV, STROŠKI URADOVANJA, POŠILJKE, VZDRŽEVANJE VOZIL	76.120,02
STROŠKI ZA MISIJONSKO ANIMACIJO IN PRIPOMOČKE	56.248,60
MAŠNE INTENCIE	13.790,00
SKUPNO	925.748,36

DEKANJA OGLEJ

OGLEJ	2.425,00
BELVEDERE - BOSCAT	800,00
FIUMICELLO - S. VALENTINO	200,00
FIUMICELLO - S. LORENZO	322,40
FIUMICELLO - PARIANO	353,50
FOSSALON PRI GRADEŽU	/
GRADEŽ - ŽUPNIJA IN MISIJONSKA SKUPINA	11.700,00
ISOLA MOROSINI	/
S. MARTINO DI TERZO	420,50
TERZO D'AQUILEIA	1.730,00
VILLA VICENTINA	450,00
SKUPNO	18.401,40

DEKANJA ČERVINJAN

ČERVINJAN IN SCODOVACCA	5.325,75
MUSCOLI	445,00
PERTEOLE - SACILETTO - ALTURE	400,00
RUDA - ŽUPNIJA IN MISIJONSKA SKUPINA	6.250,00
STRASSOLDO	887,05
SKUPNO	13.307,80

DEKANJA KRMIN

BORNJAN	660,00
BRAČAN	50,00
KOPRIVNO	2.100,00
KRMIN - STOLNICA: ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	9.615,00
KRMIN - ROSA MISTICA	500,00
KRMIN - SV. LEOPOLD	300,00
CORONA	390,00
DOLENJE	250,00
MARJAN	600,00
MEDEJA	536,72
MORARO	600,00
MOŠ	977,00
ŠLOVRENC	/
SKUPNO	16.578,72

DEKANJA DEVIN

NABREŽINA	1.580,00
DEVIN	1.225,00
MAVHINJE	202,00
ŠEMPOLAJ	275,00
ZGONIK	390,00
SESLJAN - SV. FRANČIŠEK	1.208,00
RIBIŠKO NASELJE	700,00
SKUPNO	5.580,00

DEKANJA GORICA

STOLNICA - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	6.681,00
B.V. MISERICORDIA (CAMPAGNUZZA)	
ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	900,00
MARIA KRALJICA	375,00
NAŠA GOSPA IZ LURDA (MADONNINA)	272,00
SRCE JEZUSOVO	4.287,46
SV. JANEZ OD BOGA IN SV. JUST	150,00
SV. JOŽEF DELAVEC	1.764,00
SV. PIJ X.	342,00
SV. ROK	700,00
SV. ANA - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	5.030,00
SV. IGNACIJ	1.050,00
KAPELA SV. ANTONA	625,00
SV. VID IN MODEST	915,00
LOČNIK	3.510,00
SKUPNO	26.601,46

DEKANJA GRADIŠČE

FARA OB SOČI	1.000,00
GRADIŠČE - ŽUPNIJA	2.864,00
ZDRAVŠČINE	5.921,57
ROMANS OB SOČI IN FRATTA	1.800,00
ZAGRAJ - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	3.600,00
ŠMARTIN NA KRASU	420,00
VERŠA	/
VILEŠ - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	4.685,00
SKUPNO	20.290,57

DEKANJA TRŽIČ

SV. AMBROŽ	4.354,00
B.V. MARCELLIANA	1.253,00
SV. JOŽEF	635,00
SV. NIKOLAJ IN PAVEL - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	9.600,00
SV. ODREŠENIK	1.977,56
ŠTARANCAN	2.272,64
SKUPNO	20.092,20

DEKANJA RONKE

BELJAN	500,00
FOLJAN - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	3.853,00
PIERIS - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	925,00
SREDIPOLJE - POLAČE	420,00
RONKE SV. LOVRENC - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	1.330,00
RONKE MARIJA MATI CERKVE	950,00
RONKE ROMJAN - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	4.789,31
ŠKOCJAN OB SOČI	1.522,00
ŠPETER OB SOČI IN KASELJAN	1.687,47
TURJAK - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	6.472,00
SKUPNO	22.448,78

DEKANJA ŠTANDREŽ

KRMIN - SV. SUBIDA (slovenski verniki)	260,00
DOBERDOB	160,00
GABRJE	82,25
JAZBINE	110,00
GORICA - SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE	1.875,00
JAMLJE - DOL	40,00
PODGORA	590,00
PEVMA	882,00
RUPA	159,70
PEČ	294,70
ŠTMAVER	560,00
ŠTEVERJAN	420,00
VRH SV. MIHAELA	801,36
ŠTANDREŽ	1.137,91
SOVODNJE OB SOČI	500,00
SKUPNO	7.872,92

DEKANJA VISCO

AIELLO DEL FRIULI	2.396,32
CAMPOLONGO - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	4.407,50
CHIOPRIS - VISCONE	400,00
CRAUGLIO - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	4.876,00
JOANNIS	1.390,00
NOGAREDO AL TORRE	1.209,00
SAN VITO AL TORRE	4.869,00
TAPOGLIANO	487,50
VISCO - ŽUPNIJA IN MISIJ. SKUPINA	5.250,00
SKUPNO	25.285,32

ŠOLE

GORICA - OTROŠKI VRTEC "NOSTRA SIGNORA"	440,00
GORICA - OŠ REDOVNIC URŠULINK IN ZAVOD	2.000,00
GORICA - SR. ŠOLA "ATEMS" IN LICEJ "PAOLINO D'AQ."	400,00
GORICA - OŠ "FRINTA" - RAZREDA 3.A IN 3.B	100,00
GORICA - OSNOVNI ŠOLI "FRINTA" IN "FUMAGALLI"	856,80
GRADIŠČE - OŠ "ALIGHIERI" - 5. RAZRED	85,00
TRŽIČ - STARŠI - OTROŠKI VRTEC "M. IMMACOLATA"	375,18
ŠTANDREŽ - SLOV. IN ITAL. ODSEK OTROŠKEGA VRTCA	500,00
S. VITO AL TORRE - OSNOVNA ŠOLA	373,00
TERZO D'AQUILEIA - CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA	200,00

SKUPNO 5.329,98

USTANOVE - ZAVODI - SKUPINE

AIELLO - MISIJ. SKUPINA, OSNOVNOŠOLCI, VEROUČENCI	7.317,17
OGLEJ - "FOGOLAR FURLAN" (BAZILIKA)	500,00
OGLEJ - MISIJONSKA SKUPINA	3.000,00
OGLEJ - OBČINSKA UPRAVA	2.707,00
OGLEJ - GLEDALIŠKA SKUPINA	250,00
NABREŽINA - MISIJONSKA SKUPINA	500,00
BARBANA - ROMARSKA CERKEV	100,00
BELJAN - ŽUPNIJSKI ZBOR "MARIA MADD."	240,00
KOPRIVNO - MISIJONSKA SKUPINA	3.000,00
ČERVINJAN - SKUPINA "ASCOLTO E PREGHIERA"	1.052,00
ČERVINJAN - POBUDA "LJUDJE KOT MI"	28.000,00
ČERVINJAN - SKUPINA "R.P."	300,00
CHIOPRIS - VISCONE - TRGOVINA ČEVLJEV "NICO"	170,00
FARA OB SOČI - UPRAVA IN OSEBJE "SANDRINI IMPIANTI"	530,00
FARA OB SOČI - MISIJONSKA SKUPINA	4.970,00
GORICA - ODRASLI "ŠKOFIJSKA KATOLIŠKA AKCIJA"	200,00
GORICA - DOM ZA OSTARELE "SV. VINCENCIJ PAVELSKI"	700,00
GORICA - KULTURNA SREČANJA "MARIA C. DI SAVOIA"	210,00
GORICA - USTANOVA GORIŠKE HRANILNICE	10.000,00
GORICA - ŠTANDREŽ - MISIJONSKA SKUPINA	1.964,55
GORICA - MISIJ. SKUPINA "SV. IGNACIJ"	6.591,00
GORICA - MISIJ. SKUPINA "SV. TEREZIJA D.J."	4.000,00
GORICA - ZAVOD "NOSTRA SIGNORA"	500,00
GORICA - ZAVOD "NAZARENO"	500,00
GORICA - ZAVOD SV. DRUŽINE	1.000,00
GORICA - ZAVOD SV. DRUŽINE-KAPELA, OTROCI, GOSTJE	310,00
GORICA - USTANOVA "ONLUS CAV. ROSARIO VIZZARI"	20.000,00
GORICA - SKAVTI - GORIŠKA 3. ČETA	300,00
GORICA - KLUB "SOROPTIMIST"	170,00
GRADIŠČE - "G.F.I. ALPE ADRIA"	2.000,00
GRADIŠČE - MISIJONSKA SKUPINA	3.600,00
GRADEŽ - SKUPINA "S. CRISOGONO"	2.380,00
ŠKOFIJSKA SKUPINA NAJMLAJŠIH	300,00
LOČNIK - DOM ZA OSTARELE "CULOT"	160,00
LOČNIK - KMEČKO-OBRTNA HRANILNICA	2.000,00
LOČNIK - MISIJONSKA SKUPINA	700,00
MANZAN - "CALLIGARIS S.P.A."	25.000,00
TRŽIČ - "ASI ROBICON S.P.A."	255,00
TRŽIČ - KARITAS "MARCELLIANA"	500,00
TRŽIČ - DELOVNA SKUPINA "S. MICHELE"	4.650,00
TRŽIČ - TRŽIŠKE MISIJ. SKUPINE	100,00
TRŽIČ - MISIJ. SKUPINA "B.V. MARCELLIANA"	2.257,50
TRŽIČ - MISIJ. SKUPINA "S. AMBROGIO"	5.607,50
TRŽIČ - MISIJ. SKUPINA "SS. REDENTORE"	3.250,00
TRŽIČ - SKUPINA "MARTA E MARIA" ŽUPNIJE SV. JOŽEFA	400,00
TRŽIČ - NOVICIAT "AGESCI" - TRŽIČ 1. ČETA	402,00
TRŽIČ - "ROTARY CLUB"	1.000,00
NOGAREDO AL TORRE - OBRTNIŠKA PODJETJA	1.505,00
PERTEOLE - PUSTNE ŠEME 2006	250,00
POLAČE - MISIJONSKA SKUPINA IN OBČESTVO	2.400,00
DEŽELA FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA	30.996,38
RONKE - UPOKOJENSKA SKUPINA "ACLI" ODSEK "DON TONIOLO"	200,00
SACILETTO - ALTURE - BRATOVŠČINA SV. JOŽEFA	315,00
SCODOVACCA - MISIJ. SKUPINA	1.550,00
SESLJAN - MISIJ. SKUPINA SV. FRANČIŠKA	1.700,00
S. MARTINO DI TERZO IN TERZO D'AQUILEIA - ŽUPNIJSKI DOM	901,00
ŠPETER OB SOČI - "METALCOSTRUZIONI S.P.A."	206,58
ŠTARANCAN - MISIJ. IN DOBRODELNA SKUPINA	160,00
ŠTARANCAN - MISIJ. SKUPINA	2.612,00
TERZO D'AQUILEIA IN S. MARTINO - MISIJ. SKUPINA	3.500,00
VERŠA - "CRSF"	750,00
VISCO IN TAPOGLIANO - MALI ZBOR	215,00
ORGNANO - DRŽAVNA ZVEZA ALPINCEV	200,00
POZZUOLO DEL FRIULI - KRVODAJALCI	380,00
ZUGLIANO - "FEDELISSIMI UDINESE"	200,00
ZUGLIANO - KRVODAJALCI	80,00
ZUGLIANO - ODSEK "ANA"	250,00
VAL MARZON - "INC. EX CAMPEGGIATORI"	1.000,00
DUHOVNIKI IN REDOVNIKI NA VELIKI ČETRTEK	4.873,32
FALCADE - ŽUPNIJA SV. SEBASTJANA	500,00
MÜNCHEN (D) - "MISSIO MÜNCHEN"	19.980,00
MÜNSTER (D) - ŠKOFIJA	60.000,00
ITALIJANSKA ŠKOFIJSKA KONFERENCA "CEI" - ODBOR "8 PROMILOV"	250.000,00
SKUPNO	538.368,00